Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.7.30

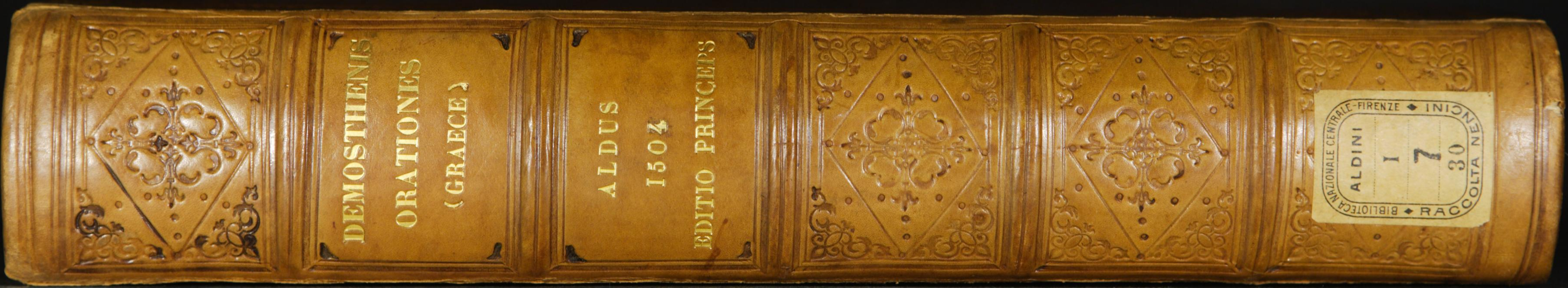

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.7.30

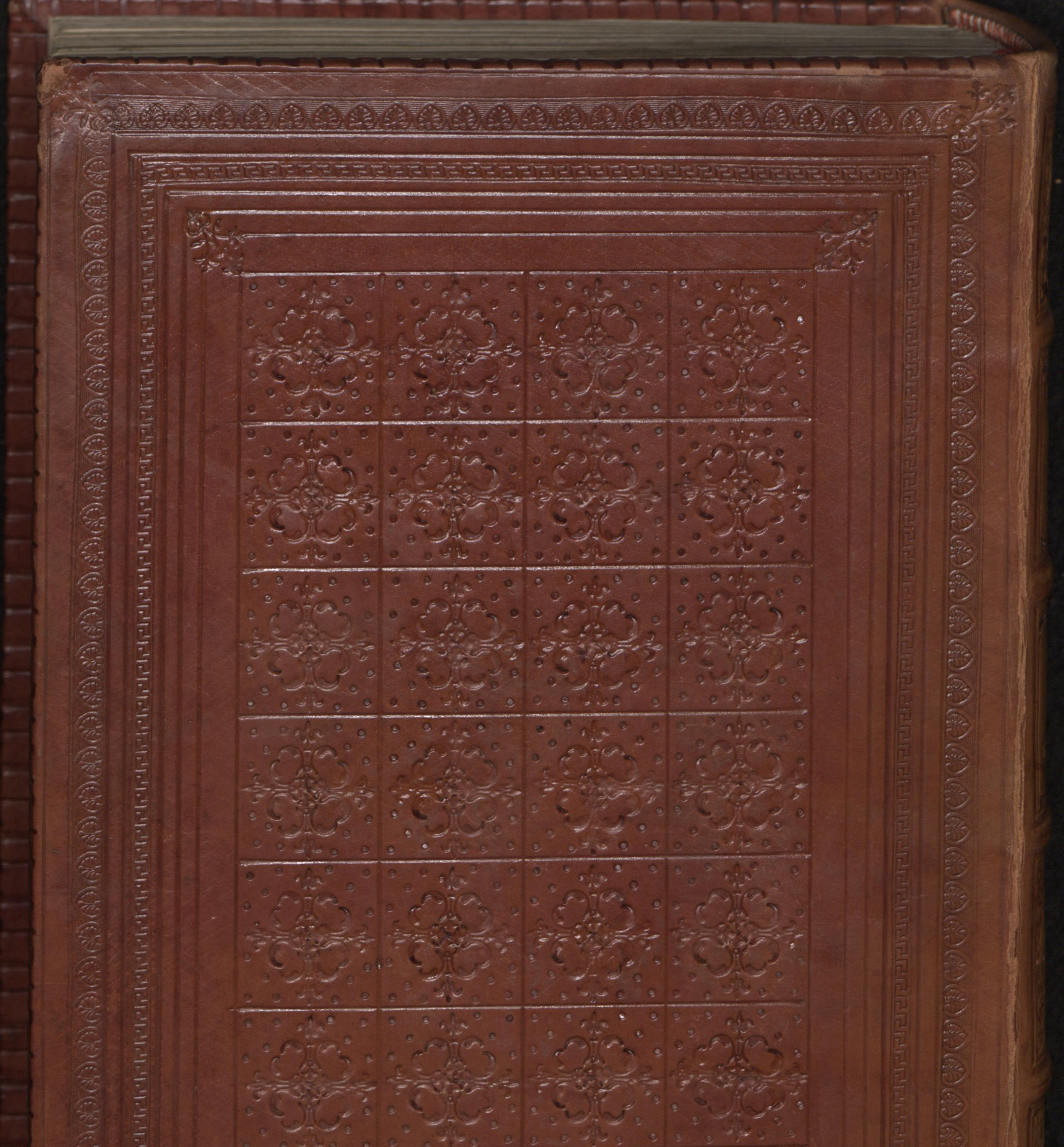

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.7.30

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.7.30

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.7.30

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.7.30

BIBLIOTECA NAZIONALE CENTRALE - FIRENZE
ALDINI
I
7
30
RACCOLTA NENCINI

Ex Libris Ioannis Nencini
1874

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.7.30

Ald. 1/7.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.7.30

δημοσθένους λόγοι, δύο καὶ ἑξήκοντα.

Λιβανίου σοφιστοῦ, ὑποθέσεις εἰς τοὺς αὐτοὺς λόγους.

Βίος δημοσθένους, κατ' αὐτὸν λιβάνιον.

Βίος δημοσθένους, κατὰ πλούταρχον.

Demosthenis orationes duæ & sexaginta.
Libanii sophistæ in eas ipsas orationes argumenta.
Vita Demosthenis per Libanium.
Eiusdem uita per Plutarchum.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.7.30

ALDVS PIVS MANVTIVS ROMANVS DANIELI CLARIO PARMENSI. S. P. D.

S Vmmum locum in oratoria tenere apud græcos Demosthenem, & in poetica Homerũ, nemo est qui ambigat, sic apud latinos in oratoria Marcum. T. esse facile principem, in poetica uero mãtuanum poetam. Quod ita mihi esse uerum uidetur, ut non modo nõ futurum unquam putem, qui hos superet, adæquet ue, sed ne accedat quidem propius. Et quanq̃ duo hæc admirabiliũ ingeniorum paria successu adeo felici suos elucubrarunt libros, & tradiderunt posteris: ut æternos reliquerint: nõ tamen eodem successu aut uitam uixerunt: aut oppetierunt mortem. Nam poetæ & quietiorem egerũt uitam, & sua morte mortui sunt: oratores uero in summis semper uixerũt molestiis, & tandem crudeliter occubuerunt, quippe qui rebusp. regendis incubuere: in quibus si rudis es, & ineptus, abiectus uiuis, & inglorius, atq; publicorum munerum omnino expers: sin uero aptus, ac paulo, q̃ cæteri ingeniosior, adtrahis ad te erumnas, ὥς καικίας νέφος, adis q; plerunq; periculum capitis, quemadmodũ accidisse Demostheni, & Marco. T. legimus. Verum ex duobus his infelicior Demosthenes fuit. Nã & cum uitiis quibusdam natus est, quæ industria non mediocri tolli oportuit. Vnde Valerius Max. Alterum Demosthenẽ natura, alterum industria fecit, & puer admodum priuatus patre, sub insidis, & auaris tutoribus educatus est, quos male administrata tutela, in ius uocare coactus, non sine labore immodico, ac periculo, deperdita etiam ablatorum parte, euicit. De eo sic in eius uita Libanius. ὀρφανὸς δὲ καταλειφθεὶς ὑπὸ τοῦ πατρὸς κομιδῇ νέος. ἦν μὲν ὥς φασιν ἀσθενὴς τῷ σώματι, καὶ νοσώδης, ὥστε μηδὲ εἰς παλαίστραν φοιτῆσαι, καθάπερ πάντες οἱ τῶν ἀθηναίων παῖδες εἰώθεσαν. ὅθεν καὶ ἀνδρωθεὶς, ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν εἰς μαλακίαν ἐσκώπτετο, καὶ βάταλος ἐπωνυμίαν ἔχων. hoc est, ut & græcarum literarum rudes intelligant. Priuatus autem patre admodum iuuenis, fertur imbecilli fuisse corpore, & ualetudinario adeo, ut neq; ad palæstrã accederet: quemadmodum oĩbus atheniensium pueris m oris erat. Quapropter uir factus ab inimicis in molliciẽ mordebatur: appellabaturq; cognomẽto Batalus. & paulo inferius. εἰς ἄνδρας ἐγγραφεὶς, εὐθὺς ἀγῶνα κατὰ τῶν ἐπιτρόπων ἐνεστήσατο, κακῶς διῳκηκότων τὴν οὐσίαν αὐτοῦ, καὶ εἷλε μὲν αὐτούς, οὐ μὴν ἠδυνήθη πάντα ἀπολαβεῖν, ὅσα ἀπολώλεκε. idest, cum primum adscitus est iter uiros, statim tutoribus male ipsius facultatibus administratis, diem dixit. & euicit quidem eos, sed non omnia potuit, quæ amiserat: recuperare. Et in in eadem. ἔτι κἀκείνων μνημονευτέον, ὅτι τραυλὸς μὲν ἦν τὴν γλῶτταν ἐκ φύσεως. τὸ δὲ πνεῦμα ἀτονώτερος. hoc est, Ad hæc & illa cõmemoranda, Demosthenẽ & lingua balbum, & imbecillis fuisse lateribus. Item in eadem. καὶ γὰρ δειλὸς ἦν τὸ πρῶτον πρὸς τοὺς τοῦ δήμου θορύβους, καὶ εὐκατάπληκτος, ὥστε εὐθὺς ἐξίστασθαι. διὰ δὲ τοῦτό φασιν αὐτὸν ἄνεμον ῥαγδαῖον τηροῦντα, ἢ κινουμένην σφοδρῶς τὴν θάλατταν, παρὰ τοὺς αἰγιαλοὺς βαδίζοντα λέγειν, καὶ τῷ τῆς θαλάττης ἤχῳ συνεθίζεσθαι φέρειν τὰς τοῦ δήμου καταβοάς, hoc est, & enim primo timidus ad concionũ strepitus fuit, & cõsternabundus, ut statim deficeret. ꝓpterea uero aiũt ipsum uehementẽ uentum, commotũ q; admodũ mare obseruãdo ad litora accedere, & recitare, sonituq; maris populi clamores ferre cõsue

uisse. Item in eadem. παρειλήφαμεν δὲ κἀκεῖνο, ὡς καὶ ξίφος ποτὲ ἐκ τῆς ὀροφῆς ἀπήρτησε, καὶ ἱστάμενος ὑπὸ τούτου ἔλεγεν. ἐποίει δὲ τοῦτο δι' αἰτίαν τοιαύτην. ἐν τῷ λέγειν, ἀπρεπῶς τὸν ὦμον εἰώθει κινεῖν, ὑπερεκρέμασεν οὖν τοῦ ὤμου τὸ ξίφος ἐν χρῷ, καὶ οὕτω διὰ δέος τῆς πληγῆς, ἠδυνήθη καταχεῖν ἑαυτὸν ἐπὶ τοῦ πρέποντος σχήματος, hoc est, Accepimus uero & illud, suspensum ab eo ensem fuisse de tecto: atq; sub ipso stetisse, cū recitaret. Quod hāc ob causam fecisse dicitur. Inter dicendum mouere indecenter humerū assolebat. suspendit igitur ensem ad cutem humero imminentem: atq; ita metu plagæ in decēti se forma continuit. Præterea cum maxime in patria floreret, nunc inuidia ciuium, nunc Philippi, Alexandri ue Macedonum maximorū regum persecutione nunq̃ quieuit. immo a Philippo in pugna uictus magna cū ignominia fugit. Tū bis exulauit, primo in ægina, & trœzene quinquaginta etiā talentis ab areopagitis damnatus Alexandro rege, secundo autē Antipatro imperāte capitis damnatus a populo, autore Demade, in Neptuni templū, quod erat in Calaurea insula non tā salutis gratia, q̃ ut ide quotidie patriā prospiceret, e trœzeniorū urbe confugit, Inibiq; hausto ueneno, cum a satellitibus traheretur, excessit e uita. Quemadmodū in eius uita Plutarchus meminit. Operæpretium autē uisum est, quædam ex eius epistola ad magistratus, populum q; atheniensiū hic inserere, sunt enim huiusmodi.

ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων παύομαι, πολλὰ γράφειν ἔχων. τὸ γὰρ μηδὲν ἐμαυτῷ συνειδέναι, πεῖράν μοι δέδωκεν εἰς μὲν ὠφέλειαν ἀσθενὲς ὄν, εἰς δὲ τὸ μᾶλλον λυπεῖσθαι, πάντων ὀδυνηρότατον. ἐπειδὴ δὲ καλῶς ποιοῦντες πᾶσι τοῖς ἐν ταῖς αἰτίαις διηλλάχατε, καὶ ἐμοὶ διαλλάγητε ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι. οὔτε γὰρ ἠδίκηχ' ὑμᾶς οὐδένα, ὡς ἴσασιν οἱ θεοί, καὶ ἥρωες, μαρτυρεῖ δέ μοι πᾶς ὁ πρόσθεν παρεληλυθὼς χρόνος, ὃς δικαιότερον ἂν πιστεύοιθ' ὑφ' ὑμῶν τῆς ἀνεγκλήτου νῦν ἐπενεχθείσης αἰτίας, οὔτ' ἐγὼ χείριστος, οὔτ' ἀπιστότατος φανήσομαι τῶν διαβληθέντων. καὶ μὴν τό γ' ἀπελθεῖν οὐκ ἂν εἰκότως ὀργὴν πρός με ποιήσειεν. οὐ γὰρ ἀπεγνωκὼς ὑμᾶς, οὐδ' ἑτέρωσε βλέπων οὐδαμοῦ μετέστην, ἀλλὰ πρῶτον μὲν τοὔνειδος τῆς εἱρκτῆς χαλεπῶς τῷ λογισμῷ φέρων, εἶτα διὰ τὴν ἡλικίαν οὐκ ἂν οἷός τ' ὢν τῷ σώματι τὴν κακοπάθειαν ὑπενεγκεῖν. ἔτι δ' οὐδ' ὑμᾶς ἐνόμιζον ἀβουλεῖν ἔξω με προπηλακισμοῦ γενέσθαι, ὃς οὐδὲν ὑμᾶς ὠφελῶν, ἐμὲ ἀπώλλυεν. ἐπειθ' ὅτι γε ὑμῖν προσεῖχον τὸν νοῦν, καὶ οὐδένα ἄλλον, πολλὰ ἂν ἴδοιτε σημεῖα. εἰς τε γὰρ πόλιν ἦλθον οὐκ ἐν ᾗ μέγιστα πράξειν αὐτὸς ἔμελλον, ἀλλ' εἰς ἣν καὶ τοὺς προγόνους ἐλθόντας ᾔδειν, ὅτε ὁ πρὸς τὸν πέρσην κατελάμβανεν αὐτοὺς κίνδυνος. καὶ παρ' ᾗ πλείστην εὔνοιαν ὑπάρχουσαν ὑμῖν ἠπιστάμην. ἔστι δὲ τροιζηνίων αὕτη, ἣ μάλιστα μὲν οἱ θεοί, καὶ τῆς πρὸς ὑμᾶς εὐνοίας εἵνεκα, καὶ τῆς πρὸς ἐμὲ εὐεργεσίας, εὔνοι πάντες εἶησαν. εἶτα σωθεὶς ὑφ' ὑμῶν, δυνηθείην ἀποδοῦναι χάριτας. ἐν τε ταύτῃ τινῶν, ὡς ἐμοὶ χαριζομένων, ἐπιτιμᾶν ὑμῖν τι πειρωμένων τῇ κατ' ἐμὲ ἀγνοίᾳ, ἐγὼ πᾶσαν εὐφημίαν ὥσπερ ἐμοὶ προσῆκε παρεσχόμην. ὅθεν καὶ μάλιστα νομίζω πάντας ἀγασθέντας δημοσίᾳ τιμῆσαι. ὁρῶν δὲ τὴν μὲν εὔνοιαν τῶν ἀνδρῶν μεγάλην, τὴν δὲ εἰς τὸ παρὸν δύναμιν καταδεεστέραν, μετελθὼν εἰς τὸ τοῦ ποσειδῶνος ἱερὸν ἐν καλαυρείᾳ κάθημαι, οὐ μόνον τῆς ἀσφαλείας εἵνεκα, ἣν διὰ τὸν θεὸν ἐλπίζω μοι ὑπάρχειν, οὐ γὰρ εὖ οἶδά γε, ἃ γὰρ ἐφ' ἑτέροις ἐστίν, ὡς ἂν βούλωνται πρᾶξαι, λεπτήν, καὶ ἄδηλον ἔχει τῷ κινδυνεύοντι τὴν ἀσφάλειαν, ἀλλ' ὅτι καὶ τὴν πατρίδα ἐντεῦθεν ἑκάστης ἡμέρας ἀφορῶ, εἰς ἣν τοσαύτην εὔνοιαν ἐμαυτῷ σύνοιδα, ὅσης παρ' ὑμῶν εὔχομαι τυχεῖν. ὅπως οὖν ὦ ἄνδρες

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.7.30

ἀθηναῖοι μηκέτι πλείω χρόνον τοῖς παροῦσι κακοῖς συνέχωμαι, ψηφίσασθέ μοι ταῦτα, ἃ καὶ ἄλλοις τισὶν ἤδη· ἵνα μήτε ἀνάξιον ὑμῶν μηδέν μοι συμβῇ, μήτε ἱκέτης ἑτέρων ἀναγκασθῶ γενέσθαι· οὐδὲ γὰρ ὑμῖν τοῦτο γένοιτ᾽ ἂν καλόν· ἐπεὶ εἴ γέ μοι τὰ πρὸς ὑμᾶς ἀδιάλλακτα ὑπάρχει, τεθνάναι με κρεῖττον ἦν. hoc est. Sed de his cũ multa posſim, ſcribere ꝑtermitto. Nullius enim me cõſcium eſſe culpæ, ad utilitatem quidem imbecillum eſſe experiẽtia didici, ad maiorem uero mœſtitiam inferendam, uehementiſsimũ omnium. Quoniã autẽ omnibus accuſatis reconciliati eſtis, id quod benefactum dixerim, & mihi uelim reconciliemini uiri atheniẽſes. nam neq; uos ulla adfeci iniuria, Deos teſtor, & heroas, mihi autem teſtis eſt omnis anteacta uita, cui magis iuſtũ eſt, ut fidẽ habeatis: q̃ culpæ mihi nũc iniuria illatæ, neq; ego peſsimus, minime ue eorum fide dignus uidebor, qui circumuenti ſunt calumnia. Atqui diſceſſus meus immerito uos mihi reddet iratos. neq; enim ſpe ueſtri deſtitutus diſceſsi: neq; ꝙ alio animum applicuerim meum, Sed primum, quia ignominiam carceris moleſte animo ferebam: Deinde quoniam propter ætatem imbecillo corpore miſeriam perferre non poteram. Item non exiſtimabam nolle uos uacare me uituperio, quod nullo uobis emolumento fuit: me uero perdidit. ad hæc in uobis, nec ullis aliis animũ fuiſſe meum, multis poteritis ſignis perſpicere. Nam & urbem petii, non in qua res maximas eſſem ipſe acturus, ſed in quam & maiores noſtros profectos cognoueram, quo tempore illis de perſarum rege periculum imminebat: & cuius plurimam erga uos beneuolentiam eſſe perſpexerã. hæc aũt eſt trœzeniorũ ciuitas, cui opto, ut dei potiſsimũ, ob ipſius erga uos beneuolentiam, & collatum in me beneficium, ſint oẽs beneuoli, tũ ipſe ſeruatus a uobis, queam referre gratiam. Cæterum cũ in hac nonnulli, ut mihi gratificarẽtur, increpare uos conarentur, idq; mei animi ignoratione, ego eos pro uiribus, ut bene dicerent, qđ meũ erat, admonui. qua potiſsimum cauſa puto eos oĩs admiratos publice me honoraſſe. Sed cũ uiderem beneuolẽtiam quidem hominum magnam, ſed uires in preſentia imbecillas, in Neptuni templũ profectus, in Calaurea inſula me contineo, non ſolum tutelæ gratia, quam mihi eſſe ſpero ob reuerentiam numinis, (neque enim certo ſcio, nam quæ in aliorum arbitrio, & uoluntate poſita ſunt, tenuem, ac incertam præbent periclitanti tutelã,) ſed etiam quia patriam proſpicio indequotidie: erga quã tantæ meæ mihi cõſciusſum beneuolentiæ, quantã cõſequi opto a uobis. Quapropter Viri athenienſes, ne diutius hiſce detinear malis, ea mihi decernite, quæ olim aliis, tum nequid indignum uobis, mihi eueniat: tum etiã ne ſupplex eſſe aliis cogar. nã nec uobis quidem id decori fuerit. Quod ſi redeundi uobiſcum in gratiam nulla mihi ſpes ſit reliqua, mori me eſſet melius. Vides quãtis ſemper malis uerſatus fuerit miſer. Qua re non miror a ſatyro ſcriptum, Diis ille aduerſis genitus, fato'q; ſiniſtro. Quid ꝙ illo etiam tot iam ſecula mortuo, ſuum adhuc fortuna, licet ſemper uaria ſit, atq; inſtabilis, ſeruare tenorem uidetur? Nam abhinc ferè triennium deſydetãti tibi orationes Demoſthenis, breui me informatas mea cura publicaturũ recepi. Sed tot id tentanti mihi acciderunt impedimenta, ut perſæpe excudi cœptas, itermiſerim, Carteromacho etiam noſtro demirante, illud q; Iuuenalis ſæpe repetente, Diis ille aduerſis genitus, fato'q; ſiniſtro, cum etiam admodumq̃ pauca earum orationum exempla imprimẽda curauerim,

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.7.30

idq; coactus, quod in nullo ante accidit uolumine excuso ĩ thermis nostris. Quorũ omniũ est mihi optimus testis Angelus Chabrielus patritius Venetus, excellẽtis uir ingenii, & in utraq; lingua doctissimus, Demosthenisq; studiosissimus, qui a me hoc opus quotidiano ferè, ut ait ille cõuitio, ut iã excudendũ curarẽ, efflagitabat. Quanq̃ & illud seruasse uidetur fortuna, ut quemadmodum felix ille semper fuit eloquẽtia, & æternitate scriptorũ suorũ, ita nescio quo modo pulcherrimus liber hic omniũ, quos imprimendos uel latine, uel græce curauimus, exit in publicũ ex ædibus nostris. Quamobrẽ si serius ad te uenit, q̃ & tu uolebas, & ipse desyderabã, non mihi uelim imputes, sed Demosthenis infortunio, quẽ summo cũ labore, & industria fecisse, quæ fecit, oĩa, legimus. Rursus si pulcherrimis characteribus, & perq̃ decenti forma, habituq;, nec nõ castigatissimus exit in manus hoĩum ὡς κατὰ τὴν παλιγγενεσίαν, nõ tñ ĩdustriæ nostræ, & assiduis curis adscribas, q̃ illius gratiæ, & felicitati, quã semper in suis habuit lucubrationibus. Has uero Demosthenis orationes Clari doctiss. nomini tuo nuncupatas, ex Neacademia nostra emittimus, ob multas causas, sed p̃cipua est singularis beneuolentia ĩn te mea ob mirã probitatẽ tuã, ac doctrinã, bonarumq; literarũ cognitionẽ. Tũ quia in inclyta ista urbe alumna uirorũ nobiliũ Epidauro, cui nũc Rhacusæ est nomẽ, & latinas, & græcas literas profiteris, instituisq;, iuuentutem istam eloquentiæ studiosam arte dicendi, quod duce Demosthene, & te interprete q̃ facillime consequetur. Id quod eo etiam feci libentius, quoniam si cuipiam rei p. Demosthenis orationes die, noctuq; uoluendas accurate existimo, isti existimo. Nã & si uiros omni uirtute præditos, & prudentissimos habet, quales uidi ipse Venetiis Danielem Restiũ secundum apud Venetos fungentem legationis officio, & Petrum Mentium Restii collegam, tamen præceptis q̃optimis oratorum omniũ Demosthenis facile principis, quanta tyrannis, & Philippis habenda sit fides, non obscure cognoscet. Nam cum aliis plurimis remp. Atheniensium admonet diuinus Orator cauendum esse a tyrannis, ꝙ sint natura rerump. inimicissimi, ut lupi ouium, tum his uerbis in prima pro olynthiis oratione. καὶ ὅλως ἄπιστον οἶμαι ταῖς πολιτείαις ἡ τυραννίς, ἄλλως τε κἂν ὅμορον χώραν ἔχωσι. hoc est, & omnino tyrãnis infida res est reb. p. præsertim si uicinam illi regionem habuerint. & in secunda contra Philippum. οὐ γὰρ ἀσφαλεῖς ταῖς πολιτείαις αἱ πρὸς τοὺς τυράννους αὗται λίαν ὁμιλίαι. hoc est, Non enim tutæ sunt rebus p. hæ nimiæ cum tyrannis consuetudines. Et paulo post. ἓν δέ τι κοινὸν ἡ φύσις τῶν εὖ φρονούντων ἐν ἑαυτῇ κέκτηται φυλακτήριον, ὃ πᾶσι μέν ἐστιν ἀγαθὸν, καὶ σωτήριον, μάλιστα δὲ τοῖς πλήθεσι πρὸς τοὺς τυράννους. τί οὖν ἐστι τοῦτο; ἀπιστία. ταύτην φυλάττετε, ταύτης ἀντέχεσθε. ἐὰν ταύτην σώζητε, οὐδὲν δεινὸν μὴ πάθητε. τί οὖν ζητεῖτε ἔφην, ἐλευθερίαν; εἶτ᾽ οὐχ ὁρᾶτε Φίλιππον ἀλλοτριωτάτας ταύτῃ καὶ τὰς προσηγορίας ἔχοντα; βασιλεὺς γὰρ, καὶ τύραννος ἅπας, ἐχθρὸς ἐλευθερίᾳ, καὶ νόμοις ἐναντίος. hoc est cõmune uero quoddam natura prudentum possidet in se tutamẽ, quod bonum omnibus est, & salutare, maxime autem populis aduersus tyrannos. quod nam igitur illud est? incredulitas. hanc custodite, hanc complectimini. si hanc seruaueritis, nihil aduersi patiemini. Quid igitur quæritis inquam, Libertatẽ? Non ne uidetis Philippum alienissimas ab ea uel appellationes habentem? Omnis enim rex, & tyrannus inimicus ẽ

3

libertati,& contrarius legibus. Habes igitur tandem mi Clari ab Aldo tuo, quas iandiu desyderasti, Demosthenis orationes, habet Urbs Epidaurus quem debeat librum ad suam utilitatem nocturna uersare manu, uersare diurna, habent & cæteræ resp. quemadmodum se prudenter regere, gubernare q;, atque a tyrannis reddere tutas queant, habet studiosiss. quisq; a quo una cum græca lingua, & eloquentiã optime discere, & u ilissimum in sua rep. præstare se possit. Vale. Venetiis mense octob. M. D. IIII.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.7.30

Ὁ μὲν γράψας τὸ ἐπὶ τῇ νίκῃ ὀλυμπίασιν ἱπποδρομίας εἰς ἀλκιβιάδην ἐγκώμιον, εἴτ' εὐριπίδης ὡς ὁ πολὺς κρατεῖ λόγος, εἴθ' ἕτερός τις ἦν σόσσιε, φησὶ χρῆναι τῷ εὐδαίμονι, πρῶτον ὑπάρξαι τὰν πόλιν εὐδόκιμον. ἐγὼ δὲ τῷ μὲν εὐδαιμονήσειν μέλλοντι τὴν ἀληθινὴν εὐδαιμονίαν, ἧς ἐν ἤθει καὶ διαθέσει τὸ πλεῖστόν ἐστιν, οὐδὲν διαφέρειν ἡγοῦμαι ἀδόξου καὶ ταπεινῆς πατρίδος, ἢ μητρὸς ἀμόρφου καὶ μικρᾶς γενέσθαι. γελοῖον γὰρ εἴ τις οἴοιτο τὴν ἰουλίδα, μέρος μικρὸν οὖσαν οὐ μεγάλης νήσου τῆς κέω καὶ τὴν αἴγιναν, ἣν τῶν ἀττικῶν τις ἐκέλευεν, ὡς λήμην τοῦ πειραιῶς. ὑποκριτὰς μὲν ἀγαθοὺς τρέφειν καὶ ποιητάς, ἄνδρα δ' οὐκ ἄν ποτε δύνασθαι δίκαιον καὶ αὐτάρκη, καὶ νοῦν ἔχοντα μεγαλόψυχον προσενεγκεῖν. τὰς γὰρ ἄλλας τέχνας εἰκός ἐστι πρὸς ἐργασίαν, ἢ δόξαν συνισταμένας ἐν ταῖς ἀδόξοις καὶ ταπειναῖς πόλεσιν ἀπομαραίνεσθαι. τὴν δ' ἀρετὴν, ὥσπερ ἰσχυρὸν καὶ διαρκὲς φυτὸν ἐν ἅπαντι ῥιζοῦσθαι τόπῳ. φύσεώς τε χρηστῆς, καὶ φιλοπόνου ψυχῆς ἐπιλαμβανομένην. ὅθεν οὐδ' ἡμεῖς εἴ τι τοῦ φρονεῖν ὡς δεῖ, καὶ βιοῦν ἐλλείπομεν, τοῦτο τῇ μικρότητι τῆς πατρίδος, ἀλλ' αὐτοῖς δικαίως ἀναθήσομεν. τῷ μέντοι σύνταξιν ὑποβεβλημένῳ καὶ ἱστορίαν, ἐξ οὐ προχείρων οὐδ' οἰκείων, ἀλλὰ ξένων τε τῶν πολλῶν καὶ διεσπαρμένων, ἐν ἑτέροις συνιοῦσαν ἀναγνωσμάτων, τῷ ὄντι χρὴ πρῶτον ὑπάρχειν. καὶ μάλιστα τὴν πόλιν εὐδόκιμον καὶ φιλόκαλον καὶ πολυάνθρωπον ὡς βιβλίων τε παντοδαπῶν ἀφθονίαν ἔχειν, καὶ ὅσα τοὺς γράφοντας διαφεύγοντα σωτηρίᾳ μνήμης, ἐπιφανεστέραν εἴληφε πίστιν, ὑπολαμβάνων ἀκοῇ καὶ διαπυνθανόμενος, μὴ πολλῶν μηδ' ἀναγκαίων ἐνδεὲς ἀποδιδοίη τὸ ἔργον. ἡμεῖς δὲ μικρὰν οἰκοῦντες πόλιν, καὶ ἵνα μὴ μικροτέρα γένηται φιλοχωροῦντες. ἐν δὲ ῥώμῃ καὶ ταῖς περὶ τὴν ἰταλίαν διατριβαῖς, οὐ σχολῆς οὔσης γυμνάζεσθαι περὶ τὴν ῥωμαϊκὴν διάλεκτον, ὑπὸ χρειῶν πολιτικῶν, καὶ τῶν διὰ φιλοσοφίαν πλησιαζόντων, ὀψέ ποτε καὶ πόρρω τῆς ἡλικίας ἠρξάμεθα, ῥωμαϊκοῖς γράμμασιν ἐντυγχάνειν. καὶ πρᾶγμα θαυμαστὸν μὲν, ἀλλ' ἀληθὲς ἐπάσχομεν. οὐ γὰρ οὕτως ἐκ τῶν ὀνομάτων τὰ πράγματα συνιέναι, καὶ γνωρίζειν συνέβαινεν ἡμῖν, ὡς ἐκ τῶν πραγμάτων ἁμῶς γέ πως εἴχομεν ἐμπειρίας, ἐπακολουθεῖν διὰ ταῦτα καὶ τοῖς ὀνόμασι. κάλλους δὲ ῥωμαϊκῆς ἀπαγγελίας καὶ τάχους αἰσθάνεσθαι, καὶ μεταφορᾶς ὀνομάτων καὶ ἁρμονίας, καὶ τῶν ἄλλων οἷς ὁ λόγος ἀγάλλεται, χαρίεν μὲν ἡγούμεθα καὶ οὐκ ἀτερπές. ἡ δὲ πρὸς τοῦτο μελέτη καὶ ἄσκησις, οὐκ εὐχερής. ἀλλ' οἷς τισι πλείων τε σχολὴ καὶ τὰ τῆς ὥρας ἔτι πρὸς τὰς τοιαύτας ἐπιχωρεῖ φιλοτιμίας. διὸ καὶ γράφοντες ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ τῶν παραλλήλων βίων, ὄντι πέμπτῳ περὶ δημοσθένους καὶ κικέρωνος, ἀπὸ τῶν πράξεων καὶ τῶν πολιτειῶν, τὰς φύσεις αὐτῶν καὶ τὰς διαθέσεις, πρὸς ἀλλήλας ἐπισκεψόμεθα. τὸ δὲ τοὺς λόγους ἀντεξετάζειν καὶ ἀποφαίνεσθαι, πότερος ἡδίων ἢ δεινότερος εἰπεῖν, ἐάσομεν. κακὴ γάρ τις ὥς φησιν ὁ ἴων, δελφῖνος ἐν χέρσῳ βία, ἣν ὁ περιττὸς ἐν ἅπασι καικίλιος ἀγνοήσας, ἐνεανιεύσατο σύγκρισιν τοῦ δημοσθένους καὶ κικέρωνος ἐξενεγκεῖν. ἀλλὰ γὰρ ἴσως, εἰ παντὸς ἦν τὸ γνῶθι σαυτὸν ἔχειν πρόχειρον, οὐκ ἂν ἐδόκει πρόσταγμα θεῖον εἶναι. δημοσθένην δὲ καὶ κικέρωνα, τὸν αὐτὸν ἔοικε πλάττων ἀπ' ἀρχῆς ὁ δαίμων. πολλὰς μὲν ἐμβαλεῖν εἰς τὴν φύσιν αὐτῶν τῶν ὁμοιοτήτων. ὥσπερ τὸ φιλότιμον καὶ φιλελεύθερον ἐν τῇ πολιτείᾳ, πρὸς δὲ κινδύνους καὶ πολέμους ἄτολμον. πολλὰ δ' ἀναμῖξαι καὶ τῶν τυχηρῶν. δύο γὰρ ἑτέρους, οὐκ ἂν εὑρεθῆναι δοκῶ ῥήτορας, ἐκ μὲν ἀδόξων καὶ μικρῶν ἰσχυροὺς καὶ μεγάλους γενομένους. προσκρούσαντας δὲ βασιλεῦσι καὶ τυράννοις, θυγατέρας δ' ἀποβαλόντας, ἐκπεσόντας δὲ τῆς πατρίδος, κατελθόντας δὲ μετὰ τιμῆς, ἀποδράντας δ' αὖθις καὶ ληφθέντας ὑπὸ τῶν πολεμίων. ἅμα δὲ παυσαμένῃ τῇ τῶν πολιτῶν ἐλευθερίᾳ τὸν βίον συγκαταστρέψαντας. ὥστε εἰ γένοιτο τῇ φύσει καὶ τῇ τύχῃ, καθάπερ τεχνίταις ἅμιλ-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.7.30

λα. χαλεπῶς μὲν ἂν διακριθῆναι πότερον αὕτη τοῖς τρόποις, ἢ ταῖς πράγμα
σιν ἐκείνη τοὺς ἄνδρας ὁμοιοτέρους ἀπείργασται. λεκτέον δὲ περὶ τοῦ πρεσβυτέ
ρου πρότερον. δημοσθένης, ὁ πατὴρ δημοσθένους, ἦν μὲν τῶν καλῶν καὶ ἀγαθῶν
ἀνδρῶν, ὡς ἱστορεῖ θεόπομπος. ἐπεκαλεῖτο δὲ μαχαιροποιὸς, ἐργαστήριον ἔχων
μέγα, καὶ δούλους τεχνίτας τοὺς τοῦτο πράττοντας. ἃ δ' αἰσχίνης ὁ ῥήτωρ εἴρη-
κε περὶ τῆς μητρὸς ὡς ἐκ γύλωνός τινος ἐπ' αἰτίᾳ προδοσίας φυγόντος ἐξ ἄστε
ος γεγόνοι, καὶ βαρβάρου γυναικὸς, οὐκ ἔχομεν εἰπεῖν, εἴτ' ἀληθῶς εἴρηκεν, εἴτε
βλασφημῶν καὶ καταψευδόμενος. ἀπολειφθεὶς δ' ὁ δημοσθένης ὑπὸ τοῦ πατρὸς
ἑπταέτης ἐν εὐπορίᾳ, μικρὸν γὰρ ἀπέλιπεν ἡ σύμπασα τίμησις αὐτοῦ τῆς οὐσί-
ας πεντεκαίδεκα ταλάντων, ὑπὸ τῶν ἐπιτρόπων ἠδικήθη. τὰ μὲν νοσφισαμένων,
τὰ δ' ἀμελησάντων, ὥστε καὶ τῶν διδασκάλων αὐτοῦ τὸν μισθὸν ἀποστερῆσαι. διά
τε δὴ τοῦτο, τῶν ἐμμελῶν καὶ προσηκόντων ἐλευθέρῳ παιδὶ μαθημάτων, ἀπαίδευτος
δοκεῖ γενέσθαι. καὶ διὰ τὴν τοῦ σώματος ἀσθένειαν καὶ θρύψιν, οὐ προϊεμένης τοῖς πό
νοις τῆς μητρὸς αὐτὸν, οὐδὲ προσβιαζομένων τῶν παιδαγωγῶν, ἦν γὰρ ἐξ ἀρχῆς κά-
τισχνος καὶ νοσώδης. διὸ καὶ τὴν λοιδορουμένην ἐπωνυμίαν τὸν βάταλον, εἰς τὸ σῶμα
λέγεται σκωπτόμενος ὑπὸ τῶν παίδων λαβεῖν. ἦν δ' ὁ βάταλος, ὡς μὲν ἔνιοί φα
σιν αὐλητὴς τῶν κατεαγότων, καὶ δραμάτιον εἰς τοῦτο κωμῳδῶν αὐτὸν, ἀντιφάνης
πεποίηκεν. ἔνιοι δέ τινος ὡς ποιητοῦ τρυφερὰ καὶ παροίνια γράφοντος τοῦ βα-
τάλου μέμνηνται. δοκεῖ δὲ καὶ τῶν οὐκ εὐπρεπῶν τι λεχθῆναι τοῦ σώματος μορίων
παρὰ τοῖς ἀττικοῖς, τότε καλεῖσθαι βάταλος. ὁ δ' ἀργᾶς, καὶ τοῦτο γάρ φασι τὸν
δημοσθένει γενέσθαι παρώνυμον, ἢ πρὸς τὸν τρόπον, ὡς θηριώδη καὶ πικρὸν ἐτέθη,
τὸν γὰρ ὄφιν ἔνιοι τῶν ποιητῶν, ἀργᾶν ὀνομάζουσιν, ἢ πρὸς τὸν λόγον ὡς ἀνιῶντα τοὺς
ἀκροωμένους. καὶ γὰρ ἀργᾶς τοὔνομα ποιητὴς ἦν, νόμων πονηρῶν καὶ ἀργαλέων. καὶ
ταῦτα μὲν ταύτῃ κατὰ πλάτωνα. τῆς δὲ πρὸς τοὺς λόγους ὁρμῆς, ἀρχὴν αὐ-
τῷ φασι τοιαύτην γενέσθαι. καλλιστράτου τοῦ ῥήτορος ἀγωνίζεσθαι τὴν περὶ ὠρω-
ποῦ κρίσιν ἐν τῷ δικαστηρίῳ μέλλοντος, ἦν προσδοκία τῆς δίκης μεγάλη, διά τε
τὴν τοῦ ῥήτορος δύναμιν, ἀνθοῦντος τότε μάλιστα τῇ δόξῃ, καὶ διὰ τὴν πρᾶξιν
οὖσαν περιβόητον. ἀκούσας οὖν ὁ δημοσθένης τῶν διδασκάλων καὶ τῶν παιδαγωγῶν
συντιθεμένων τῇ δίκῃ παρατυχεῖν, ἔπεισε τὸν ἑαυτοῦ παιδαγωγὸν, δεόμενος καὶ
προθυμούμενος, ὅπως αὐτὸν ἀγάγοι πρὸς τὴν ἀκρόασιν. ὁ δ' ἔχων πρὸς τοὺς ἀνοί
γοντας τὰ δικαστήρια δημοσίους συνήθειαν, εὐπόρησε χώρας, ἐν ᾗ καθήμενος ὁ
παῖς ἀδήλως ἀκούσεται τῶν λεγομένων. εὐημερήσαντος δὲ τοῦ καλλιστράτου καὶ
θαυμασθέντος ὑπερφυῶς, ἐκείνου μὲν ἐζήλωσε τὴν δόξαν ὁρῶν προπεμπόμενον
ὑπὸ τῶν πολλῶν καὶ μακαριζόμενον. τοῦ δὲ λόγου μᾶλλον ἐθαύμαζε καὶ κατενόησε
τὴν ἰσχὺν, πάντα χειροῦσθαι καὶ τιθασεύειν πεφυκότος. ὅθεν ἐάσας τὰ λοιπὰ μα
θήματα, καὶ τὰς παιδικὰς διατριβὰς, αὐτὸς αὑτὸν ἤσκει καὶ διεπόνει ταῖς μελέ-
ταις. ὡς ἂν τῶν λεγόντων ἐσόμενος καὶ αὐτὸς, ἐχρήσατο ἰσαίῳ πρὸς τὸν λόγον ὑφη-
γητῇ, καίπερ ἰσοκράτους τότε σχολάζοντος, εἴτε ὥς τινες λέγουσι τὸν ὡρισμένον
μισθὸν ἰσοκράτει τελέσαι μὴ δυνάμενος τὰς δέκα μνᾶς διὰ τὴν ὀρφανίαν,
εἴτε μᾶλλον τοῦ ἰσαίου τὸν λόγον, ὡς δραστήριον καὶ πανοῦργον, ἐπὶ τὴν χρείαν ἀπο
δεχόμενος. ἕρμιππος δέ φησιν ἀδεσπότοις ὑπομνήμασιν ἐντυχεῖν, ἐν οἷς ἐγέγρα
πτο τὸν δημοσθένην συνεσχολακέναι πλάτωνι, καὶ πλεῖστον εἰς τοὺς λόγους ὠφε
λῆσθαι. κτησιβίου δὲ μέμνηται λέγοντος, παρὰ καλλίου τοῦ συρακουσίου, καὶ
τινῶν ἄλλων τὰς ἰσοκράτους τέχνας, καὶ τὰς ἀλκιδάμαντος, κρύφα λαβόν-
τα τὸν δημοσθένην καταμαθεῖν. ὡς γοῦν ἐν ἡλικίᾳ γενόμενος, τοῖς ἐπιτρόποις ἤρ
ξατο δικάζεσθαι καὶ λογογραφεῖν ἐπ' αὐτοὺς πολλὰς διαδύσεις, καὶ παλιν-
δικίας εὑρίσκοντας, ἐγγυμνασάμενος κατὰ τὸν θουκυδίδην ταῖς μελέταις,
οὐκ ἀκινδύνως, οὐδ' ἀργῶς κατευτυχήσας, ἐκπρᾶξαι μὲν, οὐδὲ πολλοστὸν ἠδυ-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.7.30

νήθη μέρος τῶν πατρῴων. τόλμαν δὲ πρὸς τὸ λέγειν καὶ συνήθειαν ἱκανὴν λαβών, καὶ γευσάμενος τῆς περὶ τοὺς ἀγῶνας φιλοτιμίας καὶ δυνάμεως, ἐπεχείρησεν εἰς μέσον παριέναι, καὶ τὰ κοινὰ πράττειν. καὶ καθάπερ λαομέδοντα τὸν ὀρχομένιον λέγουσι, καχεξίαν τινὰ σπληνὸς ἀμυνόμενον, δρόμοις μακροῖς χρῆσθαι τῶν ἰατρῶν κελευσάντων, εἶθ' οὕτω διαπονήσαντα τὴν ἕξιν, ἐπιθέσθαι τοῖς στεφανίταις ἀγῶσι, καὶ τῶν ἄκρων γενέσθαι δολιχοδρόμων, οὕτω τῷ δημοσθένει συνέβη τὸ πρῶτον ἐπανορθώσεως ἕνεκα τῶν ἰδίων ἀποδύντι πρὸς τὸ λέγειν. ἐκ τούτου κτησαμένῳ δεινότητα καὶ δύναμιν, ἐν τοῖς πολιτικοῖς ἤδη καθάπερ στεφανίταις ἀγῶσι, πρωτεύειν τῶν ἀπὸ τοῦ βήματος ἀγωνιζομένων πολιτῶν. καίτοι τό γε πρῶτον ἐντυγχάνων τῷ δήμῳ, θορύβοις περιέπιπτε, καὶ κατεγελᾶτο δι' ἀήθειαν τοῦ λόγου, συγκεχύσθαι ταῖς περιόδοις, καὶ βεβασανίσθαι τοῖς ἐνθυμήμασι, πικρῶς ἄγαν καὶ κατακόρως δοκοῦντος. ἦν δέ τις ὡς ἔοικε καὶ φωνῆς ἀσθένεια, καὶ γλώττης ἀσάφεια, καὶ πνεύματος κολοβότης, ἐπιταράττουσα τὸν νοῦν τῶν λεγομένων, τῷ διασπᾶσθαι τὰς περιόδους. τέλος δ' ἀποστάντα τοῦ δήμου, καὶ ῥεμβόμενον ἐν πειραιεῖ δι' ἀθυμίαν, εὔνομος ὁ θράσιος ἤδη πάνυ γέρων θεασάμενος ἐπετίμησεν, ὅτι τὸν λόγον ἔχων ὁμοιότατον τῷ περικλέους, προδίδωσιν ὑπ' ἀτολμίας καὶ μαλακίας ἑαυτόν. οὔτε τοὺς ὄχλους ὑφιστάμενος εὐθαρσῶς, οὔτε τὸ σῶμα πρὸς τοὺς ἀγῶνας ἐξαρτυόμενος, ἀλλὰ τρυφῇ περιορῶν μαραινόμενον. πάλιν δέ ποτέ φασιν ἐκπεσόντος αὐτοῦ, καὶ ἀπιόντος οἴκαδε συγκεκαλυμμένου, καὶ βαρέως φέροντος, ὑπακολουθῆσαι σάτυρον τὸν ὑποκριτήν, ἐπιτήδειον ὄντα καὶ συνελθεῖν, ὀδυρομένου δὲ τοῦ δημοσθένους πρὸς αὐτὸν ὅτι πάντων φιλοπονώτατος ὢν τῶν λεγόντων, καὶ μικροῦ δέων καταναλωκέναι τὴν τοῦ σώματος ἀκμὴν εἰς τοῦτο, χάριν οὐκ ἔχει πρὸς τὸν δῆμον, ἀλλὰ κραιπαλῶντες ἄνθρωποι ναῦται καὶ ἀμαθεῖς, ἀκούονται καὶ κατέχουσι τὸ βῆμα, παρορᾶται δ' αὐτός, ἀληθῆ λέγεις ὦ δημόσθενες φάναι τὸν σάτυρον. ἀλλ' ἐγὼ τὸ αἴτιον ἰάσομαι ταχέως, ἄν μοι τῶν εὐριπίδου τινὰ ῥήσεων ἢ σοφοκλέους, ἐθελήσῃς εἰπεῖν ἀπὸ στόματος. εἰπόντος δὲ τοῦ δημοσθένους, μεταλαβόντα τὸν σάτυρον οὕτω πλάσαι καὶ διεξελθεῖν ἐν ἤθει πρέποντι καὶ διαθέσει τὴν αὐτὴν ῥῆσιν, ὥσθ' ὅλως ἑτέραν τῷ δημοσθένει φανῆναι. πεισθέντα δ' ὅσον ἐκ τῆς ὑποκρίσεως τῷ λόγῳ κόσμου καὶ χάριτος πρόσεστι, μικρὸν ἡγήσασθαι καὶ τὸ μηδὲν εἶναι τὴν ἄσκησιν, ἀμελοῦντι τῆς προφορᾶς καὶ διαθέσεως τῶν λεγομένων. ἐκ τούτου κατάγειον μὲν οἰκοδομῆσαι μελετητήριον, ὃ δὴ διεσώζετο καὶ καθ' ἡμᾶς. ἐνταῦθα δὲ, πάντως μὲν ἑκάστης ἡμέρας προσιόντα πλάττειν τὴν ὑπόκρισιν, διαπονεῖν τὴν φωνήν. πολλάκις δὲ καὶ μῆνας ἑξῆς δύο καὶ τρεῖς συνάπτειν, ξυρούμενον τῆς κεφαλῆς θάτερον μέρος ὑπὲρ τοῦ μηδὲ βουλομένῳ πάνυ προσελθεῖν ἐνδέχεσθαι δι' αἰσχύνην. οὐ μὴν, ἀλλὰ καὶ τὰς πρὸς τοὺς ἐκτὸς ἐντεύξεις καὶ λόγους καὶ ἀσχολίας ὑποθέσεις καὶ ἀφορμὰς ἐποιεῖτο τοῦ φιλοπονεῖν. ἀπαλλαγεὶς γὰρ αὐτῶν, τάχιστα κατέβαινεν εἰς τὸ μελετητήριον. καὶ διεξῄει τάς τε πράξεις ἐφεξῆς, καὶ τοὺς ὑπὲρ αὐτῶν ἀπολογισμούς. ἔτι δὲ τοὺς λόγους οἷς παρέτυχε λεγομένοις ἀναλαμβάνων εἰς ἑαυτὸν εἰς γνώμας ἀνῆγε καὶ περιόδους. ἐπανορθώσεις τε παντοδαπὰς καὶ μεταφράσεις ἐκαινοτόμει, τῶν εἰρημένων ὑφ' ἑτέρου πρὸς ἑαυτὸν, ἢ ὑφ' αὐτοῦ πάλιν πρὸς ἄλλον. ἐκ τούτου δόξαν εἶχεν ὡς οὐκ εὐφυὴς ὤν, ἀλλ' ἐκ πόνου συγκειμένῃ δεινότητι καὶ δυνάμει χρώμενος. ἐδόκει τε τούτου σημεῖον εἶναι μέγα, τὸ μὴ ῥᾳδίως ἀκοῦσαί τινα δημοσθένους ἐπὶ καιροῦ λέγοντος. ἀλλὰ καθήμενος ἐν ἐκκλησίᾳ πολλάκις τοῦ δήμου καλοῦντος ὀνομαστὶ μὴ παρελθεῖν, εἰ μὴ τύχοι πεφροντικὼς καὶ παρεσκευασμένος. εἰς τοῦτο δὲ ἄλλοι τε πολλοὶ τῶν δημαγωγῶν ἐχλεύαζον ἑαυτὸν, καὶ πυθέας ἐπισκώπτων, ἐλλυχνίων ἔφησεν ὄζειν αὐτοῦ τὰ ἐνθυμήματα. τοῦτον μὲν οὖν ἠμείψατο πικρῶς ὁ δημοσθένης. οὐ ταὐτὰ γὰρ εἶπεν ἐμοὶ καὶ σοὶ ὦ πυθέα ὁ λύχνος σύνοιδε. πρὸς δὲ τοὺς ἄλλους,

οὐ παντάπασιν ἦν ἔξαρχος· ἀλλ' οὔτε γράψας, οὔτ' ἄγραφα κομιδῇ λέγειν ὁμολογεῖ. καὶ μὴν ὅτι δημοτικὸν ἀπέφαινεν ἄνδρα, τὸ λέγειν μελετῶντα· θεραπείας γὰρ εἶναι τοῦτο δήμου παρασκευήν· τὸ δ' ὅπως ἕξουσιν οἱ πολλοὶ πρὸς τὸν λόγον ἀφροντιστεῖν, ὀλιγαρχικοῦ καὶ βίᾳ μᾶλλον, ἢ πειθοῖ προσέχοντος. τῆς δὲ πρὸς καιρὸν ἀτολμίας αὐτοῦ, καὶ τοῦτο ποιοῦνται σημεῖον· ὅτι Δημάδης μὲν ἐκείνῳ θορυβηθέντι πολλάκις, ἀναστὰς ἐκ προχείρου συνεῖπεν· ἐκεῖνος δ' οὐδέποτε Δημάδῃ. πόθεν οὖν φαίη τις ἂν ὁ Αἰσχίνης πρὸς τὴν ἐν τοῖς λόγοις τόλμαν θαυμασιώτατον ἀπεκάλει τὸν ἄνδρα. πῶς δὲ Πύθωνι τῷ Βυζαντίῳ θρασυνομένῳ καὶ ῥέοντι πολλῷ κατὰ τῶν Ἀθηναίων, ἀναστὰς μόνος ἀντεῖπεν. ἢ Λαμάχου τοῦ Μυρρηναίου γεγραφότος ἐγκώμιον Ἀλεξάνδρου καὶ Φιλίππου τῶν βασιλέων· ἐν ᾧ πολλὰ Θηβαίους καὶ Ὀλυνθίους εἰρήκει κακῶς· καὶ ἀναγινώσκοντος Ὀλυμπίασι, παραναστὰς καὶ διεξελθὼν μεθ' ἱστορίας καὶ ἀποδείξεως ὅσα Θηβαίοις, καὶ Χαλκιδεῦσιν ὑπάρχει καλὰ πρὸς τὴν Ἑλλάδα, καὶ πάλιν ὅσων αἴτιοι γεγόνασι κακῶν οἱ κολακεύοντες Μακεδόνας, οὕτως ἐπέστρεψε τοὺς παρόντας, ὥστε δείσαντα τῷ θορύβῳ τὸν σοφιστὴν ὑπεκδῦναι τῆς πανηγύρεως· ἀλλ' ἔοικεν ὁ ἀνὴρ τοῦ Περικλέους, τὰ μὲν ἄλλα μὴ πρὸς αὐτὸν ἡγήσασθαι, τὸ δὲ πλάσμα καὶ τὸν σχηματισμὸν αὐτοῦ, καὶ τὸ μὴ ταχέως μηδὲ περὶ παντὸς ἐκ τοῦ παρισταμένου λέγειν, ὥσπερ ἐκ τούτων μεγάλου γεγονότος, ζηλῶν καὶ μιμούμενος οὐ πάνυ προΐεσθαι τὴν ἐν τῷ καιρῷ δόξαν, οὐδ' ἐπὶ τύχῃ πολλάκις ἑκὼν εἶναι ποιεῖσθαι τὴν δύναμιν. ἐπεὶ τόλμαν γε καὶ θάρσος οἱ λεχθέντες ὑπ' αὐτοῦ λόγοι τῶν γραφέντων μᾶλλον εἶχον, εἴ τι δεῖ πιστεύειν Ἐρατοσθένει καὶ Δημητρίῳ τῷ Φαληρεῖ καὶ τοῖς κωμικοῖς, ὧν Ἐρατοσθένης μέν φησιν αὐτὸν ἐν τοῖς λόγοις πολλαχοῦ γεγονέναι, παράβακχον. ὁ δὲ Φαληρεὺς, τὸν ἔμμετρον ἐκεῖνον ὅρκον, ὀμόσαι ποτὲ πρὸς τὸν δῆμον, ὥσπερ ἐνθουσιῶντα· μὰ γῆν, μὰ κρήνας, μὰ ποταμοὺς, μὰ νάματα. τῶν δὲ κωμικῶν, ὁ μέν τις αὐτὸν ἀποκαλεῖ ῥωποπερπερήθραν. ὁ δὲ παρασκώπτων, ὡς χρώμενον τῷ ἀντιθέτῳ φησὶν, οὕτως ἀπέλαβεν, ὥσπερ ἔλαβεν. ἠγάπησε γὰρ τὸ ῥῆμα· τοῦτο παραλαβὼν Δημοσθένης, ἐκτὸς εἰ μὴ νὴ Δία πρὸς τὸν ὑπὲρ Ἀλοννήσου λόγον Ἀντιφάνης καὶ τουτὶ πέπαιχεν· ἣν Ἀθηναίοις Δημοσθένης συνεβούλευε μὴ λαμβάνειν, ἀλλ' ἀπολαμβάνειν παρὰ Φιλίππου, περὶ συλλαβῶν διαλεγόμενος. πλὴν τόν γε Δημάδην πάντες ὡμολόγουν τῇ φύσει χρώμενον, ἀνίκητον εἶναι καὶ παραφέρειν αὐτοσχεδιάζοντα τὰς τοῦ Δημοσθένους σκέψεις καὶ παρασκευάς. Ἀρίστων δ' ὁ Χῖος, καὶ Θεοφράστου τινὰ δόξαν ἱστόρηκε περὶ τῶν ῥητόρων· ἐρωτηθέντα γὰρ ὁποῖός τις αὐτῷ φαίνεται ῥήτωρ ὁ Δημοσθένης, εἰπεῖν ἄξιος τῆς πόλεως. ὁποῖος δὲ Δημάδης, ὑπὲρ τὴν πόλιν. ὁ δ' αὐτὸς φιλόσοφος, Πολύευκτον ἱστορεῖ τὸν Σφήττιον, ἕνα τῶν τότε πολιτευομένων Ἀθήνησιν, ἀποφαίνεσθαι μέγιστον μὲν εἶναι ῥήτορα Δημοσθένην. δυνατώτατον δ' εἰπεῖν Φωκίωνα· πλεῖστον γὰρ ἐν βραχυτάτῃ λέξει νοῦν ἐκφέρειν. καὶ μέντοι καὶ τὸν Δημοσθένην φασὶν αὐτὸν, ὁσάκις ἂν ἀντερῶν αὐτῷ Φωκίων ἀναβαίνοι, λέγειν πρὸς τοὺς συνήθεις, ἡ τῶν ἐμῶν λόγων κοπὶς ἀνίσταται. τοῦτο μὲν οὖν ἄδηλόν ἐστι, πότερον πρὸς τὸν λόγον τοῦ ἀνδρὸς ὁ Δημοσθένης, εἴτε πρὸς τὸν βίον καὶ τὴν δόξαν ἐπεπόνθει, πολλῶν πάνυ καὶ μακρῶν περιόδων ἓν ῥῆμα καὶ νεῦμα, πίστιν ἔχοντος ἀνδρὸς κυριώτερον ἡγούμενος. τοῖς δὲ σωματικοῖς ἐλαττώμασι, τοιαύτην ἐπάγειν ἄσκησιν, ὡς ὁ Φαληρεὺς Δημήτριος ἱστορεῖ λέγων, αὐτοῦ Δημοσθένους ἀκούειν πρεσβύτου γεγονότος. τὴν μὲν γὰρ ἀσάφειαν καὶ τραυλότητα τῆς γλώττης ἐκβιάζεσθαι καὶ διαρθροῦν, εἰς τὸ στόμα ψήφους λαμβάνοντα, καὶ ῥήσεις ἅμα λέγοντα. τὴν δὲ φωνὴν ἐν τοῖς δρόμοις γυμνάζεσθαι, καὶ ταῖς πρὸς τὰ σιμὰ προσβάσεσι διαλεγόμενον, καὶ λόγους τινὰς ἢ στίχους ἅμα τῷ πνεύματι πυκνουμένῳ προφερόμενον. εἶναι δ' αὐτῷ μέγα κάτοπτρον οἴκοι, καὶ πρὸς τοῦτο τὰς μελέτας ἱστάμενον ἐξ ἐναντίας περαίνειν. λέγεται δ' ἀνθρώπου προσελθόντος δεομένου συνηγορίας, καὶ διεξιόντος ὡς ὑπό του λάβοι πληγὰς, ἀλλὰ σύ γε φάναι τὸν Δημοσθένην, τούτων ὧν λέγεις οὐδὲν πέπονθας. ἐπιτείναντος δὲ τὴν φωνὴν

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.7.30

τῇ αὐτοῦ καὶ βοῶντος, ἐγὼ δημόσθενες οὐδὲν πέπονθα; νὴ δία φάναι, νῦν ἀκούω φωνὴν ἀδικουμένου καὶ πεπονθότος, οὕτως ᾤετο μέγα πρὸς πίστιν εἶναι τὸν τόνον καὶ τὴν ὑπόκρισιν τῶν λεγόντων. τοῖς μὲν οὖν πολλοῖς ὑποκρινόμενος, ἤρεσκε θαυμαστῶς. οἱ δὲ χαρίεντες, ταπεινὸν ἡγοῦντο, καὶ ἀγεννὲς αὐτοῦ τὸ πλάσμα, καὶ μαλακόν, ὧν καὶ δημήτριος ὁ φαληρεύς ἐστι. αἰσίωνα δέ φησιν ἕρμιππος ἐρωτηθέντα περὶ τῶν πάλαι ῥητόρων καὶ τῶν καθ' αὑτόν, εἰπεῖν, ὡς ἀκούων μὲν ἄν τις, ἐθαύμασεν ἐκείνους εὐκόσμως καὶ μεγαλοπρεπῶς τῷ δήμῳ διαλεγομένους, ἀναγινωσκόμενοι δ' οἱ δημοσθένους λόγοι, πολὺ τῇ κατασκευῇ καὶ δυνάμει διαφέρουσιν. οἱ μὲν οὖν γεγραμμένοι τῶν λόγων, ὅτι τὸ αὐστηρὸν πολὺ καὶ πικρὸν ἔχουσι, τί ἂν λέγοι τις. ἐν δὲ ταῖς ἀπαντήσεσι ταῖς παρὰ τὸν καιρόν, ἐχρῆτο καὶ τῷ γελοίῳ. δημάδου μὲν γὰρ εἰπόντος ἐμὲ δημοσθένης, ἡ ὗς τὴν ἀθηνᾶν, αὕτη εἶπεν ἡ ἀθηνᾶ πρώην ἐν κολλυτῷ μοιχεύουσα ἐλήφθη. πρὸς δὲ τὸν κλέπτην, ὃς ἐπεκαλεῖτο χαλκοῦς, καὶ αὐτὸν εἰς τὰς ἀγρυπνίας αὐτοῦ καὶ νυκτογραφίας πειρώμενόν τι λέγειν, οἶδα εἶπεν, ὅτι σε λυπῶ λύχνον καίων. ὑμεῖς δὲ ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι μὴ θαυμάζετε τὰς γενομένας κλοπάς, ὅταν τοὺς μὲν κλέπτας χαλκοῦς, τοὺς δὲ τοίχους, πηλίνους ἔχωμεν. ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων, καίπερ ἔτι πλείω λέγειν ἔχοντες, ἐνταῦθα παυσόμεθα. τὸν δ' ἄλλον αὐτοῦ τρόπον καὶ τὸ ἦθος, ἀπὸ τῶν πράξεων καὶ τῆς πολιτείας θεωρεῖσθαι δίκαιός ἐστι. ὥρμησε μὲν οὖν ἐπὶ τὸ πράττειν τὰ κοινά, τοῦ φωκικοῦ πολέμου συνεστῶτος, ὡς αὐτός τέ φησι, καὶ λαβεῖν ἀπὸ τῶν φιλιππικῶν δημηγοριῶν. αἱ μὲν γάρ, ἤδη διαπεπραγμένων ἐκείνων γεγόνασιν. αἱ δὲ πρεσβύταται, τῶν ἔγγιστα πράξεων ἅπτονται. δῆλος δ' ἐστὶ καὶ τὴν κατὰ μειδίου παρασκευασάμενος εἰπεῖν δίκην. δύο μὲν ἐπὶ τοῖς τριάκοντα γεγονὼς ἔτη, μηδέπω δ' ἔχων ἰσχὺν ἐν τῇ πολιτείᾳ, μηδὲ δόξαν, ὃ καὶ μάλιστά μοι δοκεῖ δείσας, ἐπ' ἀργυρίῳ καταθέσθαι τὴν πρὸς τὸν ἄνθρωπον ἔχθραν. οὐ γάρ τι γλυκύθυμος ἀνὴρ ἦν, οὐδ' ἀγανόφρων, ἀλλ' ἔντονος, καὶ βίαιος περὶ τὰς ἀμύνας. ὁρῶν δ' οὐ φαῦλον, οὐδὲ τῆς αὐτοῦ δυνάμεως ἔργον, ἄνδρα καὶ πλούτῳ καὶ λόγῳ καὶ φίλοις εὖ πεφραγμένον καθελεῖν τὸν μειδίαν, ἐνέδωκε τοῖς ὑπὲρ αὐτοῦ δεομένοις. αἱ δὲ τρισχίλιαι καθ' ἑαυτάς, οὐκ ἄν μοι δοκοῦσι τὴν δημοσθένους ἀμβλῦναι πικρίαν, ἐλπίζοντος καὶ δυναμένου περιγενέσθαι, λαβὼν τῆς πολιτείας καλὴν ὑπόθεσιν, τὴν πρὸς φίλιππον ὑπὲρ τῶν ἑλλήνων δικαιολογίαν. καὶ πρὸς ταύτην ἀγωνιζόμενος ἀξίως, ταχὺ δόξαν ἔσχε, καὶ περίβλεπτος ὑπὸ τῶν λόγων ἤρθη καὶ τῆς παρρησίας. ὥστε θαυμάζεσθαι μὲν ἐν τῇ ἑλλάδι, θεραπεύεσθαι δ' ὑπὸ τοῦ μεγάλου βασιλέως. πλεῖστον δ' αὐτοῦ λόγον εἶναι παρὰ τῷ φιλίππῳ τῶν δημαγωγούντων. ὁμολογεῖν δὲ καὶ τοὺς ἀπεχθανομένους, ὅτι πρὸς ἔνδοξον αὐτοῖς ἄνθρωπον ὁ ἀγών ἐστι. καὶ γὰρ αἰσχίνης καὶ ὑπερείδης τοιαῦτα περὶ αὐτοῦ κατηγοροῦντες εἰρήκασιν. ὅθεν οὐκ οἶδ' ὅπως παρέστη θεοπόμπῳ λέγειν αὐτόν, ἀβέβαιον τῷ τρόπῳ γεγονέναι, καὶ μήτε πράγμασι, μήτ' ἀνθρώποις πολὺν χρόνον τοῖς αὐτοῖς ἐπιμένειν δυνάμενον. φαίνεται γὰρ εἰς ἣν ἀπ' ἀρχῆς τῶν πραγμάτων μερίδα καὶ τάξιν αὑτὸν ἐν τῇ πολιτείᾳ κατέστησε, ταύτην ἄχρι τέλους διαφυλάξας. καὶ οὐ μόνον ἐν τῷ βίῳ μὴ μεταβαλλόμενος, ἀλλὰ καὶ τὸν βίον ὥσθ' τῷ μὴ μεταβαλέσθαι προέμενος. οὐ γὰρ ὡς δημάδης ἀπολογούμενος, περὶ τὴν ἐν τῇ πολιτείᾳ μεταβολήν, ἔλεγεν αὑτῷ μὲν αὐτὸν τἀναντία πολλάκις εἰρηκέναι, τῇ δὲ πόλει μηδέποτε. καὶ μελάνωπος ἀντιπολιτευόμενος καλλιστράτῳ, καὶ πολλάκις ὑπ' αὐτοῦ χρήμασι μετατιθέμενος, εἰώθει λέγειν πρὸς τὸν δῆμον. ὁ μὲν ἀνὴρ ἐχθρός, τὸ δὲ τῆς πόλεως νικάτω συμφέρον. νικόδημος δ' ὁ μεσσήνιος, κασάνδρῳ προσθέμενος πρότερον, εἶτ' αὖθις ὑπὲρ δημητρίου πολιτευόμενος, οὐκ ἔφη τἀναντία λέγειν. ἀεὶ γὰρ εἶναι συμφέρον ἀκροᾶσθαι τῶν κρατούντων. οὕτω καὶ περὶ δημοσθένους ἔχομεν εἰπεῖν, οἷον ἐκτρεπομένου καὶ πλαγιάζοντος, ἢ φωνῇ, ἢ πράξει. ἀλλ' ὥσπερ ἀφ' ἑνὸς καὶ ἀμεταβλήτου διαγράμματος τῆς

πολιτείας ἕνα τόνον ἔχων ἐν τοῖς πράγμασιν ἀεὶ διετέλεσε. παναίτιος δ' ὁ
φιλόσοφος καὶ τῶν λόγων φησὶν αὐτοῦ, οὕτω γεγράφθαι τοὺς πλείστους, ὡς μόνου
τοῦ καλοῦ δι' αὐτὸ αἱρετοῦ ὄντος, τὸν περὶ τοῦ στεφάνου, τὸν κατὰ ἀριστοκράτους, τὸν
ὑπὲρ τῶν ἀτελειῶν, τοὺς φιλιππικοὺς, ἐν οἷς πᾶσιν οὐ πρὸς τὸ ἥδιστον, ἢ ῥᾷστον, ἢ
λυσιτελέστατον ἄγει τοὺς πολίτας. ἀλλὰ πολλαχοῦ τὴν ἀσφάλειαν καὶ τὴν σω-
τηρίαν οἴεται δεῖν, ἐν δευτέρᾳ τάξει τοῦ καλοῦ ποιεῖσθαι, καὶ τοῦ πρέποντος, ὥς εἴγε
τῇ περὶ τὰς ὑποθέσεις αὐτοῦ φιλοτιμίᾳ καὶ τῇ τῶν λόγων εὐγενείᾳ παρῆν, ἀν-
δρεία τε πολεμιστήριος, καὶ τὸ καθαρῶς ἕκαστα πράττειν, οὐκ ἐν τῷ κατὰ μυρο-
κλέα καὶ πολύευκτον καὶ ὑπερίδην ἀριθμῷ τῶν ῥητόρων, ἀλλ' ἄνω μετὰ κίμωνος,
καὶ θουκυδίδου, καὶ περικλέους, ἄξιος ἦν τίθεσθαι. τῶν γοῦν μετ' αὐτὸν ὁ φωκίων οὐκ
ἐπαινουμένης προϊστάμενος πολιτείας, ἀλλὰ δοκῶν μακεδονίζειν, ὅμως δι' ἀν-
δρείαν καὶ δικαιοσύνην, οὐδὲν οὐδαμῇ χείρων ἔδοξεν ἐφιάλτου καὶ ἀριστείδου καὶ
κίμωνος ἀνὴρ γενέσθαι. δημοσθένης δ' οὐκ ὢν ἐν τοῖς ὅπλοις ἀξιόπιστος, ὥς φη-
σιν ὁ δημήτριος, οὐδὲ πρὸς τὸ λαμβάνειν παντάπασιν ἀπωχυρωμένος. ἀλλὰ τῷ
μὲν περὶ φιλίππου καὶ μακεδονίας ἀνάλωτος ὤν, τῷ δ' ἄνωθεν ἐκ σούσων καὶ
ἐκβατάνων ἐπιβατὸς χρυσίῳ γεγονὼς, καὶ κατακεκλυσμένος, ἐπαινέσαι μὲν ἱκα-
νώτατος ἦν, τὰ τῶν προγόνων καλά. μιμήσασθαι δὲ, οὐχ ὅμοιος, ἐπεὶ τούς γε
καθ' αὐτὸν ῥήτορας. ἔξω δὲ λόγου τίθεμαι φωκίωνα, καὶ τῷ βίῳ παρῆλθε. φαί-
νεται δὲ καὶ μετὰ παρρησίας μάλιστα τῷ δήμῳ διαλεγόμενος, καὶ πρὸς τὰς ἐπι-
θυμίας τῶν πολλῶν ἀντιτείνων, καὶ τοῖς ἁμαρτήμασιν αὐτῶν ἐπιφυόμενος, ὡς ἐκ τῶν
λόγων λαβεῖν ἐστιν. ἱστορεῖ δὲ καὶ θεόπομπος, ὅτι τῶν ἀθηναίων ἐπί τινα προβαλλο-
μένων αὐτὸν κατηγορίαν, ὡς οὐχ ὑπήκουε θορυβούντων, ἀναστὰς εἶπεν. ὑμεῖς
ἐμοὶ ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, συμβούλῳ μὲν, κἂν μὴ θέλητε χρήσεσθε. συκοφάντῃ
δὲ, οὐδ' ἂν θέλητε. σφόδρα δ' ἀριστοκρατικὸν αὐτοῦ πολίτευμα, καὶ τὸ περὶ ἀντι-
φῶντος, ὃν ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας ἀφεθέντα συλλαβὼν, ἐπὶ τὴν ἐξ ἀρείου πάγου
βουλὴν ἀνήγαγε, καὶ παρ' οὐδὲν τὸ προσκροῦσαι τῷ δήμῳ θέμενος ἤλεγξεν, ὑπε-
σχημένον φιλίππῳ τὰ νεώρια ἐμπρήσειν. καὶ παραδοθεὶς ὁ ἄνθρωπος ὑπὸ τῆς βου-
λῆς, ἀπέθανε. κατηγόρησε δὲ καὶ τῆς ἱερείας θεωρίδος, ὡς ἄλλα τε ῥᾳδιουργού-
σης πολλὰ, καὶ τοὺς δούλους ἐξαπατᾶν διδασκούσης, καὶ θανάτου τιμησάμενος, ἀ-
πέκτεινε. λέγεται δὲ καὶ τὸν κατὰ τιμοθέου τοῦ στρατηγοῦ λόγον, ᾧ χρησάμενος ἀ-
πολλόδωρος, εἷλε τὸν ἄνδρα τοῦ ὀφλήματος, δημοσθένης γράψαι τῷ ἀπολλοδώρῳ.
καθάπερ καὶ τοὺς πρὸς φορμίωνα καὶ στέφανον, ἐφ' οἷς εἰκότως ἠδόξησε. καὶ γὰρ ὁ φορ-
μίων, ἠγωνίζετο λόγῳ δημοσθένους πρὸς τὸν ἀπολλόδωρον, ἀτεχνῶς καθάπερ ἐξ ἑνὸς
μαχαιροπωλίου, τὰ κατ' ἀλλήλων ἐγχειρίδια πωλοῦντος αὐτοῦ τοῖς ἀντιδίκοις. τῶν δὲ
δημοσίων, ὁ μὲν κατ' ἀνδροτίωνος, καὶ τιμοκράτους καὶ ἀριστοκράτους, ἑτέροις ἐγρά-
φησαν. οὔπω τῇ πολιτείᾳ προσεληλυθότος. δοκεῖ γὰρ δυοῖν ἢ τριῶν δέοντα ἔτη τρι-
άκοντα γεγονὼς, ἐξενεγκεῖν τοὺς λόγους ἐκείνους. τῷ δὲ κατὰ ἀριστογείτονος, αὐτὸς ἠγω-
νίσατο, καὶ τὸν περὶ τῶν ἀτελειῶν, διὰ τὸν χαβρίου παῖδα κτήσιππον, ὥς φησιν αὐ-
τός. ὡς δ' ἔνιοι λέγουσι, τὴν μητέρα τοῦ νεανίσκου μνώμενος, οὐ μὴν ἔγημε ταύτην,
ἀλλὰ σαμίᾳ τινὶ συνῴκησεν, ὡς ἱστορεῖ δημήτριος ὁ μάγνης, ἐν τοῖς περὶ συνωνύ-
μων. ὁ δὲ κατ' αἰσχίνου τῆς παραπρεσβείας, ἄδηλον εἰ λέλεκται. καίτοι φησὶν ἰδο-
μενεὺς περὶ τριάκοντα μνᾶς τὸν αἰσχίνην ἀποφυγεῖν. ἀλλ' ἔοικεν οὐχ οὕτως ἔχειν τἀληθὲς,
εἰ δεῖ τοῖς περὶ τοῦ στεφάνου γεγραμμένοις ἑκατέρων λόγοις τεκμαίρεσθαι. μέμνηται γὰρ οὐδέτε-
ρος αὐτῶν ἐναργῶς, οὐδὲ τρανῶς ἐκείνου τοῦ ἀγῶνος ὡς ἄχρι δίκης προελθόντος. ταῦτα
μὲν οὖν ἕτεροι διακρινοῦσι μᾶλλον. ἡ δὲ τοῦ δημοσθένους πολιτεία, φανερὰ μὲν ἦν, ἔτι καὶ
τῆς εἰρήνης ὑπαρχούσης, οὐδὲν ἐῶντος ἀνεπιτίμητον τῶν πραττομένων ὑπὸ τοῦ μακεδό-
νος, ἀλλ' ἐφ' ἑκάστῳ ταράττοντος τοὺς ἀθηναίους καὶ διακαίοντος ἐπὶ τὸν ἄνθρωπον. διὸ καὶ παρὰ
φιλίππῳ πλεῖστος ἦν λόγος αὐτοῦ, καὶ ὅτε πρεσβεύων δέκατος ἧκεν εἰς μακεδονίαν

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.7.30

ἤκουσε μὲν πάντων φίλιππος. ἀντεῖπε δὲ μετὰ πλείστης ἐπιμελείας, πρὸς τοὺς ἐκείνου λόγους. οὐ μὴν, ἔν γε ταῖς ἄλλαις τιμαῖς καὶ φιλοφροσύναις, ὅμοιον αὐτὸν τῷ δημοσθένει παρεῖχεν. ἀλλὰ προσήγετο τοὺς περὶ αἰσχίνην καὶ φιλοκράτην μᾶλλον. ὅθεν ἐπαινούντων ἐκείνων τὸν φίλιππον, ὡς καὶ λέγειν δυνατώτατον καὶ κάλλιστον ὀφθῆναι, καὶ νὴ δία συμπιεῖν ἱκανώτατον, ἠναγκάζετο βασκαίνων ἐπισκώπτειν. ὡς τὸ μὲν, σοφιστοῦ. τὸ δὲ, γυναικός. τὸ δὲ, σπογγιᾶς εἴη. βασιλέως δ' οὐδὲν ἐγκώμιον. ἐπεὶ δ' εἰς τὸ πολεμεῖν ἔρρεπε τὰ πράγματα, τοῦ μὲν φιλίππου μὴ δυναμένου τὴν ἡσυχίαν ἄγειν, τῶν δ' ἀθηναίων ἐγειρομένων ὑπὸ τοῦ δημοσθένους, πρῶτον μὲν εἰς εὔβοιαν ἐξώρμησε τοὺς ἀθηναίους, καταδεδουλωμένην ὑπὸ τῶν τυράννων φιλίππῳ. καὶ διαβάντες ἐκείνου τὸ ψήφισμα γράψαντος, ἐξήλασαν τοὺς μακεδόνας. δεύτερον δὲ βυζαντίοις ἐβοήθησε καὶ περινθίοις, ὑπὸ τοῦ μακεδόνος πολεμουμένοις, πείσας τὸν δῆμον, ἀφέντα τὴν ἔχθραν, καὶ τὸ μεμνῆσθαι τῶν περὶ τὸν συμμαχικὸν ἡμαρτημένων ἑκατέροις πόλεμον, ἀποστεῖλαι δύναμιν αὐτοῖς, ἀφ' ἧς ἐσώθησαν. ἔπειτα πρεσβεύων, καὶ διαλεγόμενος τοῖς ἕλλησι καὶ παροξύνων, συνέστησε πλὴν ὀλίγων ἅπαντας ἐπὶ τὸν φίλιππον, ὥστε σύνταξιν γενέσθαι, πεζῶν μὲν μυρίων καὶ πεντακισχιλίων, ἱππέων δὲ, δισχιλίων, ἄνευ τῶν πολιτικῶν δυνάμεων. χρήματα δὲ, καὶ μισθοὺς τοῖς ξένοις εἰσφέρεσθαι προθύμως. ὅτε καί φησι θεόφραστος ἀξιούντων τῶν συμμάχων ὁρισθῆναι τὰς εἰσφορὰς, εἰπεῖν κρώβυλον τὸν δημαγωγὸν, ὡς οὐ τεταγμένα σιτεῖται πόλεμος. ἐπηρμένης δὲ τῆς ἑλλάδος πρὸς τὸ μέλλον καὶ συνισταμένων κατ' ἔθνη καὶ πόλεις, εὐβοέων. ἀχαιῶν. κορινθίων. μεγαρέων. λευκαδίων. κερκυραίων. ὁ μέγιστος ὑπελείπετο τῷ δημοσθένει τῶν ἀγώνων, θηβαίους προσαγαγέσθαι τῇ συμμαχίᾳ, χώραν τε σύνορον τῆς ἀττικῆς, καὶ δύναμιν ἐναγώνιον ἔχοντας. καὶ μάλιστα τότε τῶν ἑλλήνων εὐδοκιμοῦντας ἐν τοῖς ὅπλοις. ἦν δ' οὐ ῥᾴδιον ἐπὶ προσφάτοις εὐεργετήμασι τοῖς περὶ τὸν φωκικὸν πόλεμον τεθιασευμένοις ὑπὸ τοῦ φιλίππου μεταστῆναι τοὺς θηβαίους. καὶ μάλιστα τοῖς διὰ τὴν γειτνίασιν ἀψιμαχίαις, ἀναξαινομένων ἑκάστοτε τῶν πολεμικῶν πρὸς ἀλλήλας διαφορῶν. οὐ μὴν, ἀλλ' ἐπεὶ φίλιππος ὑπὸ τῆς περὶ τὴν ἄμφισσαν εὐτυχίας ἐπαιρόμενος εἰς τὴν ἐλάτειαν ἐξαίφνης ἐνέπεσε, καὶ τὴν φωκίδα κατέσχεν ἐκπεπληγμένων τῶν ἀθηναίων, καὶ μηδενὸς τολμῶντος ἀναβαίνειν ἐπὶ τὸ βῆμα, μὴ δὲ ἔχοντος ὅ, τι χρὴ λέγειν. ἀλλ' ἀπορίας οὔσης ἐν μέσῳ καὶ σιωπῆς, παρελθὼν μόνος ὁ δημοσθένης, συνεβούλευε τοῖς θηβαίοις ἔχεσθαι. καὶ τἄλλα παραθαρρύνας καὶ μετεωρίσας ὥσπερ εἰώθει τὸν δῆμον ταῖς ἐλπίσιν, ἀποστέλλεται πρεσβευτὴς μεθ' ἑτέρων εἰς θήβας. ἔπεμψε δὲ καὶ φίλιππος ὡς μαρσύας φησὶν, ἀμύνταν μὲν καὶ κλέαρχον μακεδόνας, δάοχον δὲ, καὶ θεσσαλὸν καὶ θρασυδαῖον ἀντεροῦντας. τὸ μὲν οὖν συμφέρον οὐ διέφευγε τοὺς τῶν θηβαίων λογισμούς. ἀλλ' ἐν ὄμμασιν ἕκαστος εἶχε τὰ τοῦ πολέμου δεινά. ἔτι τῶν φωκικῶν τραυμάτων νεαρῶν παραμενόντων, ἡ δὲ τοῦ ῥήτορος δύναμις ὥς φησι θεόπομπος ἐκριπίζουσα τὸν θυμὸν αὐτῶν, καὶ διακαίουσα τὴν φιλοτιμίαν, ἐπεσκότησε τοῖς ἄλλοις ἅπασιν, ὥστ' εἰς φόβον καὶ λογισμὸν καὶ χάριν ἐμβαλεῖν αὐτοὺς, ἐνθουσιῶντας ὑπὸ τοῦ λόγου πρὸς τὸ καλόν. οὕτω δὲ μέγα καὶ λαμπρὸν ἐφάνη τὸ τοῦ ῥήτορος ἔργον, ὥστε τὸν μὲν φίλιππον εὐθὺς ἐπικηρυκεύεσθαι δεόμενον εἰρήνης, ὀρθὴν δὲ τὴν ἑλλάδα γενέσθαι. καὶ συνεξαναστῆναι πρὸς τὸ μέλλον. ὑπηρετεῖν δὲ μὴ μόνον τοὺς στρατηγοὺς τῷ δημοσθένει ποιοῦντας τὸ προσταττόμενον, ἀλλὰ καὶ τοὺς βοιωτάρχας, διοικεῖσθαι δὲ τὰς ἐκκλησίας ἁπάσας, οὐδὲν ἧττον ὑπ' ἐκείνου τότε τὰς θηβαίων, ἢ τὰς ἀθηναίων, ἀγαπωμένου παρ' ἀμφοτέροις καὶ δυναστεύοντος. οὐκ ἀδίκως, οὐδὲ παρ' ἀξίαν ὥσπερ ἀποφαίνεται θεόπομπος, ἀλλὰ καὶ πάνυ προσηκόντως. τύχη δέ τις ὡς ἔοικε δαιμόνιος ἐν περιφορᾷ πραγμάτων, εἰς ἐκεῖνο καιροῦ συμπεραίνουσα τὴν ἐλευθερίαν τῆς ἑλλάδος, ἐναντιοῦσθαι τοῖς πραττομένοις, καὶ πολλὰ σημεῖα τοῦ μέλλοντος ἀναφαίνειν. ἐν οἷς ἥ τε πυθία δεινὰ προὔφαινε μαντεύ-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.7.30

ματα καὶ χρησμὸς ᾔδετο παλαιὸς ἐκ τῶν σιβυλλείων, τῆς ἐπὶ θερμώδοντι μάχης·
» ἀπάνευθεν γενοίμην αἰετὸς ἐν νεφέεσσι, καὶ ἠέρι θηήσασθαι. κλαίει ὁ νικηθεὶς, ὁ δὲ νι-
» κήσας ἀπόλωλε. τὸν δὲ θερμώδοντά φασιν εἶναι παρ' ἡμῖν, ἐν χαιρωνείᾳ ποτά
μιον μικρὸν, εἰς τὸν κηφισὸν ἐμβάλλοντα. ἡμεῖς δὲ νῦν μὲν, οὐδὲν οὕτω τῶν ῥευμά
των ἴσμεν ὀνομαζόμενον. εἰκάζομεν δὲ τὸν καλούμενον αἵμονα, θερμώδοντα λέ-
γεσθαι τότε. καὶ γὰρ παραρρεῖ περὶ τὸ ἡράκλειον ὅπου κατεστρατοπέδευον οἱ ἕλ-
ληνες. καὶ τεκμαιρόμεθα τῆς μάχης γενομένης, αἵματος ἐμπλησθέντα καὶ νεκρῶν
τὸν ποταμὸν, ταύτην διαλλάξαι τὴν προσηγορίαν. ὁ δὲ δοῦρις, οὐ ποταμὸν
εἶναί φησι τὸν θερμώδοντα, ἀλλ' ἱστάντας τινὰς σκηνὴν καὶ περιορύττοντας, ἀν-
δριαντίσκον εὑρεῖν λίθινον ὑπὸ γραμμάτων τινῶν διασημαινόμενον, ὡς εἴη θερμώ-
δων, ἐν τῇ ἀγκάλαις ἀμαζόνα φέρων τετρωμένην. ἐπὶ δὲ τούτῳ χρησμὸν ἄλλον ᾄ-
»* δεσθαι λέγοντα, τὴν δ' ἐπὶ θερμώδοντι μάχην μένε παμμέλαν ὄρνι, ἠνίκα τοι
» κρέα πολλὰ παρέσσεται ἀνθρώποισι. ταῦτα μὲν οὖν ὅπως ἔχει διαιτῆσαι, χαλε
πόν. ὁ δὲ δημοσθένης λέγεται τοῖς τῶν ἑλλήνων ὅπλοις ἐκτεθαρρηκὼς καὶ λαμπρῶς
ὑπὸ ῥώμης καὶ προθυμίας ἀνδρῶν τοσούτων προκαλουμένων τοὺς πολεμίους, αἰρόμε
νος οὔτε χρησμοῖς ἐᾶν προσέχειν, οὔτε μαντείας ἀκούειν, ἀλλὰ καὶ τὴν πυθίαν ὑπονο-
εῖν ὡς φιλιππίζουσαν, ἀναμιμνήσκων ἐπαμινώνδου τοὺς θηβαίους, καὶ περικλέ
ους τοὺς ἀθηναίους, ὡς ἐκεῖνοι τὰ τοιαῦτα δειλίας ἡγούμενοι, προφάσεις ἐχρῶντο τῷ
» λογισμῷ. μέχρι μὲν οὖν τούτου ἀνὴρ ἦν ἀγαθός. ἐν δὲ τῇ μάχῃ, καλὸν οὐδὲν οὐδ' ὁμολο-
» γούμενον ἔργον οἷς εἶπεν ἀποδειξάμενος, ᾤχετο λιπὼν τὴν τάξιν ἀποδρὰς αἴσχιστα.
καὶ τὰ ὅπλα ῥίψας, οὐδὲ τὴν ἐπιγραφὴν τῆς ἀσπίδος ὡς ἔλεγε πυθέας αἰσχυνθεὶς
ἐπιγεγραμμένης γράμμασι χρυσοῖς, ἀγαθῇ τύχῃ. παραυτίκα μὲν οὖν ὁ φίλιπ-
πος ἐπὶ τῇ νίκῃ διὰ τὴν χαρὰν ἐξυβρίσας καὶ κωμάσας, ἐπὶ τοὺς νεκροὺς μεθύων, ᾖδε
τὴν ἀρχὴν τοῦ δημοσθένους ψηφίσματος πρὸς πόδα διαιρῶν καὶ ὑποκρούων. δημο-
σθένης, δημοσθένους παιανιεὺς, τάδ' εἶπεν. ἐκνήψας δὲ, καὶ τὸ μέγεθος τοῦ περιστάν-
τος αὐτὸν ἀγῶνος ἐν νῷ λαβὼν, ἔφριττε τὴν δεινότητα καὶ τὴν δύναμιν τοῦ ῥήτορος,
ἐν μέρει μικρῷ μιᾶς ἡμέρας, τὸν ὑπὲρ τῆς ἡγεμονίας καὶ τοῦ σώματος ἀναρρῖψαι
κίνδυνον ἀναγκασθεὶς ὑπ' αὐτοῦ. διίκετο δ' ἡ δόξα μέχρι τοῦ περσῶν βασιλέως.
κἀκεῖνος ἔπεμψε τοῖς σατράπαις ἐπὶ θάλασσαν γράμματα, δημοσθένει διδόναι
κελεύων. καὶ προσέχειν ἐκείνῳ μάλιστα τῶν ἑλλήνων ὡς περισπάσαι δυναμένῳ,
καὶ κατασχεῖν ταῖς ἑλληνικαῖς ταραχαῖς τὸν μακεδόνα. ταῦτα μὲν οὖν ὕστερον ἐφώρα-
σεν ἀλέξανδρος, ἐν σάρδεσιν ἐπιστολάς τινας ἀνευρὼν τοῦ δημοσθένους, καὶ γράμ
ματα τῶν βασιλέως στρατηγῶν, δηλοῦντα τὸ πλῆθος τῶν δοθέντων αὐτῷ χρημά-
των. τότε δὲ τῆς ἀτυχίας τοῖς ἕλλησι γενομένης, οἱ μὲν ἀντιπολιτευόμενοι ῥήτο-
ρες ἐπεμβαίνοντες τῷ δημοσθένει, κατεσκεύαζον εὐθύνας καὶ γραφὰς ἐπ' αὐ-
τόν. ὁ δὲ δῆμος, οὐ μόνον τούτων ἀπέλυεν, ἀλλὰ καὶ τιμῶν διετέλει. καὶ προ-
καλούμενος αὖθις ὡς εὔνουν εἰς τὴν πολιτείαν. ὥστε καὶ τῶν ὀστέων ἐκ χαιρω-
νείας κομισθέντων καὶ θαπτομένων, τὸν ἐπὶ τοῖς ἀνδράσιν ἔπαινον εἰπεῖν,
ἀπέδωκεν. οὐ ταπεινῶς, οὐδ' ἀγεννῶς φέρων τὸ συμβεβηκὸς, ὡς γράφει καὶ τρα-
γῳδεῖ θεόπομπος, ἀλλὰ τῷ τιμᾶν μάλιστα καὶ κοσμεῖν τὸν σύμβουλον ἀποδει-
κνύμενος, τὸ μὴ μεταμέλεσθαι τοῖς βεβουλευμένοις. τὸν μὲν οὖν λόγον εἶπεν
ὁ δημοσθένης, τοῖς δὲ ψηφίσμασιν, οὐχ ἑαυτὸν, ἀλλ' ἐν μέρει τῶν φίλων ἕκα-
στον ἐπέγραφεν, ἐξοιωνιζόμενος τὸν ἴδιον δαίμονα, καὶ τὴν τύχην, ἕως αὖθις
ἀνεθάρρησε, φιλίππου τελευτήσαντος. ἐτελεύτησε δὲ, τῇ περὶ χαιρώνειαν
εὐτυχίᾳ, χρόνον οὐ πολὺν ἐπιβιώσας, καὶ τοῦτο δοκεῖ τῷ τελευταίῳ τῶν
» ἐπῶν ὁ χρησμὸς ἀποθεσπίσαι. κλαίει ὁ νικηθεὶς, ὁ δὲ νικήσας ἀπόλωλεν.
ἔγνω μὲν οὖν κρύφα τὴν τοῦ φιλίππου τελευτὴν ὁ δημοσθένης. προκαταλαμ-
βάνων δὲ τὸ θαρρεῖν ἐπὶ τὰ μέλλοντα τοὺς ἀθηναίους, προῆλθε φαιδρὸς εἰς τὴν

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.7.30

βουλὴν ὡς ὄναρ ἑωρακώς. ἀφ' οὗ τι μέγα προσδοκᾶν ἀθηναίοις ἀγαθόν. καὶ μετ' οὐ πολὺ παρῆσαν, οἱ τὸν φιλίππου θάνατον ἀπαγγέλλοντες. εὐθὺς οὖν ἔθυον εὐαγγέλια, καὶ στεφανοῦν ἐψηφίσαντο παυσανίαν. καὶ προῆλθεν ὁ δημοσθένης, ἔχων λαμπρὸν ἱμάτιον ἐστεφανωμένος, ἑβδόμην ἡμέραν τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ τεθνηκυίας, ὡς ὁ αἰσχίνης φησί, λοιδορῶν ἐπὶ τούτῳ, καὶ κατηγορῶν αὐτοῦ μισοτεκνίαν, αὐτὸς ὢν ἀγεννὴς καὶ μαλακός, εἰ τὰ πένθη καὶ τοὺς ὀδυρμούς, ἡμέρου καὶ φιλοστόργου ψυχῆς ἐποιεῖτο σημεῖα. τὸ δ' ἀλύπως φέρειν ταῦτα καὶ πρᾴως, ἀπεδοκίμαζεν. ἐγὼ δὲ ὡς μὲν ἐπὶ θανάτῳ βασιλέως, ἡμέρως οὕτω καὶ φιλανθρώπως ἐν οἷς ηὐτύχησε χρησαμένου, πταίσασιν αὐτοῖς στεφανηφορεῖν καλῶς. εἰ δὲ καὶ θύειν, οὐκ ἂν εἴποιμι. πρὸς γὰρ τῷ νεμεσητῷ, καὶ ἀγεννές, ζῶντα μὲν τιμᾶν καὶ ποιεῖσθαι πολίτην. πεσόντος δ' ὑφ' ἑτέρου, μὴ φέρειν τὴν χαρὰν μετρίως, ἀλλ' ἐπισκιρτᾶν τῷ νεκρῷ καὶ παιωνίζειν ὥσπερ αὐτοὺς ἀνδραγαθήσαντας. ὅτι μέντοι τὰς οἴκοι τύχας, καὶ δάκρυα καὶ ὀδυρμοὺς ἀπολιπὼν ταῖς γυναιξὶν ὁ δημοσθένης, ἃ τῇ πόλει συμφέρειν ᾤετο ταῦτ' ἔπραττεν, ἐπαινῶ καὶ τίθεμαι πολιτικῆς καὶ ἀνδρώδους ψυχῆς, ἀεὶ πρὸς τὸ κοινὸν ἱστάμενον. καὶ τὰ οἰκεῖα πάθη καὶ πράγματα τοῖς δημοσίοις ἐπανέχοντα τηρεῖν ἀξίωμα πολὺ μᾶλλον, ἢ τοὺς ὑποκριτὰς τῶν βασιλικῶν, καὶ τυραννικῶν προσώπων, οὓς ὁρῶμεν οὔτε κλαίοντας, οὔτε γελῶντας ἐν τοῖς θεάτροις ὡς αὐτοὶ θέλουσιν. ἀλλ' ὡς ὁ ἀγὼν ἀπαιτεῖ πρὸς τὴν ὑπόθεσιν. χωρὶς δὲ τούτων, εἰ δεῖ τὸν ἀτυχήσαντα μὴ περιορᾶν ἀπαρηγόρητον ἐν τῷ πάθει κείμενον, ἀλλὰ καὶ λόγοις χρῆσθαι κουφίζουσι, καὶ πρὸς ἡδίω πράγματα τρέπειν τὴν διάνοιαν, ὥσπερ οἱ τοὺς ὀφθαλμιῶντας ἀπὸ τῶν λαμπρῶν καὶ ἀντιτύπων, ἐπὶ τὰ χλωρὰ καὶ μαλακὰ τὴν ὄψιν ἀπάγειν κελεύοντες, πόθεν ἄν τις ἐπάγοιτο βελτίω παρηγορίαν, ἢ πατρίδος ἀτυχούσης ἐπὶ τῶν κοινῶν παθῶν, ἐλθεῖν τὰ οἰκεῖα σύγκρασιν ποιεζόμενος τοῖς βελτίοσιν, ἀφανίζουσαν τὰ χείρω. ταῦτα μὲν οὖν εἰπεῖν προήχθημεν, ὁρῶντες ἐπικλῶντα πολλοὺς καὶ ἀποθηλύνοντα τὸν αἰσχίνην τῷ λόγῳ τούτῳ πρὸς οἶκτον. αἱ δὲ πόλεις πάλιν τοῦ δημοσθένους ἀναρριπίζοντος αὐτάς, συνίσταντο. καὶ θηβαῖοι μὲν ἐπέθεντο τῇ φρουρᾷ, καὶ πολλοὺς ἀνεῖλον, ὅπλα τοῦ δημοσθένους αὐτοῖς συμπαρασκευάσαντος. ἀθηναῖοι δ' ὡς πολεμήσοντες μετ' αὐτῶν παρεσκευάζοντο, καὶ τὸ βῆμα κατεῖχεν ὁ δημοσθένης, καὶ πρὸς τοὺς ἐν ἀσίᾳ στρατηγοὺς τοῦ βασιλέως ἔγραφε, τὸν ἐκεῖθεν ἐπεγείρων πόλεμον, ἀλεξάνδρῳ παῖδα, καὶ μαργίτην ἀποκαλῶν αὐτόν. ἐπεὶ μέντοι τὰ περὶ χώραν θέμενος, παρῆν αὐτὸς μετὰ τῆς δυνάμεως εἰς τὴν βοιωτίαν, ἐξεκέκοπτο μὲν ἡ θρασύτης τῶν ἀθηναίων, καὶ ὁ δημοσθένης ἀπεσβήκει. θηβαῖοι δὲ προδοθέντες ὑπ' ἐκείνων, ἠγωνίσαντο καθ' αὑτούς, καὶ τὴν πόλιν ἀπέβαλον. θορύβου δὲ μεγάλου τοὺς ἀθηναίους περιεστῶτος, ἀπεστάλη μὲν ὁ δημοσθένης, αἱρεθεὶς μεθ' ἑτέρων πρεσβευτὴς πρὸς ἀλέξανδρον. δείσας δὲ τὴν ὀργήν, ἐκ τοῦ κιθαιρῶνος ἀνεχώρησεν ὀπίσω, καὶ τὴν πρεσβείαν ἀφῆκεν. εὐθὺς δ' ὁ ἀλέξανδρος, ἐξῄτει πέμπων τῶν δημαγωγῶν, δέκα μὲν ὡς ἰδομενεὺς καὶ δοῦρις εἰρήκασιν. ὀκτὼ δ' ὡς οἱ πλεῖστοι καὶ δοκιμώτατοι τῶν συγγραφέων, τούσδε. δημοσθένην. πολύευκτον. ἐφιάλτην. λυκοῦργον. μυροκλέα. δήμωνα. καλλισθένην. χαρίδημον. ὅτε καὶ τὸν περὶ τῶν προβάτων λόγον ὁ δημοσθένης ὡς τοῖς λύκοις, τοὺς κύνας ἐξέδωκε διηγησάμενος, αὐτὸν μὲν εἴκασε καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ, κυσὶν ὑπὲρ τοῦ δήμου μαχομένοις. ἀλέξανδρον δὲ τὸν μακεδόνα μονόλυκον προσηγόρευσεν. ἔτι δ' ὥσπερ ἔφη τοὺς ἐμπόρους ὁρῶμεν ὅταν ἐν τρυβλίῳ δεῖγμα περιφέρωσι δι' ὀλίγων πυρῶν τοὺς πολλοὺς πιπράσκοντας, οὕτως ἐν ἡμῖν λανθάνετε πάντας αὐτοὺς συνεκδιδόντες. ταῦτα μὲν οὖν ἀριστόβουλος ὁ κασσανδρεὺς ἱστόρηκε. βουλευομένων δὲ τῶν ἀθηναίων καὶ διαπορούντων, ὁ δημάδης λαβὼν πέντε τάλαντα παρὰ τῶν ἀνδρῶν,

ὁμολογῆσαι πρεσβεύειν, καὶ δεῖσθαι τοῦ βασιλέως ὑπὲρ αὐτῶν. εἴτε τῇ φιλίᾳ πιστεύων, εἴτε προσδοκῶν μεστὸν εὑρήσειν, ὥσπερ λέοντα φόνου κεκορεσμένον. ἔπεισε δ' οὖν καὶ παρῃτήσατο τοὺς ἄνδρας ὁ δημάδης, καὶ διήλλαξεν αὐτῷ τὴν πόλιν. ἀπελθόντος δὲ τοῦ ἀλεξάνδρου, μεγάλοι μὲν ἦσαν οὗτοι. ταπεινὰ δ' ἔπραττεν ὁ δημοσθένης. κινουμένῳ δὲ ἄγιδι τῷ σπαρτιάτῃ, βραχέα συνεκινήθη πάλιν, εἶτ' ἔπτηξε. τῶν μὲν ἀθηναίων οὐ συνεξαναστάντων, τοῦ ἄγιδος πεσόντος, καὶ τῶν λακεδαιμονίων συντριβέντων. εἰσήχθη δὲ τότε καὶ ἡ περὶ τοῦ στεφάνου γραφὴ κατὰ κτησιφῶντος. γραφεῖσα μὲν ἐπὶ χαιρώνδου ἄρχοντος, μικρὸν ἐπάνω τῶν χαιρωνικῶν, κριθεῖσα δ' ὕστερον ἔτεσι δέκα, ἐπ' ἀριστοφῶντος. γενομένη δὲ ὡς οὐδεμία τῶν δημοσίων περιβόητος, διά τε τὴν δόξαν τῶν λεγόντων, καὶ τὴν τῶν δικαζόντων εὐγένειαν, οἳ τοῖς ἐλαύνουσι τὸν δημοσθένην τότε, πλεῖστον δυναμένοις καὶ μακεδονίζουσιν, οὐ προήκαντο τὴν κατ' αὐτοῦ ψῆφον, ἀλλ' οὕτω λαμπρῶς ἀπέλυσαν, ὥστε τὸ πέμπτον μέρος τῶν ψήφων αἰσχίνην μὴ μεταλαβεῖν. ἐκεῖνος μὲν οὖν εὐθὺς ἐκ τῆς πόλεως ᾤχετ' ἀπιὼν, καὶ περὶ ῥόδον, καὶ ἰωνίαν, σοφιστεύων κατεβίωσε. μετ' οὐ πολὺ δ' ἅρπαλος ἧκεν ἐξ ἀσίας εἰς τὰς ἀθήνας, ἀποδρὰς ἀλέξανδρον, αὑτῷ τε πράγματα συνειδὼς πονηρὰ δι' ἀσωτίαν, κἀκεῖνον ἤδη χαλεπὸν ὄντα τοῖς φίλοις δεδιώς. καταφυγόντος δὲ πρὸς τὸν δῆμον αὐτοῦ, καὶ μετὰ τῶν χρημάτων καὶ τῶν νεῶν αὑτὸν παραδιδόντος, οἱ μὲν ἄλλοι ῥήτορες, εὐθὺς ἐποφθαλμιάσαντες πρὸς τὸν πλοῦτον, ἐβοήθουν καὶ συνέπειθον τοὺς ἀθηναίους δέχεσθαι καὶ σώζειν τὸν ἱκέτην. ὁ δὲ δημοσθένης, πρῶτον μὲν ἀπελαύνειν συνεβούλευε τὸν ἅρπαλον, καὶ φυλάττεσθαι μὴ τὴν πόλιν ἐμβάλωσιν εἰς πόλεμον, ἐξ οὐκ ἀναγκαίας καὶ ἀδίκου προφάσεως. ἡμέραις δ' ὀλίγαις ὕστερον ἐξεταζομένων τῶν χρημάτων, ἰδὼν αὐτὸν ὁ ἅρπαλος ἡσθέντα βαρβαρικῇ κύλικι, καὶ καταμανθάνοντα τὴν ῥητορείαν καὶ τὸ εἶδος, ἐκέλευσε διαβαστάσαντα τὴν ὁλκὴν τοῦ χρυσίου σκέψασθαι. θαυμάσαντος δὲ τοῦ δημοσθένους τὸ βάρος, καὶ πυθομένου πόσον ἄγει, μειδιάσας ὁ ἅρπαλος, ἄξει σοί φησιν εἴκοσι τάλαντα. καὶ γενομένης τάχιστα τῆς νυκτὸς, ἔπεμψεν αὐτῷ τὴν κύλικα μετὰ τῶν εἴκοσι ταλάντων. ἦν δ' ἄρα δεινὸς ὁ ἅρπαλος *ἐρωτικοῦ πρὸς χρυσίον ἀνδρὸς ὄψει, καὶ διαχύσει, καὶ βολαῖς ὀμμάτων ἀνευρεῖν ἦθος. οὐ γὰρ ἀντέσχεν ὁ δημοσθένης, ἀλλὰ πληγεὶς ὑπὸ τῆς δωροδοκίας, ὥσπερ παραδεδεγμένος φρουρὰν, προσκεχωρήκει τῷ ἁρπάλῳ. καὶ μεθ' ἡμέραν εὖ καὶ καλῶς ἐρίοις καὶ ταινίαις κατὰ τοῦ τραχήλου καταπελιξάμενος, εἰς τὴν ἐκκλησίαν προῆλθε. καὶ κελευόντων ἀνίστασθαι καὶ λέγειν, διένευεν, ὡς ἀποκεκομμένης αὐτῷ τῆς φωνῆς. οἱ δ' εὐφυεῖς χλευάζοντες, οὐχ ὑπὸ συνάγχης ἔφραζον, ἀλλ' ὑπὸ ἀργυράγχης εἰλῆφθαι νύκτωρ τὸν δημαγωγόν. ὕστερον δὲ τοῦ δήμου παντὸς αἰσθομένου τὴν δωροδοκίαν, καὶ βουλόμενον ἀπολογεῖσθαι, καὶ πείθειν οὐκ ἐῶντος, ἀναστάς τις ἔσκωψεν εἰπὼν, οὐκ ἀκούσεσθε ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι τοῦ τὴν κύλικα ἔχοντος; τότε μὲν οὖν ἀπέπεμψαν ἐκ τῆς πόλεως ἅρπαλον. δεδιότες δὲ μὴ λόγον ἀπαιτῶνται χρημάτων, ὧν διηρπάκεσαν οἱ ῥήτορες, ζήτησιν ἐποιοῦντο νεανικὴν, καὶ τὰς οἰκίας ἐπιόντες ἠρεύνων, πλὴν τῆς καλλικλέους τοῦ ἀρρενίδου. μόνην γὰρ τὴν τούτου νεωστὶ γεγαμηκότος, οὐκ εἴασαν ἐλεγχθῆναι, νύμφης ἔνδον οὔσης, ὡς ἱστορεῖ θεόπομπος. ὁ δὲ δημοσθένης ὁμόσε χωρῶν, εἰσήνεγκε ψήφισμα τὴν ἐξ ἀρείου πάγου βουλὴν ἐξετάσαι τὸ πρᾶγμα, καὶ τοὺς ἐκείνῃ δόξαντας ἀδικεῖν, δοῦναι δίκην. ἐν δὲ πρώτοις αὐτοῦ τῆς βουλῆς ἐκείνης καταψηφισαμένης, εἰσῆλθε μὲν εἰς τὸ δικαστήριον, ὀφλὼν τε πεντήκοντα ταλάντων δίκην. καὶ παραδοθεὶς εἰς τὸ δικαστήριον, αἰσχύνῃ τῆς αἰτίας φασὶ, καὶ δι' ἀσθένειαν τοῦ σώματος οὐ δυνάμενος φέρειν τὸν εἱργμὸν, ἀποδρᾶναι. τοὺς μὲν λαθόντα, τοὺς δὲ, λαθεῖν ἐξουσίαν διδόντων. λέγεται γοῦν ὡς οὐ μακρὰν τοῦ ἄστεος φεύγων, αἴσθοιτό τινας τῶν διαφόρων αὐτῷ πολιτῶν ἐπιδιώκοντας.

(καὶ βούλοιτο μὲν αὐτὸν ἀποκρύ-

πτὴν. ὡς δ' ἐκεῖνοι φθεγξάμενοι τοὔνομα καὶ προσελθόντες ἐγγύς, ἐδέοντο λαβεῖν ἐφόδια παρ' αὐτοῦ. ἐπ' αὐτὸ τοῦτο κομίζοντες ἀργύριον οἴκοθεν, καὶ τούτου χάριν ἐπιδιώξαντες αὐτόν, ἅμα δὲ θαρρεῖν παρεκάλουν καὶ μὴ φέρειν ἀνιαρῶς τὸ συμβεβηκός, ἔτι μᾶλλον ἀνακλαύσασθαι τὸν δημοσθένην, καὶ εἰπεῖν, πῶς δ' οὐ μέλλω φέρειν βαρέως, ἀπολιπὼν πόλιν, ἐχθροὺς τοιούτους ἔχουσαν; οἵους ἐν ἑτέρᾳ φίλους εὑρεῖν οὐ ῥᾴδιόν ἐστιν; ἤνεγκε δὲ τὴν φυγὴν μαλακῶς. ἐν αἰγίνῃ καὶ τροιζῆνι καθεζόμενος τὰ πολλά, καὶ πρὸς τὴν ἀττικὴν ἀποβλέπων δεδακρυμένος. ὥστε φωνὰς οὐκ εὐγνώμονας, οὐδὲ ὁμολογήσας τοῖς ἐν τῇ πολιτείᾳ νεανιεύμασιν ἀπομνημονεύεσθαι. λέγεται γὰρ ἐκ τοῦ ἄστεος ἀπαλλαττόμενος, καὶ πρὸς τὴν ἀκρόπολιν ἀνατείνας τὰς χεῖρας εἰπεῖν. ὦ δέσποινα πολιάς. τί δὴ τρισὶ τοῖς χαλεπωτάτοις χαίρεις θηρίοις; γλαυκί, καὶ δράκοντι, καὶ δήμῳ; τοὺς δὲ προσιόντας αὐτῷ, καὶ συνδιατρίβοντας νεανίσκους, ἀπέτρεπε τῆς πολιτείας λέγων, ὡς εἰ δυοῖν προκειμένων ὁδῶν ἀπ' ἀρχῆς, τῆς μὲν, ἐπὶ τὸ βῆμα, καὶ τὴν ἐκκλησίαν, τῆς δ' ἄντικρυς εἰς τὸν ὄλεθρον, ἐτύγχανε προειδὼς τὰ κατὰ τὴν πολιτείαν κακά, φόβους, καὶ φθόνους, καὶ διαβολάς, καὶ ἀγῶνας, ἐπὶ ταύτην ἂν ὁρμῆσαι τὴν εὐθὺ τοῦ θανάτου τείνουσαν. ἀλλὰ γὰρ ἔτι φεύγοντος αὐτοῦ τὴν εἰρημένην φυγήν, ἀλέξανδρος μὲν ἐτελεύτησε, τὰ δ' ἑλληνικὰ συνίσταντο πάλιν, λεωσθένους ἀνδραγαθοῦντος, καὶ περιτειχίζοντος ἀντίπατρον ἐν λαμίᾳ πολιορκούμενον. πυθέας μὲν οὖν ὁ ῥήτωρ καὶ καλλιμέδων ὁ κάραβος, ἐξ ἀθηνῶν φεύγοντες, ἀντιπάτρῳ προσεγένοντο, καὶ μετὰ τῶν ἐκείνου φίλων καὶ πρέσβεων περιιόντες οὐκ εἴων ἀφίστασθαι τοὺς ἕλληνας, οὐδὲ προσέχειν τοῖς ἀθηναίοις. δημοσθένης δὲ τοῖς ἐξ ἄστεος πρεσβεύουσι προσμίξας ἑαυτόν, ἠγωνίζετο, καὶ συνέπραττεν ὅπως αἱ πόλεις συνεπιθήσονται τοῖς μακεδόσι, καὶ συνεκβαλοῦσιν αὐτοὺς τῆς ἑλλάδος. ἐν δ' ἀρκαδίᾳ, καὶ λοιδορίαν τοῦ πυθέου καὶ τοῦ δημοσθένους γενέσθαι πρὸς ἀλλήλους εἴρηκεν ὁ φύλαρχος ἐν ἐκκλησίᾳ. τοῦ μὲν, ὑπὲρ τῶν μακεδόνων, τοῦ δ' ὑπὲρ τῶν ἑλλήνων λέγοντος. λέγεται δὲ τὸν μὲν πυθέαν εἰπεῖν, ὅτι καθάπερ οἰκίαν εἰς ἣν ὄνειον εἰσφέρεται γάλα, κακόν τι πάντως ἔχειν νομίζομεν, οὕτω καὶ πόλιν ἀνάγκη νοσεῖν, εἰς ἣν ἀθηναίων πρεσβεία παραγίνεται. τὸν δὲ δημοσθένην στρέψαι τὸ παράδειγμα, φήσαντα. καὶ τὸ γάλα τὸ ὄνειον ἐφ' ὑγιείᾳ, καὶ τοὺς ἀθηναίους ἐπὶ σωτηρίᾳ παραγίνεσθαι τῶν νοσούντων. ἐφ' οἷς ἡσθεὶς ὁ τῶν ἀθηναίων δῆμος, ψηφίζεται τῷ δημοσθένει κάθοδον. τὸ μὲν οὖν ψήφισμα, δήμων ὁ παιανιεύς, ἀνεψιὸς ὢν δημοσθένους εἰσήνεγκεν. ἐπέμφθη δὲ τριήρης ἐπ' αὐτὸν εἰς αἴγιναν. ἐκ δὲ πειραιῶς ἀνέβαινεν, οὔτε ἄρχοντος, οὔτε ἱερέως ἀπολειφθέντος. ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων πολιτῶν ὁμοῦ πάντων, ἀπαντώντων καὶ δεχομένων προθύμως. ὅτε καὶ φησὶν αὐτὸν ὁ μάγνης δημήτριος ἀνατείναντα τὰς χεῖρας, μακαρίσαι τῆς ἡμέρας ἐκείνης αὑτόν, ὡς βέλτιον ἀλκιβιάδου κατιόντα. πεπεισμένους γὰρ οὐ βεβιασμένους ὑπ' αὐτοῦ δέχεσθαι τοὺς πολίτας. τῆς δὲ χρηματικῆς ζημίας αὐτῷ μενούσης, οὐ γὰρ ἐξῆν χάριτι λῦσαι καταδίκην, ἐσοφίσαντο πρὸς τὸν νόμον. εἰωθότες γὰρ ἐν τῇ θυσίᾳ τοῦ διὸς τοῦ σωτῆρος ἀργύριον τελεῖν τοῖς κατασκευάζουσι καὶ κοσμοῦσι τὸν βωμόν, ἐκείνῳ τότε ταῦτα ποιῆσαι καὶ παρασχεῖν, πεντήκοντα ταλάντων ἐξέδωκαν, ὅσον ἦν τίμημα τῆς καταδίκης. οὐ μὴν ἐπὶ πολὺν χρόνον ἀπέλαυσε τῆς πατρίδος κατελθών, ἀλλὰ ταχὺ τῶν ἑλληνικῶν πραγμάτων συντριβέντων. μεταγειτνιῶνος μὲν, ἡ περὶ κρανῶνα μάχη συνέπεσε. βοηδρομιῶνος δὲ, παρῆλθεν εἰς μουνυχίαν ἡ φρουρά. πυανεψιῶνος δὲ δημοσθένης ἀπέθανε, τόνδε τὸν τρόπον, ὡς ἀντίπατρος καὶ κρατερὸς ἠγγέλλοντο, προσιόντες ἐπὶ τὰς ἀθήνας. οἱ μὲν περὶ τὸν δημοσθένην φθάσαντες, ὑπεξῆλθον ἐκ τῆς πόλεως. ὁ δὲ δῆμος αὐτῶν, θάνατον κατέγνω δημάδου γράψαντος. ἄλλων δὲ ἀλλαχοῦ διασπαρέντων, ὁ ἀντίπατρος περιέ-

πέμπει τοὺς συλλαμβάνοντας, ὧν ἡγεμὼν ἦν, ἀρχίας ὁ κληθεὶς φυγαδοθήρας. τοῦτον δὲ θούριον ὄντα τῷ γένει, λόγος ἔχει τραγῳδίας ὑποκρίνεσθαί ποτε καὶ τὸν αἰγινήτην πῶλον, τὸν ὑπερβαλόντα τῇ τέχνῃ πάντας, ἐκείνου γεγονέναι μαθητὴν ἱστοροῦσιν. ἕρμιππος δὲ τὸν ἀρχίαν ἐν τοῖς λακρίτου τοῦ ῥήτορος μαθητὴν ἀναγράφει. δημήτριος δὲ τῆς ἀναξιμένους διατριβῆς μετεσχηκέναι φησὶν αὐτόν. οὗτος οὖν ὁ ἀρχίας, ὑπερείδην μὲν τὸν ῥήτορα καὶ ἀριστόνικον τὸν μαραθώνιον, καὶ τὸν δημητρίου τοῦ φαληρέως ἀδελφὸν ἱμεραῖον, ἐν αἰγίνῃ καταφυγόντας ἐπὶ τὸ αἰάκειον, ἀποσπάσας ἔπεμψεν εἰς κλεωνὰς ἀντιπάτρῳ, κἀκεῖ διεφθάρησαν. ὑπερείδου δὲ καὶ τὴν γλῶτταν ἐκτμηθῆναι λέγουσι. τὸν δὲ δημοσθένην πυθόμενος ἱκέτην ἐν καλαυρείᾳ ἐν τῷ ἱερῷ ποσειδῶνος καθέζεσθαι, διαπλεύσας ὑπηρετικοῖς καὶ ἀποβὰς μετὰ θρᾳκῶν δορυφόρων, ἔπειθεν ἀναστάντα βαδίζειν μετ' αὐτοῦ πρὸς ἀντίπατρον, ὡς δυσχερὲς πεισόμενον οὐδέν. ὁ δὲ δημοσθένης, ἐτύγχανεν ὄψιν ἑωρακὼς κατὰ τοὺς ὕπνους ἐκείνης τῆς νυκτὸς, ἀλλόκοτον. ἐδόκει γὰρ ἀνταγωνίζεσθαι τῷ ἀρχίᾳ, τραγῳδίαν ὑποκρινόμενος. εὐημερῶν δὲ καὶ κατέχων τὸ θέατρον, ἐνδείᾳ παρασκευῆς καὶ χορηγίας κρατεῖσθαι. διὸ τοῦ ἀρχίου πολλὰ φιλάνθρωπα διαλεχθέντος, ἀναβλέψας πρὸς αὐτὸν ὥσπερ ἐτύγχανε καθήμενος, ὦ ἀρχία εἶπεν. οὔτε ὑποκρινόμενός με ἔπεισας πώποτε, οὔτε νῦν πείσεις ἐπαγγελλόμενος. ἀρξαμένου δ' ἀπειλεῖν τοῦ ἀρχίου μετ' ὀργῆς, νῦν ἔφη λέγεις, τὰ ἐκ τοῦ μακεδονικοῦ τρίποδος, ἄρτι δὲ ὑπεκρίνου. μικρὸν οὖν ἐπίσχες, ὅπως ἐπιστείλω τι τοῖς οἴκοι. καὶ ταῦτ' εἰπὼν, ἐντὸς ἀνεχώρησε τοῦ ναοῦ. καὶ λαβὼν βιβλίον ὡς γράφειν μέλλων, προσήνεγκε τῷ στόματι τὸν κάλαμον. καὶ δακὼν ὥσπερ ἐν τῷ διανοεῖσθαι καὶ γράφειν εἰώθει, χρόνον τινὰ κατέσχεν. εἶτα συγκαλυψάμενος, ἀπέκλινε τὴν κεφαλήν. οἱ μὲν οὖν περὶ τὰς θύρας ἑστῶτες δορυφόροι, κατεγέλων ὡς ἀποδειλιῶντος αὐτοῦ, καὶ μαλακὸν ἀπεκάλουν καὶ ἄνανδρον. ὁ δ' ἀρχίας προσελθὼν ἀνίστασθαι παρεκάλει καὶ τοὺς αὐτοὺς ἀνακυκλῶν λόγους, αὖθις ἐπηγγέλλετο διαλλαγὰς πρὸς τὸν ἀντίπατρον. ἤδη δὲ συνῃσθημένος ὁ δημοσθένης ἐμπεφυκότος αὐτοῦ τοῦ φαρμάκου καὶ κρατοῦντος, ἐξεκαλύψατο. καὶ διαβλέψας πρὸς τὸν ἀρχίαν. οὐκ ἂν φθάνοις εἶπεν ἤδη, τὸν ἐκ τῆς τραγῳδίας ὑποκρινόμενος κρέοντα καὶ τὸ σῶμα τουτὶ ῥίπτων ἄταφον. ἐγὼ δ' ὦ φίλε πόσειδον ἔτι ζῶν ἐξανίσταμαι τοῦ ἱεροῦ. τῷ δ' ἀντιπάτρῳ καὶ μακεδόσιν. οὐδ' ὁ σὸς ναὸς καὶ καθαρὸς ἀπολέλειπται. ταῦτ' εἰπὼν, καὶ κελεύσας ὑπολαβεῖν αὐτὸν ἤδη τρέμοντα καὶ σφαλλόμενον, ἅμα τῷ προελθεῖν καὶ παραλλάξαι τὸν βωμὸν, ἔπεσε. καὶ στενάξας, ἀφῆκε τὴν ψυχήν. τὸ δὲ φάρμακον, ἀρίστων μὲν ἐκ τοῦ καλάμου λαβεῖν φησιν αὐτὸν, ὡς εἴρηται. πάππος δέ τις οὗ τὴν ἱστορίαν ἕρμιππος ἀνείληφε, φησί. πεσόντος αὐτοῦ περὶ τὸν βωμὸν, ἐν μὲν τῷ βιβλίῳ γεγραμμένην ἐπιστολῆς ἀρχὴν εὑρεθῆναι, δημοσθένης ἀντιπάτρῳ καὶ μηδὲν ἄλλο. θαυμαζομένης δὲ τῆς περὶ τὸν θάνατον ὀξύτητος, διηγεῖσθαι τοὺς περὶ ταῖς θύραις θρᾷκας, ὡς ἔκ τινος ῥακίου λαβὼν εἰς τὴν χεῖρα, προσθοῖτο τῷ στόματι καὶ καταπίοι τὸ φάρμακον. αὐτοὶ δ' ἄρα χρυσὸν ᾠήθησαν εἶναι τὸ καταπινόμενον. ἡ δ' ὑπηρετοῦσα παιδίσκη, πυνθανομένων τῶν περὶ τὸν ἀρχίαν φαίη πολὺν χρόνον εἶναι, ἐξ οὗ φοροίη τὸν ἀπόδεσμον ἐκεῖνον ὁ δημοσθένης, ὡς φυλακτήριον. ἐρατοσθένης δὲ, καὶ αὐτός ἐν κρίκῳ φησὶ κοίλῳ, τὸ φάρμακον φυλάσσειν. τὸν δὲ κρίκον εἶναι τοῦτον αὐτῷ, φόρημα περιβραχιόνιον. τῶν δ' ἄλλων ὅσοι γεγράφασι περὶ αὐτοῦ, πάμπολλοι δέ εἰσι, τὰς διαφορὰς οὐκ ἀναγκαῖον ἐπεξελθεῖν. πλὴν ὅτι δημοχάρης ὁ τοῦ δημοσθένους οἰκεῖος, οἴεσθαί φησιν αὐτὸν οὐχ ὑπὸ φαρμάκου. θεῶν δὲ τιμῇ καὶ προνοίᾳ τῆς μακεδόνων ὠμότητος ἐξαρπαγῆναι, συντόμως καταστρέψαντα καὶ ἀλύπως. κατέστρεψε δὲ ἕκτῃ ἐπὶ δέκα τοῦ πυανεψιῶνος μηνὸς ἐν ᾗ τὴν σκυθρωποτάτην τῶν θεσμοφορίων ἡμέραν

ἄγουσι παρὰ τῇ θεῷ, νηστεύουσιν αἱ γυναῖκες. τούτῳ μὲν, ὀλίγον ὕστερον, ὁ τῶν ἀθηναίων δῆμος ἀξίαν ἀποδιδοὺς τιμὴν, εἰκόνα τε χαλκῆν ἀνέστησε, καὶ τὸν πρεσβύτατον ἐψηφίσατο τῶν ἀπὸ γένους ἐν πρυτανείῳ σίτησιν ἔχειν, καὶ τὸ
» ἐπίγραμμα τὸ θρυλλούμενον ἐπεγράφη τῇ βάσει τοῦ ἀνδριάντος. εἴπερ ἴσην
» γνώμῃ ῥώμην δημόσθενες εἶχες, οὔποτ᾽ ἂν ἑλλήνων ἦρξεν ἄρης μακεδών. οἱ γὰρ αὐτὸν τὸν δημοσθένην τοῦτο ποιῆσαι λέγοντες ἐν καλαυρείᾳ, μέλλοντα τὸ φάρμακον προσφέρεσθαι, κομιδῇ φλυαροῦσι. μικρὸν δὲ πρόσθεν, ἢ παραβαλεῖν ἡμᾶς ἀθήναζε. λέγεταί τι τοιόνδε συμβῆναι. στρατιώτης ἐπὶ κρίσιν τινὰ καλούμενος ὑφ᾽ ἡγεμόνος, ὅσον εἶχε χρυσίον, εἰς τὰς χεῖρας ἐνέθηκε τοῦ ἀνδριάντος. ἕστηκε δὲ τοὺς δακτύλους συνέχων δι᾽ ἀλλήλων, καὶ παραπέφυκεν οὐ μεγάλη πλάτανος. ἀπὸ ταύτης πολλὰ τῶν φύλλων, εἴτε πνεύματος ἐκ τύχης καταβαλόντος, εἴτ᾽ αὐτὸς οὕτως ὁ θεὶς ἐκάλυψε, περικείμενα καὶ συμπεσόντα λαθεῖν τὸ χρυσίον ἐποίησεν, οὐκ ὀλίγον χρόνον. ὡς δ᾽ ὁ ἄνθρωπος ἐπανελθὼν ἀνεῦρε καὶ διεδόθη λόγος ὑπὲρ τούτου, πολλοὶ τῶν εὐφυῶν ὑπόθεσιν λαβόντες εἰς τὸ ἀδωροδόκητον τοῦ δημοσθένους, διημιλλῶντο τοῖς ἐπιγράμμασι. δημάδην δὲ, χρόνον οὐ πολὺν ἀπολαύσαντα τῆς φυομένης δόξης, ἡ δημοσθένους δίκη κατήγαγεν εἰς μακεδονίαν, οὓς ἐκολάκευεν αἰσχρῶς, ὑπὸ τούτων ἐξολλύμενον δικαίως, ἐπαχθῆ μὲν ὄντα καὶ πρότερον αὐτοῖς, τότε δ᾽ εἰς αἰτίαν ἄφυκτον ἐμπεσόντα. γράμματα γὰρ ἐξέπεσεν αὐτοῦ, δι᾽ ὧν παρεκάλει περδίκκαν, ἐπιχειρεῖν μακεδονίᾳ καὶ σώζειν τοὺς ἕλληνας, ὡς ἀπὸ σαπροῦ καὶ παλαιοῦ στήμονος. λέγω τὸν ἀντίπατρον ἠρτημένους. ἐφ᾽ οἷς δεινάρχου τοῦ κορινθίου κατηγορήσαντος, παροξυνθεὶς ὁ κάσανδρος, ἐγκατέσφαξεν αὐτοῦ τῷ κόλπῳ τὸν υἱόν. εἶτα οὕτως ἐκεῖνον ἀνελεῖν προσέταξεν, ἐν τοῖς μεγίστοις διδασκόμενον ἀτυχήμασιν, ὅτι πρώτους ἑαυτοὺς οἱ προδόται πωλοῦσιν. ὃ πολλάκις δημοσθένους προαγορεύοντος, οὐκ ἐπίστευσε. τὸν μὲν οὖν δημοσθένους ἀπέχεις ὦ σόσσιε βίον. ἐξ ὧν ἡμεῖς ἀνέγνωμεν ἢ διηκούσαμεν.

BIBLIOTECA NAZIONALE CENTRALE FIRENZE

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.7.30

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΛΟΓΟΙ, ΔΥΟ ΚΑΙ ΕΞΗΚΟΝΤΑ.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ, ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ.

DEMOSTHENIS ORATIONES DVAE ET SEXAGINTA.

LIBANII ARGVMENTA IN DEMOSTHENIS ORATIONES.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.7.30

Σκιπίων καρτερόμαχος, τοῖς φιλολόγοις εὖ πράττειν.

Τῶν λόγων ὅστις ἀγνοεῖ τὴν δύναμιν, ὁποῖα ἐργάζεται, καὶ οἷα διαπράττεται, οὗτος οὐδ' ἂν ἑαυτὸν ἐπίστασθαί μοι δοκεῖ, ὅστις ὢν τυγχάνει ποτέ. πῶς γάρ, ὃς τὸ κάλλιστον τῶν ἐν αὐτῷ οὐ γινώσκει. δεῖ δὲ οὐκ εἰδέναι μόνον τὰ τοιαῦτα ἁπλῶς οὕτως, ἀλλὰ καὶ δι' ἀκριβείας ἐπελθεῖν τοῖς ὁπωσοῦν φέρουσιν εἰς τὸ προκείμενον, εἴ τις μέλλει μὴ μόνον ἄνθρωπος, ἀλλὰ καὶ ὄντως ἄνθρωπος νομισθήσεσθαι. οὐ γὰρ μικρὸν τὸ διάφορον. δύναμιν τὸ δ' ἂν καὶ ἄλλοι πολλοί, τὸ καλὸν ἔοικε περιποιεῖν τῶν ἀνθρώπων, τοῖς μὴ ῥαθυμεῖν προαιρουμένοις, μάλιστα δὲ καὶ παρὰ πάντας ὁ δημοσθένης, παρ' ὅσον τὰ μὲν τῶν ἄλλων ἁπάντων παραδείγματος ἔχεται, ἢ γενομένου ποτέ, ἢ καὶ γενέσθαι δυναμένου· καὶ οὐκ ἔστιν οὔπω, ἢ μὴ βέλτιον εἴρηκεν, ἢ κἂν εἰρηκέναι δυνηθείη. δημοσθένης δέ, καὶ τοὺς πρὸ αὐτοῦ πάντας ὑπερβέβηκε, καὶ τοῖς ἐπιγινομένοις οὐδεμίαν παρέλιπεν ὑπερβολήν, ὥστε οἱονεὶ ἰδέαν τινὰ ὡς ἀληθῶς ἅπασι προκεῖσθαι τὸν ἄνθρωπον, καθ' ἑαυτὸν μὲν ὑφιστάμενον, καὶ κεχωρισμένον τῶν πολλῶν, μεταδιδόντα δὲ τῶν λόγων τοῖς δεομένοις, κατὰ τὸ ἑκάστου δυνατόν, καὶ ὡς ἄν τις ἔχοι ἐπιτηδειότητος εἰς ὑποδοχήν. ὡς γὰρ τῶν ἀστέρων, τὰ μὲν μᾶλλον τὰ δ' ἧττον μετέχει τοῦ ἡλιακοῦ φωτός, ὡς ἂν ἔχοι συγγενείας ἢ στάσεως πρὸς αὐτόν, κατὰ ταυτὰ καὶ ἡ τῶν λόγων δύναμις εἰς τοὺς πολλοὺς διαπέμπεται, κατὰ τὴν ἑκάστου φύσιν τε, καὶ τὴν πρὸς τὸν ἄνδρα οἰκειότητα. τὸ γὰρ ἄνευ δημοσθένους, νυκτός ἐστι καὶ οὐχ ἡμέρας ἀπολαύειν ἐθέλειν τὸ τῶν φωστήρων τῶν τοῦ ἡλίου ἀκτίνων προτιμῶντα φῶς. καίτοι θάλπους τις καὶ ἀλέας δεόμενος, μεγάλῳ τῷ πυρὶ προσελθὼν ἐπ' ἐξουσίας, τούτου οὐκ ἂν οἶμαι ἀποσταίη ποτέ, πρὶν ὅλον ἐκθερμανθῆναι καὶ περιτεθάλφθαι τὸ σῶμα. δημοσθένει δὲ παραδούς τις ἑαυτόν, οὐκ ἂν ἐπὶ τοσοῦτον ἐνδιατρίψειεν, ὅσον ἐκβεβακχεῦσθαι καὶ ἐμμανῆ γενέσθαι τοῖς λόγοις. τῶν γὰρ ἄλλων ἀγαπητόν, κἂν ἅπαξ ἐντετυχηκέναι τοῖς συγγράμμασιν. δημοσθένει δὲ καὶ προσπεφυκέναι δεῖ τὰ πολλά, καὶ προσανακεχρῶσθαι, πολύποδος, ἢ καὶ χαμαιλέοντος δίκην.

Ἔρρωσθε.

ΠΙΝΑΞ, ΤΗΣ ΠΑΡΟΥΣΗΣ ΒΙΒΛΟΥ.

Λιβανίου σοφιστοῦ, βίος δημοσθένους.
1 Δημοσθένους ἀθηναίου ῥήτορος, ὀλυνθιακὸς λόγος πρῶτος.
4 Τοῦ αὐτοῦ, ὀλυνθιακὸς λόγος δεύτερος.
9 Τοῦ αὐτοῦ, ὀλυνθιακὸς λόγος τρίτος.
14 Τοῦ αὐτοῦ κατὰ φιλίππου λόγος πρῶτος.
21 Τοῦ αὐτοῦ, ὁ περὶ τῆς εἰρήνης λόγος.
24 Τοῦ αὐτοῦ, κατὰ φιλίππου λόγος δεύτερος.
30 Τοῦ αὐτοῦ, ὁ περὶ τῆς ἁλοννήσου λόγος.
36 Τοῦ αὐτοῦ, ὁ περὶ τῶν ἐν χερρονήσῳ λόγος.
44 Τοῦ αὐτοῦ κατὰ φιλίππου λόγος τρίτος.
53 Τοῦ αὐτοῦ, κατὰ φιλίππου λόγος τέταρτος.
62 Τοῦ αὐτοῦ, ὁ πρὸς τὴν φιλίππου ἐπιστολὴν λόγος.
64 Ἐπιστολὴ φιλίππου.
68 Δημοσθένους, ὁ περὶ τῆς συντάξεως λόγος.
73 Τοῦ αὐτοῦ, ὁ περὶ τῶν συμμοριῶν λόγος.
79 Τοῦ αὐτοῦ, ὁ περὶ τῆς τῶν ῥοδίων ἐλευθερίας λόγος.
84 Τοῦ αὐτοῦ, ὁ περὶ τῶν μεγαλοπολιτῶν λόγος.
88 Τοῦ αὐτοῦ, ὁ περὶ τῶν πρὸς ἀλέξανδρον συνθηκῶν λόγος.
93 Τοῦ αὐτοῦ, ὁ περὶ τοῦ στεφάνου λόγος.
143 Τοῦ αὐτοῦ, ὁ περὶ τῆς παραπρεσβείας λόγος.
191 Τοῦ αὐτοῦ, ὁ πρὸς τὸν λεπτίνην λόγος.
214 Τοῦ αὐτοῦ, ὁ κατὰ μειδίου λόγος.
248 Τοῦ αὐτοῦ, ὁ κατὰ ἀνδροτίωνος λόγος.
261 Τοῦ αὐτοῦ, ὁ κατὰ ἀριστοκράτους λόγος.
293 Τοῦ αὐτοῦ, ὁ κατὰ τιμοκράτους λόγος.
1 Τοῦ αὐτοῦ, κατὰ ἀριστογείτονος λόγος πρῶτος.
14 Τοῦ αὐτοῦ, κατὰ ἀριστογείτονος λόγος δεύτερος.
18 Τοῦ αὐτοῦ, κατὰ ἀφόβου λόγος πρῶτος.
27 τοῦ αὐτοῦ, κατὰ ἀφόβου λόγος δεύτερος.
30 τοῦ αὐτοῦ, ὁ πρὸς ἄφοβον ψευδομαρτυριῶν λόγος.
38 τοῦ αὐτοῦ, κατὰ ὀνήτορος ἐξούλης λόγος πρῶτος.
43 τοῦ αὐτοῦ, κατὰ ὀνήτορος λόγος δεύτερος.
45 τοῦ αὐτοῦ, παραγραφικοί. παραγραφὴ πρὸς ζηνόθεμιν.
49 τοῦ αὐτοῦ, παραγραφὴ πρὸς ἀπατούριον.
54 τοῦ αὐτοῦ, ὁ πρὸς φορμίωνα, ὑπὲρ δανείου λόγος.
61 τοῦ αὐτοῦ, ὁ πρὸς τὴν λακρίτου παραγραφὴν λόγος.
69 τοῦ αὐτοῦ, παραγραφὴ ὑπὲρ φορμίωνος.
77 τοῦ αὐτοῦ, παραγραφὴ πρὸς πανταίνετον.
84 τοῦ αὐτοῦ, παραγραφὴ πρὸς ναυσίμαχον καὶ ξενοπείθην.
87 τοῦ αὐτοῦ, ὁ πρὸς βοιωτὸν, περὶ τοῦ ὀνόματος λόγος.
93 τοῦ αὐτοῦ, ὁ πρὸς βοιωτὸν ὑπὲρ προικὸς μητρῴας λόγος.
101 τοῦ αὐτοῦ, ὁ πρὸς σπουδίαν ὑπὲρ προικὸς λόγος.
105 τοῦ αὐτοῦ, ὁ πρὸς φαίνιππον περὶ ἀντιδόσεως λόγος.
110 τοῦ αὐτοῦ, ὁ πρὸς μακάρτατον περὶ τοῦ ἁγνίου κλήρου λόγος.

122 τοῦ αὐτοῦ, ὁ πρὸς λεωχάρην, περὶ κλήρου λόγος.
130 τοῦ αὐτοῦ, κατὰ στεφάνου ψευδομαρτυριῶν λόγος πρῶτος.
142 τοῦ αὐτοῦ, κατὰ στεφάνου ψευδομαρτυριῶν λόγος δεύτερος.
146 τοῦ αὐτοῦ, ὁ κατὰ εὐέργου, καὶ μνησιβούλου ψευδομαρτυριῶν λόγος.
157 τοῦ αὐτοῦ, ὁ κατὰ ὀλυμπιοδώρου βλάβης λόγος.
164 τοῦ αὐτοῦ, ὁ πρὸς τιμόθεον ὑπὲρ χρέους λόγος.
172 τοῦ αὐτοῦ, ὁ πρὸς πολυκλέα, περὶ τοῦ ἐπιτριηραρχήματος λόγος.
181 τοῦ αὐτοῦ, ὁ περὶ τοῦ στεφάνου τοῖς τριηραρχίας λόγος.
184 τοῦ αὐτοῦ, ὁ πρὸς κάλλιππον λόγος.
188 τοῦ αὐτοῦ, ὁ πρὸς νικόστρατον, περὶ ἀνδραπόδων ἀπογραφῆς, ἀρεθουσίου λόγος.
192 τοῦ αὐτοῦ, ὁ κατὰ κόνωνος αἰκίας λόγος.
198 τοῦ αὐτοῦ, ὁ πρὸς καλλικλέα, περὶ χωρίου λόγος.
202 τοῦ αὐτοῦ, ὁ κατὰ διονυσοδώρου βλάβης λόγος.
209 τοῦ αὐτοῦ, ἔφεσις πρὸς εὐβουλίδην.
218 τοῦ αὐτοῦ, ἔνδειξις κατὰ θεοκρίνου.
228 τοῦ αὐτοῦ, ὁ κατὰ νεαίρας λόγος.
246 τοῦ αὐτοῦ, ἐπιτάφιος.
250 τοῦ αὐτοῦ, ἐρωτικός.
256 τοῦ αὐτοῦ, προοίμια δημηγορικά.

λιβανίου σοφιστοῦ, πρὸς ἀνθύπατον μόντιον, ἀξιώσαντα αὐτὸν γράψαι οἱ, τόν τε δημοσθένους βίον, καὶ τὰς ἁπάντων τῶν λόγων αὐτοῦ ὑποθέσεις.

ἐ

πειδὴ κράτιστε ἀνθυπάτων μόντιε, κατὰ τὸν ὁμηρικὸν ἀστεροπαῖον περιδέξιος τὰ εἰς λόγους ὤν, πρωτεύεις μὲν ἐν τῇ ῥωμαίων φωνῇ καὶ τῆς παρ' ἐκείνοις παιδείας ὁμολογουμένως τὸ πρεσβεῖον ἀνῄρησαι, ἀμελεῖς δὲ οὐδὲ τῆς ἑλληνικῆς, ἅτε καὶ ἐν αὐτῇ διὰ τὸ τῆς φύσεως μέγεθος ὑπερέχειν δυνάμενος, ἀλλὰ περί τε τοὺς ἄλλους διατρίβεις, καὶ περὶ τὸν τελεώτατον τῶν ἑλληνικῶν ῥητόρων τὸν δημοσθένην, καὶ δὴ καὶ ἡμᾶς ἠβουλήθης τὰς ὑποθέσεις τῶν τούτου λόγων ἀναγράψασθαί σοι, δεχόμεθα μὲν ἄσμενοι τὸ πρόσταγμα. ἴσμεν γὰρ ὅτι, πλείω τὴν τιμήν, ἢ πόνον ἔχει. Ἀρξόμεθα δὲ τοῦ συντάγματος ἀπὸ τοῦ βίου τοῦ ῥήτορος, οὐχ ὅλον αὐτὸν διεξιόντες, περιττὸν γὰρ τοῦτο, ἀλλὰ τοσοῦτον μνημονεύσαντες ὅσα δοκεῖ καὶ πρὸς κατάληψιν ἀκριβεστέραν τῶν λόγων συντελεῖν.

Δημοσθένει τοίνυν τῷ ῥήτορι, πατὴρ ἦν δημοσθένης· ἀνεπίληπτος τῷ γένει δοκῶν ὡς καὶ αἰσχίνης ἐχθρὸς ὢν μαρτυρεῖ. εἴρηται γοῦν οὕτως αὐτοῖς ῥήμασι. τούτῳ, πατὴρ ἦν δημοσθένης ὁ παιανιεύς, ἀνὴρ ἐλεύθερος. οὐ γὰρ δεῖ ψεύσασθαι. ἐργαστήριον δὲ οἰκετῶν μαχαιροποιῶν κεκτημένος, ἐντεῦθεν τὴν τοῦ μαχαιροποιοῦ κλῆσιν ἔλαβε. τὸ μέντοι μητρῷον γένος τοῦ ῥήτορος, οὐκ ἦν ὥς φασι καθαρῶς ἀττικόν. γύλωνος τοῦ πάππου τοῦ δημοσθένους φυγόντος μὲν ἐξ ἀθηνῶν ἐπὶ προδοσίας ἐγκλήματι, οἰκήσαντος δὲ περὶ τὸν πόντον, κἀκεῖ γυναῖκα ἀγομένου σκύθιν τὸ γένος, ἐξ ἧς ἦν τοῦ δημοσθένους ἡ μήτηρ κλεοβούλη. εἰς τοῦτο γοῦν ἄλλοι τε λελοιδορήκασι, καὶ αἰσχίνης, εἰπὼν ὡς ἄρα εἴη σκύθης βάρβαρος, ἑλληνίζων τῇ φωνῇ. περὶ μὲν τοῦ γένους αὐτοῦ, τοσαῦτα εἰρήσθω. ὀρφανὸς δὲ κατα-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.7.30

ληφθεὶς ὑπὸ τοῦ παιδὸς κομιδῆ νέος, ἦν μὲν ὥς φασιν ἀσθενὴς τῷ σώματι καὶ νοσώδης. ὥστε μηδὲ εἰς παλαίστραν φοιτῆσαι καθάπερ πάντες οἱ τῶν ἀθηναίων παῖδες εἰώθεσαν. ὅθεν καὶ ἀνδρωθεὶς, ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν εἰς μαλακίαν ἐσκώπτετο. καὶ βάτταλος ἐπωνυμίαν ἔσχεν. ἱστόρηται γάρ τινα βάτταλον ἐφέσιον αὐλητὴν γενέσθαι. ὃς πρῶτος ὑποδήμασι γυναικείοις ἐπὶ τῆς σκηνῆς ἐχρήσατο, καὶ μέλεσι κατεαγόσι. καὶ ὅλως τὴν τέχνην ἐμάλθαξεν. ἀπὸ τούτου δὲ τοὺς ἐκλύτους καὶ ἀνάνδρους, βαττάλους ἐκάλουν. λέγεται δὲ τὴν πολλὴν καὶ σφοδρὰν ἐπὶ λόγοις ὁρμὴν τὸν δημοσθένην ἐντεῦθεν σχεῖν. καλλίστρατος ἦν ἀθηναῖος ῥήτωρ ἔνδοξος. οὗτος ἔμελλε δημοσίαν τινὰ δίκην ἀγωνίζεσθαι, φασὶν οἶμαι τὴν περὶ ὠρωποῦ. ὁ τοίνυν δημοσθένης παῖς ὢν, ἐδεῖτο τοῦ ἐφεστῶτος οἰκέτου συγχωρῆσαι παραβαλεῖν αὐτῷ τῇ δίκῃ. καὶ ὃς ἐπέτρεψεν. ἀκούσας δὲ, οὕτω διετέθη, ὥστε ἀπ᾽ ἐκείνης τῆς ὥρας, πάντα πάρεργα πρὸς τοὺς λόγους θέσθαι. διδασκάλῳ γε χρησάμενος ἰσαίῳ μάλα δεινῷ ῥήτορι. εἰς ἄνδρας ἐγγραφεὶς, εὐθὺς ἀγῶνα κατὰ τῶν ἐπιτρόπων ἐνεστήσατο, κακῶς διῳκηκότων τὴν οὐσίαν αὐτοῦ. καὶ εἷλε μὲν αὐτούς. οὐ μὴν ἠδυνήθη πάντα ἀπολαβεῖν ὅσα ἀπολώλεκε. τοὺς δὲ λόγους τοὺς ἐπιτροπικοὺς, εἰσὶν οἵ φασιν ἰσαίου καὶ οὐ δημοσθένους εἶναι. διὰ τὴν ἡλικίαν τοῦ ῥήτορος ἀπιστοῦντες. ὀκτωκαίδεκα γὰρ ἐτῶν ἦν, ὅτε πρὸς τούτους ἠγωνίζετο. καὶ ὅτι δοκοῦσιν οἱ λόγοι τὸ τοῦ ἰσαίου πως ἐπιφαίνειν εἶδος. ἕτεροι δὲ νομίζουσι, συντετάχθαι μὲν ὑπὸ δημοσθένους, διορθοῦσθαι δὲ ὑπὸ τοῦ ἰσαίου. οὐδὲν δὲ θαυμαστὸν, εἰ ὁ δημοσθένης ἠδύνατο μὲν καὶ ἀπ᾽ ἐκείνης τῆς ἡλικίας συγγράφειν τοιούτους λόγους. ἡ γοῦν ὕστερον ὑπεροχὴ καὶ τοῦτο πιστοῦται. ἀπὸ δὲ νεαρᾶς ἔτι τῆς ἀσκήσεως τῆς ὑπὸ διδασκάλῳ, τὸν ἐκείνου χαρακτῆρα πολλαχῇ μεμίμηται. μετὰ μέντοι τούτους τοὺς ἀγῶνας βραχὺ τῇ ἡλικίᾳ προελθὼν, σοφιστεύειν ἐνεχείρησεν. εἶτα ἀπαλλαγεὶς τούτου, συνηγόρησεν ἐν δικαστηρίῳ. τούτοις δὲ ὥσπερ γυμνασίοις χρησάμενος, ἐπὶ τὸ δημαγωγεῖν καὶ τὰ τῆς πόλεως πράττειν ἦλθεν. ἔτι κἀκείνων μνημονευτέον, ὅτι ψελλὸς μὲν ἦν τὴν γλῶτταν ἐκ φύσεως. τὸ δὲ πνεῦμα ἀτονώτερος. ἐξ ὧν ἀμφοτέρων συνέβαινε φαυλοτάτην αὐτὸν τὴν ὑπόκρισιν παρεχόμενον, οὐκ εὐδοκιμεῖν τὸ κατ᾽ ἀρχὰς ἐπὶ τοῖς λόγοις. διὸ καὶ πρὸς τὸν ἐρωτήσαντα τί ἐστι ῥητορικὴ, ἀπεκρίνατο ὅτι ὑπόκρισις. δυσχεραίνων ὅτι διὰ ταύτην τῶν χειρόνων ἥττων ἐφαίνετο. ἀλλὰ καὶ ταῦτα μελέτῃ κατώρθωσε, καὶ ὅσα ἄλλα αὐτῷ πρὸς δημαγωγίαν ὑπῆν ἐλαττώματα. καὶ γὰρ δειλὸς ἦν τὸ πρῶτον πρὸς τοὺς τοῦ δήμου θορύβους καὶ εὐκατάπληκτος, ὥστε εὐθὺς ἐξίστασθαι. διὰ δὲ τοῦτό φασιν αὐτὸν ἄνεμον ῥαγδαῖον τηροῦντα καὶ κινουμένην σφοδρῶς τὴν θάλατταν, παρὰ τοὺς αἰγιαλοὺς βαδίζοντα λέγειν. καὶ τῷ τῆς θαλάττης ἤχῳ συνεθίζεσθαι φέρειν τὰς τοῦ δήμου καταβοάς. μνημονεύονται δὲ αὐτοῦ, καὶ οἰκήσεις κατάγειοι. καὶ ξυρήσεις ἀπρεπεῖς, ἵνα δι᾽ αἰσχύνην μὴ προΐοι τοῦ τῆς οἰκίας δωματίου. καὶ ὡς οὐδὲ τὰς νύκτας ἐκάθευδεν, ἀλλὰ διεπονεῖτο πρὸς φῶς περὶ λόγους. ὅθεν καὶ πυθέας σκώπτων, ἔφη τοὺς λόγους τοῦ δημοσθένους λύχνων ἀπόζειν. πρὸς ὃν ὁ δημοσθένης ἀστείως ἅμα καὶ πικρῶς, οἶδα εἶπεν ὅτι σε λυπῶ λύχνον καίων. διεβέβλητο γοῦν ὡς λωποδυτῶν νύκτωρ ὁ πυθέας. καὶ μὴν ὅτι τε ὕδωρ ἐπετήδευε πίνειν ἵνα ἐγρηγορυῖαν μᾶλλον παρέχηται τὴν διάνοιαν, ἅπασιν ὡμολόγηται. παρειλήφαμεν δὲ κἀκεῖνο ὡς καὶ ξίφος ποτὲ ἐκ τῆς ὀροφῆς ἀπήρτησε. καὶ ἱστάμενος ὑπὸ τοῦτο, ἔλεγεν. ἐποίει δὲ τοῦτο δι᾽ αἰτίαν τοιαύτην. ἐν τῷ λέγειν, ἀπρεπῶς τὸν ὦμον εἰώθει κινεῖν. ὑπερεκρέμασεν οὖν τοῦ ὤμου τὸ ξίφος ἐν χρῷ, καὶ οὕτω τῷ δέει τῆς πληγῆς, ἐδυνήθη κατασχεῖν ἑαυτὸν ἐπὶ τοῦ πρέποντος σχήματος.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.7.30

ἀναγκαῖον δὲ διηγήσασθαι καὶ ὅπως εἶχε τὰ τῶν ἑλλήνων καὶ τῶν ἀθηναίων πράγματα, ὅτε ἤδη τὸ δημαγωγεῖν ἦλθε δημοσθένης. θηβαῖοι λακεδαιμονίους ἄρχοντας τῶν ἑλλήνων καὶ μεγίστην δύναμιν ἔχοντας ἐν λεύκτροις τῆς βοιωτίας μάχῃ νικήσαντες αὐτούς, παρῆλθον εἰς ἰσχύν. καὶ μετ' ὀλίγον πρὸς φωκέας πόλεμον ἐξήνεγκαν. ἦσαν δὲ οἱ φωκεῖς, ἔθνος ὅμορον τῇ εὐβοίᾳ, πόλεις ἔχον δύο καὶ εἴκοσιν. οὗτοι δὲ καταλαβόντες τὸν τοῦ πυθίου ναὸν πλησίον ὄντα, ἐσύλησαν. ἀφ' ὅτου καὶ οἱ θηβαῖοι πόλεμον ἐξήνεγκαν πρὸς αὐτούς. ἐπολέμουν δὲ καὶ ἀθηναῖοι, τὸν συμμαχικὸν κληθέντα πόλεμον. χῖοι γὰρ, καὶ ῥόδιοι, καὶ βυζάντιοι πάλαι ποτὲ ὄντες ὑπήκοοι ἀθηναίων, τότε μετ' ἀλλήλων συστάντες καὶ συμμαχίαν ποιησάμενοι, πρὸς αὐτοὺς ἐπολέμουν. καὶ οὕτω μὲν ἡ ἑλλὰς εἰς πολλὰ μέρη διῄρητο. ἀθηναίων πολεμούντων πρὸς τοὺς προειρημένους, καὶ θηβαίων πρὸς φωκέας, λακεδαιμονίων πρὸς πελοποννησίους. κατὰ δὲ τοῦτον τὸν καιρὸν, φίλιππος ὁ ἀμύντου παῖς εἰς τὴν μακεδόνων βασιλείαν παρῆλθεν. ἀμύντα γὰρ τῷ μακεδονίας βασιλεῖ, τρεῖς ἐγένοντο παῖδες ἐξ εὐρυδίκης τῆς ἰλλυρίδος. ἀλέξανδρος. περδίκκας. φίλιππος. τούτων ὁ μὲν πρεσβύτερος ἀλέξανδρος δολοφονηθεὶς, ἐτελεύτησεν. ὁ δὲ περδίκκας, πρὸς ἰλλυριοὺς μαχόμενος. φίλιππος δὲ ὁ νεώτατος, ἐτύγχανε μὲν ἐν θήβαις ὁμηρεύων. ὡς δὲ ἐπύθετο τὸν περδίκκου θάνατον, ὑπεξελθὼν λάθρα, καὶ ὀξέως εἰς μακεδονίαν ἀφικόμενος, κατέσχε τὴν ἀρχήν. ἀθηναῖοι δὲ ἕτερόν τινα γένους μὲν ὄντα τοῦ βασιλικοῦ, φυγάδα δὲ ἐκ μακεδονίας, ἤδη βασιλείαν κατῆγον μετὰ πολλοῦ πλήθους στρατιωτῶν. τούτοις ὁ φίλιππος ἐπιθέμενος, ἐνίκησε μάχῃ. καὶ ὅσους συνέλαβεν αἰχμαλώτους τῶν ἀθηναίων, ἀφῆκεν ἄνευ λύτρων. οὐ κατ' εὔνοιαν τῆς πόλεως, οὐδὲ δι' ἐπιείκειαν τρόπου.

Τῆς ῥητορικῆς, μέρη τρία. ἐπιδεικτικόν. συμβουλευτικόν. καὶ δικανικόν. τῶν μὲν δυοῖν, ἄκρος ἀγωνιστὴς γέγονε. τοῦ τε δικανικοῦ καὶ συμβουλευτικοῦ. ἐπιδεικτικοὺς δὲ οὐκ ἔχομεν αὐτοῦ λόγους. τοὺς γὰρ φερομένους, οὐ πιστευτέον εἶναι δημοσθένους, τὸν ἐπιτάφιον καὶ τὸν ἐρωτικόν. πολὺ γὰρ τῆς ἐκείνου δυνάμεως ἀπολείπονται. καὶ οὐχ ἡμετέραν γνώμην λέγομεν, ἀλλὰ καὶ διονυσίῳ τῷ ἁλικαρνασεῖ τοῦτο συνδοκεῖ. ὅτι μὲν γὰρ εἶπεν ἐπιτάφιον λόγον δημοσθένης, ὁμολόγηται. οὐ μὴν τοῦτον εἰκὸς εἶναι τὸν ὑπ' ἐκείνου ῥηθέντα, πάνυ φαύλως καὶ ἀσθενῶς ἔχοντα. τῶν δὲ συμβουλευτικῶν αὐτοῦ λόγων, οἱ μὲν, αὐτὸ τοῦτο ἔχουσιν ἐπίγραμμα συμβουλευτικοί, οἱ δὲ, οὐδὲν μὲν ἧττον εἰσὶ συμβουλευτικοί. φιλιππικοὶ δὲ οἵδε ἐπιγράφονται, ἐκ τοῦ περὶ τῶν πραγμάτων εἰρῆσθαι τὴν κλῆσιν λαχόντες. καὶ τῶν φιλιππικῶν ἕκαστος, ἰδίαν τινὰ ἐπιγραφὴν ἔχει κατὰ τὴν τῶν πραγμάτων ἑκάστων ἰδιότητα.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.7.30

λιβανίου ὑπόθεσις, τοῦ ὀλυνθιακοῦ πρώτου λόγου.

ὀ

λυνθος ἦν πόλις ἐπὶ θρᾴκης. ἑλληνικὸν δὲ ταύτην τῶν ἐνοικούντων τὸ γένος, ἀπὸ χαλκίδος τῆς ἐν εὐβοίᾳ. ἡ δὲ χαλκὶς ἀθηναίων ἄποικος. πολλοὶ δὲ πόλεμοι καὶ ἔνδοξοι τῆς ὀλύνθου. ἀθηναίοις τε γὰρ ἐπολέμησεν ἄρχουσι τῶν ἑλλήνων τὸ παλαιὸν, καὶ αὖθις λακεδαιμονίοις. χρόνῳ τε εἰς δύναμιν προῆλθε μεγάλην, καὶ τῶν συνοικούντων πόλεων ὑπερεῖχεν. ἦν γὰρ ἐπὶ θρᾴκης, πολύ τι γένος χαλκιδικόν. φιλίππῳ δὲ τῷ μακεδόνων βασιλεῖ, συμμαχίαν οἱ ὀλύνθιοι ποιησάμενοι καὶ πολεμοῦντες μετ' αὐτοῦ πρὸς ἀθηναίους τὴν ἀρχὰς, καὶ τὴν μὲν ἀνθεμοῦντα παρὰ τοῦ μακεδόνος εἰληφότες πόλιν ἀμφισβητήσιμον μακεδόσι καὶ ὀλυνθίοις, τὴν δὲ ποτίδαιαν ἣν ἀθηναίων ἐχόντων ἐκπολιορκήσας ὁ φίλιππος ἀθηναίοις παρέδωκεν. ὕστερον ὑποπτεύειν ἤρξαντο τὸν βασιλέα, ὁρῶντες αὐτοῦ ταχεῖαν καὶ πολλὴν τὴν αὔξησιν, οὐ πιστὴν δὲ τὴν γνώμην. ἀποδημοῦντα δὲ τηρήσαντες αὐτὸν, πέμψαντες πρέσβεις πρὸς ἀθηναίους, κατελύσαντο τὸν πρὸς αὐτοὺς πόλεμον. ποιοῦντες τοῦτο παρὰ τὰς συνθήκας τὰς πρὸς φίλιππον. συνετέθειντο γὰρ καὶ κοινῇ πολεμεῖν πρὸς ἀθηναίους, κἂν ἄλλο τι δόξῃ, κοινῇ πρεσβεύσασθαι. ὁ δὲ φίλιππος, πάλαι μὲν προφάσεως ἐπ' αὐτοὺς δεόμενος, τότε δὲ ταύτην λαβὼν ὡς τὰς συνθήκας παραβεβηκόσι, καὶ πρὸς τοὺς ἐχθροὺς τοὺς ἑαυτοῦ φιλίαν ἐσπεισμένοις, πόλεμον ἐπήνεγκεν. οἱ δὲ, πεπόμφασι πρέσβεις εἰς ἀθήνας περὶ βοηθείας, οἷς ὁ δημοσθένης συναγορεύει, βοηθεῖν κελεύων τοῖς ὀλυνθίοις. καὶ φησὶ τὴν ὀλυνθίων σωτηρίαν, ἀσφάλειαν τῶν ἀθηναίων εἶναι. σωζομένων γὰρ τῶν ὀλυνθίων, οὐδέποτε ἥξειν εἰς τὴν ἀττικὴν φίλιππον, ἀλλὰ τοῖς ἀθηναίοις ἐξουσίαν ἔσεσθαι, πλεῖν ἐπὶ τὴν μακεδονίαν, κἀκεῖ ποιεῖσθαι τὸν πόλεμον. εἰ δὲ ὑπὸ φιλίππῳ γένηται ἡ πόλις αὕτη, ἀνεῖσθαι τὴν ἐπὶ τοὺς ἀθηναίους ὁδὸν τῷ βασιλεῖ. φησὶ δὲ δυσμάχητον εἶναι τὸν φίλιππον, οὕτως ὑπείληπται θαρσοῦων ἐπ' αὐτὸν τοὺς ἀθηναίους. διείλεκται δὲ καὶ περὶ τῶν δημοσίων χρημάτων, συμβουλεύων ποιῆσαι αὐτὰ στρατιωτικὰ ἀντὶ θεωρικῶν. καὶ τὸ ἔθος οὐ πρόδηλον ἐν ᾧ ἐχρῶντο οἱ ἀθηναῖοι, ἀνάγκη σαφηνίσαι. οὐκ ὄντος τὸ παλαιὸν θεάτρου λιθίνου παρ' αὐτοῖς, ἀλλὰ ξυλίνων συμπηγνυμένων ἰκρίων, καὶ πάντων καταλαμβάνειν τόπον σπευδόντων, πληγαί τε ἐγίνοντο καί που καὶ τραύματα. τοῦτο κωλῦσαι βουληθέντες οἱ προεστῶτες τῶν ἀθηναίων, ὠνητοὺς ἐποιήσαντο τοὺς τόπους. καὶ ἕκαστον ἔδει διδόναι δύο ὀβολοὺς. καὶ καταβαλόντα θέαν ἔχειν. ἵνα δὲ μὴ δοκοῦσιν οἱ πένητες τῷ ἀναλώματι λυπεῖσθαι, ἐκ τοῦ δημοσίου λαμβάνειν ἕκαστον ἐτάχθη τοὺς δύο ὀβολούς. ἐντεῦθεν μὲν οὖν τὸ ἔθος ἤρξατο. προῆλθε δὲ εἰς τοσοῦτον, ὥστε οὐκ εἰς τοῦτο μόνον ἐλάμβανον, ἀλλὰ ἁπλῶς πάντα τὰ δημόσια χρήματα διενέμοντο. ὅθεν καὶ περὶ τὰς στρατείας ὀκνηροὶ κατέστησαν. πάλαι μὲν γὰρ στρατευόμενοι, μισθὸν παρὰ τῆς πόλεως ἐλάμβανον. τότε δὲ ἐν ταῖς θεωρίαις καὶ ταῖς ἑορταῖς οἴκοι μένοντες, διενέμοντο τὰ χρήματα. οὐκ ἔτι οὖν ἤθελον ἐξιέναι, καὶ κινδυνεύειν. ἀλλὰ καὶ νόμον ἔθεντο περὶ τῶν θεωρικῶν τούτων χρημάτων, θάνατον ἀπειλοῦντα τῷ γράψαντι μετατεθῆναί τε ταῦτα εἰς τὴν ἀρχαίαν τάξιν, καὶ γενέσθαι στρατιωτικά. διὸ ὁ δημοσθένης εὐλαβῶς ἅπτεται τῆς περὶ τούτου συμβουλῆς. καὶ ὑπερωτήσας ἑαυτὸν ὅτι σὺ γράφεις ταῦτα εἶναι στρατιωτικά, ἐπιφέρει, μὰ δί' οὐκ ἔγωγε. ταῦτα μὲν περὶ τῶν θεωρικῶν. διείλεκται δὲ ὁ ῥήτωρ καὶ περὶ πολιτικῆς δυνάμεως, ἀξιῶν αὐτοὺς στρατεύεσθαι καὶ μὴ διὰ ξένων ὥσπερ εἰώθεσαν ποιεῖσθαι τὴν βοήθειαν. τοῦτο γὰρ αἴτιον εἶναι ἔφη τοῦ τὰ πράγματα ἀπόλλυσθαι.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.7.30

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΑΘΗΝΑΙΟΥ ΡΗΤΟΡΟΣ, ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΣ ΛΟΓΟΣ ΠΡΩΤΟΣ.

α

Ντὶ πολλῶν ἂν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι χρημάτων ὑμᾶς ἑλέσθαι νομίζω, εἰ φανερὸν γένοιτο τὸ μέλλον συνοίσειν τῇ πόλει, περὶ ὧν νυνὶ σκοπεῖτε. ὅτε τοίνυν τοῦθ' οὕτως ἔχει, προσήκει προθύμως ἐθέλειν ἀκούειν τῶν βουλομένων συμβουλεύειν. οὐ γὰρ μόνον εἴ τι χρήσιμον ἐσκεμμένος ἥκει τις, τοῦτ' ἂν ἀκούσαντες λάβοιτε, ἀλλὰ καὶ τῆς ὑμετέρας τύχης ὑπολαμβάνω, πολλὰ τῶν δεόντων ἐκ τοῦ παραχρῆμα ἐνίοις ἂν ἐπελθεῖν εἰπεῖν. ὥστ' ἐξ ἁπάντων ῥᾳδίαν τὴν τοῦ συμφέροντος ὑμῖν αἵρεσιν γενέσθαι. ὁ μὲν οὖν παρὼν καιρὸς ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μονονουχὶ λέγει φωνὴν ἀφιείς, ὅτι τῶν πραγμάτων ὑμῖν ἐκείνων αὐτοῖς ἀντιληπτέον ἐστίν, εἴπερ ὑπὲρ σωτηρίας αὐτῶν φροντίζετε. ἡμεῖς δ' οὐκ οἶδ' ὅντινά μοι δοκοῦμεν ἔχειν τρόπον πρὸς αὐτά. ἔστι δὴ τά γ' ἐμοὶ δοκοῦντα, ψηφίσασθαι μὲν ἤδη τὴν βοήθειαν, καὶ παρασκευάσασθαι τὴν ταχίστην, ὅπως ἐνθένδε βοηθήσητε, καὶ μὴ πάθητε ταὐτὸν, ὅπερ καὶ πρότερον. πρεσβείαν δὲ πέμπειν, ἥτις ταῦτ' ἐρεῖ, καὶ παρέσται τοῖς πράγμασιν, ὡς ἔστι μάλιστα τοῦτο δέος, μὴ πανοῦργος ὢν, καὶ δεινὸς ἄνθρωπος πράγμασι χρῆσθαι, τὰ μὲν, εἴκων ἡνίκα ἂν τύχῃ, τὰ δ' ἀπειλῶν, ἀξιόπιστος δ' ἂν εἰκότως φαίνοιτο, τὰ δ' ἡμᾶς διαβάλλων καὶ τὴν ἀπουσίαν τὴν ἡμετέραν τρέψηται, καὶ παρασπάσηταί τι τῶν ὅλων πραγμάτων. οὐ μὴν ἀλλ' ἐπιεικῶς ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τοῦθ' ὅπερ δυσμαχώτατόν ἐστι τῶν Φιλίππου πραγμάτων, καὶ βέλτιστον ὑμῖν. τὸ γὰρ εἶναι πάντων ἐκεῖνον ἕνα ὄντα κύριον, καὶ ῥητῶν, καὶ ἀπορρήτων, καὶ ἅμα στρατηγὸν, καὶ δεσπότην, καὶ ταμίαν, καὶ πανταχοῦ αὐτὸν παρεῖναι τῷ στρατεύματι, πρὸς μὲν τὸ τὰ τοῦ πολέμου ταχὺ καὶ κατὰ καιρὸν πράττεσθαι, πολλῷ προέχει. πρὸς δὲ τὰς καταλλαγὰς ἃς ἂν ἐκεῖνος ποιήσηται ἄσμενος πρὸς Ὀλυνθίους, ἐναντίως ἔχει. δῆλον γάρ ἐστι τοῖς Ὀλυνθίοις, ὅτι νῦν οὐ περὶ δόξης, οὐδ' ὑπὲρ μέρους χώρας πολεμοῦσιν, ἀλλ' ἀναστάσεως, καὶ ἀνδραποδισμοῦ τῆς πατρίδος. καὶ ἴσασιν ἅ τ' Ἀμφιπολιτῶν ἐποίησε τοὺς παραδόντας αὐτῷ τὴν πόλιν, καὶ Πυδναίων τοὺς ὑποδεξαμένους. καὶ ὅλως ἄπιστον οἶμαι ταῖς πολιτείαις, ἡ τυραννίς. ἄλλως τε κἂν ὅμορον χώραν ἔχωσι. ταῦτ' οὖν ἐγνωκότας ὑμᾶς ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ τἄλλα ἃ προσήκει πάντα ἐνθυμουμένους, φημὶ δεῖν ἐθελῆσαι, καὶ παροξυνθῆναι, καὶ τῷ πολέμῳ προσέχειν εἴπερ ποτὲ καὶ νῦν, χρήματα εἰσφέροντας προθύμως, καὶ αὐτοὺς ἐξιόντας, καὶ μηδὲν ἐλλείποντας. οὐδὲ γὰρ λόγος οὐδὲ σκῆψις ἔθ' ὑμῖν, τοῦ μὴ τὰ δέοντα ποιεῖν ἐθέλειν, ὑπολείπεται. νυνὶ γὰρ ὃ πάντες ἐθρυλλεῖτε ὡς Ὀλυνθίους ἐκπολεμῶσαι δεῖν Φιλίππῳ, γέγονεν αὐτόματον. καὶ ταῦθ' ὡς ἂν ὑμῖν μάλιστα συμφέροι. εἰ μὲν γὰρ ὑφ' ὑμῶν πεισθέντες ἀνείλοντο τὸν πόλεμον, σφαλεροὶ σύμμαχοι, καὶ μέχρι του, ταῦτ' ἂν ἐγνωκότες ἦσαν ἴσως. ἐπειδὴ δ' ἐκ τῶν πρὸς αὐτοὺς ἐγκλημάτων μισοῦσι, βεβαίαν εἰκὸς τὴν ἔχθραν αὐτοὺς, ὑπὲρ ὧν φοβοῦνται καὶ πεπόνθασιν ἔχειν. οὐ δεῖ δὴ τοιοῦτον ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι παραπεπτωκότα καιρὸν ἀφεῖναι, οὐδὲ παθεῖν ταὐτὸν, ὅπερ ἤδη πολλάκις πρότερον πεπόνθατε. εἰ γὰρ ὅθ' ἥκομεν Εὐβοεῦσι βεβοηθηκότες, καὶ παρῆσαν Ἀμφιπολιτῶν Ἱέραξ, καὶ Στρατοκλῆς, ἐπὶ τουτὶ τὸ βῆμα, κελεύοντες ὑμᾶς ἐκπλεῖν, καὶ παραλαμβάνειν τὴν πόλιν, τὴν αὐτὴν παρειχόμεθ' ἡμεῖς καὶ ὑπὲρ ἡμῶν αὐτῶν προθυμίαν, ἥνπερ ὑπὲρ τῆς Εὐβοέων σωτηρίας, εἴχετ' ἂν

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.7.30

ἀμφίπολιν τότε, καὶ πάντων τῶν μετὰ ταῦτα ἂν ἦτε ἀπηλλαγμένοι πραγμάτων. καὶ πάλιν ἡνίκα Πύδνα, Ποτίδαια, Μεθώνη, Παγασαί, τἆλλα, ἵνα μὴ καθ' ἕκαστα λέγων διατρίβω, πολιορκούμενα ἀπηγγέλλετο, εἰ τότε τούτων ἑνὶ τῷ πρώτῳ προθύμως καὶ ὡς προσῆκεν ἐβοηθήσαμεν αὐτοί, ῥᾴονι καὶ πολὺ ταπεινοτέρῳ νῦν ἂν ἐχρώμεθα τῷ Φιλίππῳ. νῦν δὲ τὸ μὲν παρὸν ἀεὶ προϊέμενοι, τὰ δὲ μέλλοντα αὐτόματα οἰόμενοι σχήσειν καλῶς, καὶ ηὐξήσαμεν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι Φίλιππον ἡμεῖς, καὶ κατεστήσαμεν τηλικοῦτον, ἡλίκος οὐδείς πω βασιλεὺς γέγονε Μακεδονίας. νυνὶ δὲ καιρὸς ἥκει τίς οὗτος, ὁ τῶν Ὀλυνθίων αὐτόματος τῇ πόλει, ὃς οὐδενός ἐστιν ἐλάττων τῶν προτέρων ἐκείνων. καὶ ἔμοιγε δοκεῖ, τίς ἂν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι δίκαιος λογιστὴς τῶν παρὰ τῶν θεῶν ἡμῖν ὑπηργμένων καταστάς, καίπερ οὐκ ἐχόντων ὡς δεῖ πολλῶν, ὅμως μεγάλην ἂν ἔχειν αὐτοῖς χάριν εἰκότως. τὸ μὲν γὰρ πολλὰ ἀπολωλεκέναι κατὰ τὸν πόλεμον, τῆς ἡμετέρας ἀμελείας ἄν τις θείη δικαίως. τὸ δὲ μήτε πάλαι τοῦτο πεπονθέναι, πεφηνέναι τέ τινα ἡμῖν συμμαχίαν τούτων ἀντίρροπον, ἂν βουλώμεθα χρῆσθαι, τῆς παρ' ἐκείνων εὐνοίας εὐεργέτημ' ἂν ἔγωγε θείην. ἀλλ' οἶμαι παρόμοιόν ἐστιν, ὅπερ καὶ περὶ τῆς τῶν χρημάτων κτήσεως. ἂν μὲν γὰρ ὅσα ἄν τις λάβῃ καὶ σώσῃ, μεγάλην ἔχει τῇ τύχῃ τὴν χάριν. ἂν δ' ἀναλώσας λάθῃ, συνανάλωσε καὶ τὸ μεμνῆσθαι τῇ τύχῃ τὴν χάριν. καὶ περὶ τῶν πραγμάτων οὕτως. οἱ μὴ χρησάμενοι τοῖς καιροῖς ὀρθῶς, οὐδ' εἰ συνέβη τι παρὰ τῶν θεῶν χρηστὸν μνημονεύουσι. πρὸς γὰρ τὸ τελευταῖον ἐκβὰν, ἕκαστον τῶν προϋπαρξάντων ὡς τὰ πολλὰ κρίνεται. διὸ καὶ σφόδρα δεῖ τῶν λοιπῶν ἡμᾶς ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι φροντίσαι, ἵνα ταῦτ' ἐπανορθωσάμενοι, τὴν ἐπὶ τοῖς πεπραγμένοις ἀδοξίαν ἀποτριψώμεθα. εἰ δὲ προησόμεθα ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι καὶ τούτους τοὺς ἀνθρώπους, εἶτ' Ὄλυνθον ἐκεῖνος καταστρέψεται, φρασάτω τίς ἐμοί, τί τὸ κωλῦον ἔτ' αὐτὸν ἔσται, βαδίζειν ὅποι βούλεται; ἆρά γε λογίζεταί τις ὑμῶν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ θεωρεῖ τὸν τρόπον δι' ὃν μέγας γέγονεν, ἀσθενὴς ὢν τὸ κατ' ἀρχὰς Φίλιππος; τὸ πρῶτον Ἀμφίπολιν λαβών, μετὰ ταῦτα Πύδναν, πάλιν Ποτίδαιαν, Μεθώνην αὖθις, εἶτα Θετταλίας ἐπέβη. μετὰ ταῦτα Φεράς, Παγασάς, Μαγνησίαν. πάνθ' ὃν ἐβούλετο εὐτρεπίσας τρόπον, ᾤχετ' εἰς Θρᾴκην. εἶτ' ἐκεῖ, τοὺς μὲν, ἐκβαλών, τοὺς δὲ, καταστήσας τῶν βασιλέων, ἠσθένησε. πάλιν ῥαΐσας, οὐκ ἐπὶ τὸ ῥᾳθυμεῖν ἀπέκλινεν, ἀλλ' εὐθὺς Ὀλυνθίοις ἐπεχείρησε. τὰς δ' ἐπ' Ἰλλυριοὺς, καὶ Παίονας αὐτοῦ, καὶ πρὸς *Ἀρύμβαν, καὶ ὅποι τις ἂν εἴποι, παραλείπω στρατείας. τί οὖν τις ἂν εἴποι ταῦτα λέγεις ἡμῖν νῦν; ἵνα γνῶτε ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ αἴσθησθε ἀμφότερα, καὶ τὸ προΐεσθαι καθ' ἕκαστον αἰεί τι τῶν πραγμάτων ὡς ἀλυσιτελές, καὶ τὴν φιλοπραγμοσύνην *ᾗ πρὸς ἅπαντας χρῆται, καὶ συζῇ Φίλιππος. ὑφ' ἧς οὐκ ἔστιν ὅπως ἀγαπήσας τοῖς πεπραγμένοις, ἡσυχίαν σχήσει. εἰ δ' ὁ μὲν, ὡς αἰεί τι μεῖζον τῶν ὑπαρχόντων δεῖ πράττειν ἐγνωκὼς ἔσται. *ὑμεῖς δὲ ὡς οὐδενὸς ἀντιληπτέον ἐρρωμένως τῶν πραγμάτων, σκοπεῖτε εἰς τί ποτε ἐλπὶς ταῦτα τελευτῆσαι. πρὸς θεῶν, τίς οὕτως εὐήθης ἐστὶν ὑμῶν, ὅστις ἀγνοεῖ τὸν ἐκεῖθεν πόλεμον δεῦρο ἥξοντα, ἂν ἀμελήσωμεν. ἀλλὰ μὴν εἰ τοῦτο γενήσεται, δέδοικα ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μὴ τὸν αὐτὸν τρόπον, ὥσπερ οἱ δανειζόμενοι ῥᾳδίως ἐπὶ τοῖς μεγάλοις τόκοις, μικρὸν εὐπορήσαντες χρόνον, ὕστερον καὶ τῶν ἀρχαίων ἀπέστησαν, οὕτω καὶ ἡμεῖς ἂν ἐπὶ πολλῷ φανῶμεν ἐρρᾳθυμηκότες, καὶ ἅπαντα πρὸς ἡδονὴν ζητοῦντες, πολλὰ καὶ χαλεπὰ ὧν οὐκ ἠβουλόμεθα, ὕστερον εἰς ἀνάγκην ἔλθωμεν ποιεῖν, καὶ κινδυνεύσωμεν περὶ τῶν ἐν αὐτῇ τῇ χώρᾳ. τὸ μὲν οὖν ἐπιτιμᾶν,

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.7.30

ἐπιτιμᾶν ἴσως φήσαι τις ἂν ῥᾴδιον, καὶ παντὸς εἶναι· τὸ δ' ὑπὲρ τῶν παρόντων ὅ,τι δεῖ πράττειν ἀποφαίνεσθαι, τοῦτ' εἶναι συμβούλου. ἐγὼ δὲ οὐκ ἀγνοῶ μὲν ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τοῦθ' ὅτι πολλάκις ὑμεῖς, οὐ τοὺς αἰτίους, ἀλλὰ τοὺς περὶ τῶν πραγμάτων εἰπόντας ἐν ὀργῇ ποιεῖσθε, ἄν τι μὴ κατὰ γνώμην ἐκβῇ· οὐ μὴν οἶμαι δεῖν τὴν ἰδίαν ἀσφάλειαν σκοποῦνθ' ὑποστείλασθαι, περὶ ὧν ὑμῖν συμφέρειν ἡγοῦμαι. φημὶ δὴ, διχῇ βοηθητέον εἶναι τοῖς πράγμασιν ὑμῖν, τῷ τε τὰς πόλεις τοῖς ὀλυνθίοις σώζειν, καὶ τοὺς ποιήσοντας στρατιώτας ἐκπέμπειν, καὶ τῷ τὴν ἐκείνου χώραν κακῶς ποιεῖν, καὶ τριήρεσι, καὶ στρατιώταις ἑτέροις. εἰ δὲ θατέρου τούτων ὀλιγωρήσετε, ὀκνῶ μὴ μάταιος ἡμῖν ἡ στρατεία γένηται. εἴτε γὰρ ὑμῶν τὴν ἐκείνου κακῶς ποιούντων, ὑπομείνας τοῦτο, ὄλυνθον παραστήσεται, ῥᾳδίως ἐπὶ τὴν οἰκείαν ἐλθὼν ἀμυνεῖται, εἴτε βοηθησάντων μόνον ὑμῶν εἰς ὄλυνθον, ἀκινδύνως ὁρῶν ἔχοντα τὰ οἴκοι, προσκαθεδεῖται, καὶ προσεδρεύσει τοῖς πράγμασι, περιέσται τῷ χρόνῳ τῶν πολιορκουμένων. δεῖ δὴ πολλὴν καὶ διχῇ τὴν βοήθειαν εἶναι. καὶ περὶ μὲν τῆς βοηθείας ταῦτα γιγνώσκω. περὶ δὲ χρημάτων πόρου, ἔστιν ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι χρήματα ὑμῖν ἔστιν, ὅσα οὐδενὶ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων στρατιωτικά. ταῦτα δὲ ὑμεῖς, οὕτως ὡς βούλεσθε λαμβάνετε. εἰ μὲν οὖν ταῦτα τοῖς στρατευομένοις ἀποδώσετε, οὐδενὸς ὑμῖν προσδεῖ πόρου. εἰ δὲ μή, προσδεῖ. μᾶλλον δ' ἅπαντος ἐνδεῖ τοῦ πόρου. τί οὖν ἄν τις εἴποι, σὺ γράφεις ταῦτ' εἶναι στρατιωτικά; μὰ Δί', οὐκ ἔγωγε. ἐγὼ μὲν γὰρ ἡγοῦμαι στρατιώτας δεῖν κατασκευασθῆναι, καὶ ταῦτ' εἶναι στρατιωτικά, καὶ μίαν σύνταξιν εἶναι τὴν αὐτήν, τοῦ τε λαμβάνειν, καὶ τοῦ ποιεῖν τὰ δέοντα. ὑμεῖς δὲ οὕτω πως ἄνευ πραγμάτων λαμβάνετε εἰς τὰς ἑορτάς. ἔστι δὴ λοιπὸν οἶμαι, πάντας εἰσφέρειν. ἂν πολλῶν δέῃ, πολλά. ἂν ὀλίγων, ὀλίγα. δεῖ δὴ χρημάτων, καὶ ἄνευ τούτων, οὐδὲν ἔστι γενέσθαι τῶν δεόντων. λέγουσι δὲ καὶ ἄλλους τινὰς ἄλλοι πόρους, ὧν ἕλεσθε ὅστις ὑμῖν ἂν συμφέρειν δοκῇ. καὶ ἕως ἐστὶ καιρός, ἀντιλάβεσθε τῶν πραγμάτων. ἄξιον δὲ ἐνθυμηθῆναι καὶ λογίσασθαι τὰ πράγματα, ἐν ᾧ καθέστηκε νυνὶ τὰ φιλίππου. οὔτε γάρ, ὡς δοκεῖ, καὶ φήσειέ τις ἂν μὴ σκοπῶν ἀκριβῶς, εὐτρεπῶς, οὐδ' ὡς ἂν κάλλιστα αὐτῷ τὰ παρόντ' ἔχει, οὔτ' ἂν ἐξήνεγκε τὸν πόλεμόν ποτε τοῦτον ἐκεῖνος, εἰ πολεμεῖν ᾠήθη δεήσειν αὐτόν, ἀλλ' ὡς ἐπιὼν, ἅπαντα τότε ἤλπιζε τὰ πράγματα ἀναιρήσεσθαι, κᾆτα διέψευσται. τοῦτο δὴ πρῶτον αὐτὸν ταράττει παρὰ γνώμην γεγονός, καὶ πολλὴν ἀθυμίαν αὐτῷ παρέχει. εἶτα, τὰ τῶν θετταλῶν. ταῦτα γὰρ ἄπιστα μὲν ἦν δήπου φύσει, καὶ αἰεὶ πᾶσιν ἀνθρώποις. κομιδῇ δ' ὥσπερ ἦν, καὶ ἔστι νῦν τούτῳ. καὶ γὰρ παγασὰς ἀπαιτεῖν αὐτόν εἰσιν ἐψηφισμένοι, καὶ μαγνησίαν κεκωλύκασι τειχίζειν. ἤκουον δ' ἔγωγέ τινων, ὡς οὐδὲ τοὺς λιμένας καὶ τὰς ἀγορὰς ἔτι δώσοιεν αὐτῷ καρποῦσθαι. τὰ γὰρ κοινὰ τῶν θετταλῶν, ἀπὸ τούτων δέοι διοικεῖν, οὐ φίλιππον λαμβάνειν. εἰ δὲ τούτων* ἀποστερηθήσεται τῶν χρημάτων, εἰς στενὸν κομιδῇ τὰ τῆς τροφῆς τοῖς ξένοις αὐτῷ καταστήσεται. ἀλλὰ μὴν τόν γε παίονα, καὶ τὸν ἰλλυριόν, καὶ ἁπλῶς τούτους ἅπαντας, ἡγεῖσθαι χρὴ αὐτονόμους ἥδιον ἂν καὶ ἐλευθέρους, ἢ δούλους εἶναι. καὶ γὰρ ἀήθεις τοῦ κατακούειν τινός εἰσι. καὶ ἄνθρωπος ὑβριστής, ὥς φασι. καὶ μὰ Δί' οὐδὲν ἄπιστον ἴσως. τὸ γὰρ εὖ πράττειν παρὰ τὴν ἀξίαν, ἀφορμὴ τοῦ κακῶς φρονεῖν τοῖς ἀνοήτοις γίγνεται. διόπερ πολλάκις δοκεῖ τὸ φυλάξαι τἀγαθά, τοῦ κτήσασθαι χαλεπώτερον εἶναι. δεῖ τοίνυν ὑμᾶς ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι τὴν ἀκαιρίαν τὴν ἐκείνου, καιρὸν ὑμέτερον νομίσαντας, ἑτοίμως συνάρασθαι τὰ πράγματα. καὶ πρεσβευομένους ἐφ' ἃ δεῖ, καὶ στρατευομένους αὐτούς, καὶ* παροξύνοντας τοὺς ἄλλους ἅπαντας. λογιζομένους, ὡς εἰ φίλιππος λάβοι καθ' ἡμῶν τοιοῦτον καιρόν, καὶ πόλεμος γένοιτο πρὸς τῇ χώρᾳ, πῶς ἂν αὐτὸν οἴεσθε ἑτοίμως ἐφ' ὑμᾶς ἐλθεῖν. εἶτ' οὐκ αἰσχύνεσθε, εἰ μηδ' ἃ πάθοιτ' ἂν

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.7.30

ἐδυνάμεθ' ἐκεῖνος, ταῦτα ποιῆσαι καιρὸν ἔχοντες οὐ τολμήσετε; ἔτι τοίνυν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μὴ δὲ τοῦθ' ὑμᾶς λανθανέτω· ὅτι νῦν αἵρεσίς ἐστιν ὑμῖν, *πότερον ὑμᾶς ἐκεῖ χρὴ πολεμεῖν, ἢ παρ' ὑμῖν ἐκεῖνον; ἐὰν μὲν γὰρ ἀντέχῃ τὰ τῶν Ὀλυνθίων, ὑμεῖς ἐκεῖ πολεμήσετε, καὶ τὴν ἐκείνου κακῶς ποιήσετε, τὴν ὑπάρχουσαν, καὶ τὴν οἰκείαν ταύτην ἀδεῶς καρπούμενοι. ἂν δ' ἐκεῖνα Φίλιππος λάβῃ, τίς αὐτὸν ἔτι κωλύσει δεῦρο βαδίζειν, Θηβαῖοι; μὴ λίαν πικρὸν εἰπεῖν ᾖ, καὶ συνεισβαλοῦσιν ἑτοίμως. ἀλλὰ Φωκεῖς, οἱ τὴν οἰκείαν οὐχ οἷοί τε ὄντες φυλάττειν, ἐὰν μὴ βοηθήσητε ὑμεῖς, ἢ ἄλλος τις; ἀλλ' ὦ τᾶν οὐχὶ βουλήσεται; τῶν ἀτοπωτάτων μέντ' ἂν εἴη, εἰ ἃ νῦν ἄνοιαν ὀφλισκάνων ὅμως *ἐκλαλεῖ, ταῦτα δυνηθεὶς μὴ πράξει; ἀλλὰ μὴν ἡλίκα γ' ἐστὶ τὰ διάφορα ἐνθάδε, ἢ ἐκεῖ πολεμεῖν, οὐδὲ λόγου προσδεῖν ἡγοῦμαι. εἰ γὰρ ὑμᾶς δεήσειεν αὐτοὺς τριάκοντα ἡμέρας μόνας ἔξω γενέσθαι, καὶ ὅσα ἀνάγκη στρατοπέδῳ χρωμένους τῶν ἐκ τῆς χώρας λαμβάνειν, μηδενὸς ὄντος ἐν *αὐτοῖς πολεμίου λέγω, πλέον ἂν οἶμαι ζημιωθῆναι τοὺς γεωργοῦντας *ὑμῶν, ἢ ὅσα εἰς ἅπαντα τὸν πρὸ τοῦ πόλεμον δεδαπάνηνται. εἰ δὲ δὴ πόλεμός τις ἥξει, πόσα χρὴ νομίσαι ζημιωθήσεσθαι, πρόσεσθ' ἡ ὕβρις. καὶ ἔτι ἡ τῶν πραγμάτων αἰσχύνη, οὐδεμιᾶς ἐλάττων ζημίας τοῖς γε σώφροσι. πάντα δὴ ταῦτα δεῖ συνιδόντας ἅπαντας βοηθεῖν, καὶ ἀπωθεῖν ἐκεῖσε τὸν πόλεμον· τοὺς μὲν εὐπόρους, ἵν' ὑπὲρ τῶν πολλῶν ὧν καλῶς ποιοῦντες ἔχουσι, μικρὰ ἀναλίσκοντες τὰ λοιπὰ καρπῶνται, ἀδεῶς. τοὺς δ' ἐν ἡλικίᾳ, ἵνα τὴν τοῦ πολεμεῖν ἐμπειρίαν ἐν τῇ τοῦ Φιλίππου χώρᾳ κτησάμενοι, φοβεροὶ φύλακες τῆς οἰκείας ἀκεραίου γένωνται. τοὺς δὲ λέγοντας, ἵν' αἱ τῶν πεπολιτευμένων αὐτοῖς εὔθυναι, ῥᾴδιαι γένωνται. ὡς ὁποῖ' ἄττ' ἂν ὑμᾶς περιστῇ τὰ πράγματα, τοιοῦτοι κριταὶ καὶ τῶν πεπραγμένων αὐτοῖς ἔσεσθε. χρηστὰ δ' εἴη, παντὸς εἵνεκα.

γρ. αὐτῇ

Λιβανίου ὑπόθεσις, λόγου ὀλυνθιακοῦ δευτέρου.

π

Ροσήκαντο μὲν τὴν πρεσβείαν τῶν Ὀλυνθίων οἱ Ἀθηναῖοι, καὶ βοηθεῖν αὐτοῖς κεκρίκασι. μέλλουσι δὲ περὶ τὴν ἔξοδον, καὶ δεδίασιν ὡς δυσπολεμήτου ὄντος τοῦ Φιλίππου, παρελθὼν ὁ Δημοσθένης, πειρᾶται θαρσύνειν τὸν δῆμον, ἐπιδεικνὺς ὡς ἀσθενῆ τὰ τοῦ Μακεδόνος πράγματα. καὶ γὰρ τοῖς συμμάχοις, ὕποπτον αὐτὸν εἶναί φησι, καὶ κατὰ τὴν ἰδίαν δύναμιν οὐκ ἰσχυρόν. τοὺς γὰρ Μακεδόνας, ἀσθενεῖς εἶναι καθ' ἑαυτούς.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ, ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ.

ε

Πὶ πολλῶν μὲν ἄν τις ἰδεῖν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι δοκεῖ μοι, τὴν παρὰ τῶν θεῶν εὔνοιαν φανερὰν γιγνομένην τῇ πόλει. οὐχ ἥκιστα δὲ, ἐν τοῖς παροῦσι πράγμασι. τὸ γὰρ τοὺς πολεμήσοντας Φιλίππῳ γεγενῆσθαι, καὶ χώραν ὅμορον, καὶ δύναμίν τινα κεκτημένους, καὶ τὸ μέγιστον ἁπάντων τὴν ὑπὲρ τοῦ πολέμου γνώμην τοιαύτην ἔχοντας, ὥστε τὰς πρὸς ἐκεῖνον διαλλαγὰς, πρῶτον μὲν ἀπίστους, εἶτα τῆς ἑαυτῶν πατρίδος νομίζειν ἀνάστασιν εἶναι, δαιμονίᾳ τινὶ, καὶ θείᾳ παντάπασιν ἔοικεν εὐεργεσίᾳ. δεῖ τοίνυν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦτ' ἤδη σκοπεῖν αὐτούς, ὅπως μὴ χείρους περὶ ἡμᾶς αὐτοὺς εἶναι δόξωμεν τῶν ὑπαρχόντων,

παρὰ

των, ὡς ἔστι τῶν αἰσχρῶν, μᾶλλον δὲ τῶν αἰσχίστων, μὴ μόνον πόλεων καὶ τόπων, ὧν ἦμέν ποτε κύριοι φαίνεσθαι προϊεμένους, ἀλλὰ καὶ τῶν ὑπὸ τῆς τύχης παρασκευασθέντων συμμάχων τε, καὶ καιρῶν. τὸ μὲν οὖν ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι τὴν φιλίππου ῥώμην διεξιέναι, καὶ διὰ τούτων τῶν λόγων προτρέπειν τὰ δέοντα ποιεῖν ὑμᾶς, οὐχὶ καλῶς ἔχειν ἡγοῦμαι. διὰ τί; ὅτι μοι δοκεῖ πάνθ' ὅσα ἂν εἴποι τις ὑπὲρ τούτων, ἐκείνῳ μὲν ἔχειν φιλοτιμίαν τινὰ, *ὑμῖν δ' οὐχὶ καλῶς πεπρᾶχθαι. ὁ μὲν γὰρ, ὅσῳ πλείονα ὑπὲρ τὴν ἀξίαν πεποίηκε τὴν αὑτοῦ, τοσούτῳ θαυμαστότερος παρὰ πᾶσι νομίζεται. ὑμεῖς δὲ ὅσῳ χεῖρον ἢ προσῆκε κέχρησθε τοῖς πράγμασι, τοσούτῳ πλείονα αἰσχύνην ὠφλήκατε. ταῦτα μὲν οὖν, παραλείψω. καὶ γὰρ εἰ μετ' ἀληθείας τις ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι σκοποίη, ἐνθένδ' ἂν μέγαν αὐτὸν ἴδοι γεγενημένον, οὐχὶ παρ' αὑτοῦ. ὧν οὖν ἐκεῖνος μὲν ὀφείλει τοῖς ὑπὲρ αὐτοῦ πεπολιτευμένοις χάριν, ὑμῖν δὲ δίκην προσήκει λαβεῖν, τούτων οὐχὶ νῦν ὁρῶ τὸν καιρὸν τοῦ λέγειν. ἃ δὲ καὶ χωρὶς τούτων ἔνι, καὶ βέλτιόν ἐστιν ἀκηκοέναι πάντας ὑμᾶς, καὶ μεγάλ' ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι κατ' ἐκείνου φαίνοιτ' ἂν ὀνείδη, βουλομένοις ὀρθῶς δοκιμάζειν, ταῦτ' εἰπεῖν πειράσομαι. τὸ μὲν οὖν ἐπίορκον καὶ ἄπιστον καλεῖν ἄνευ τοῦ τὰ πεπραγμένα δεικνύναι, λοιδορίαν εἶναί τις ἂν φήσειε κενὴν δικαίως. τὸ δὲ πάνθ' ὅσα πώποτ' ἔπραξε διεξιόντα, ἐφ' ἅπασι τούτοις ἐλέγχειν, καὶ βραχέος λόγου συμβαίνει δεῖσθαι, καὶ δυοῖν ἕνεκα ἡγοῦμαι συμφέρειν εἰρῆσθαι. τοῦ, τ' ἐκεῖνον ὅπερ καὶ ἀληθὲς ὑπάρχει φαῦλον φαίνεσθαι, καὶ τοὺς ὑπερεκπεπληγμένους ὡς ἄμαχόν τινα τὸν φίλιππον, ἰδεῖν ὅτι πάντα διεξελήλυθεν, οἷς πρότερον παρακρουόμενος, μέγας νῦν ηὐξήθη, καὶ πρὸς αὐτὴν ἥκει τὴν τελευτὴν τὰ πράγματα αὐτοῦ. ἐγὼ μὲν* οὖν ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, σφόδρα ἂν ἡγούμην καὶ αὐτὸς, φοβερὸν εἶναι καὶ θαυμαστὸν τὸν φίλιππον, εἰ τὰ δίκαια πράττοντα, ἑώρων αὐτὸν ηὐξημένον. νῦν δὲ θεωρῶν, καὶ σκοπῶν, εὑρίσκω τὴν μὲν ἡμετέραν εὐήθειαν κατ' ἀρχὰς, ὅτε ὀλυνθίους ἀπήλαυνόν τινες, ἐνθένδε βουλομένους *ὑμῖν διαλεχθῆναι, τῷ τὴν ἀμφίπολιν φάσκειν παραδώσειν, καὶ τὸ θρυλούμενόν ποτε ἀπόρρητον ἐκεῖνο κατασκευάσαι, τούτῳ προσαγόμενον. τὴν δὲ ὀλυνθίων φιλίαν μετὰ ταῦτα, τῷ ποτίδαιαν οὖσαν ὑμετέραν ἐξελεῖν. καὶ τοὺς μὲν πρότερον συμμάχους *ὑμᾶς ἀδικῆσαι, παραδοῦναι δ' ἐκείνοις. θετταλοὺς δὲ νῦν τὰ τελευταῖα, τῷ μαγνησίαν παραδώσειν ὑποσχέσθαι, καὶ τὸν φωκικὸν πόλεμον ὑπὲρ αὐτῶν πολεμήσειν ἀναδέξασθαι. ὅλως δὲ οὐδείς ἐστιν, ὅντιν' οὐ πεφενάκικεν ἐκεῖνος τῶν αὐτῷ χρησαμένων. τὴν γὰρ ἑκάστων ἄνοιαν ἀεὶ τῶν ἀγνοούντων αὐτὸν ἐξαπατῶν, καὶ προσλαμβάνων, οὕτως ηὐξήθη. ὥσπερ οὖν διὰ τούτων ἤρθη μέγας, ἡνίκα ἕκαστοι συμφέρον αὐτὸν ἑαυτοῖς ᾤοντό τι πράξειν, οὕτως ὀφείλει διὰ τῶν αὐτῶν τούτων, καὶ καθαιρεθῆναι πάλιν, ἐπειδὴ πάνθ' ἕνεκα ἑαυτοῦ ποιῶν ἐξελήλεγκται. καιροῦ μὲν δὴ ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, πρὸς τοῦτο πάρεστι φιλίππῳ τὰ πράγματα, ἢ παρελθών τις ἐμοὶ, μᾶλλον δ' ὑμῖν δειξάτω, ἢ ὡς οὐκ ἀληθῆ ταῦτ' ἐγὼ λέγω, ἢ ὡς οἱ τὰ πρῶτα ἐξηπατημένοι, τὰ λοιπὰ πιστεύουσιν αὐτῷ, ἢ ὡς οἱ παρὰ τὴν αὑτῶν ἀξίαν δεδουλωμένοι θετταλοὶ, νῦν οὐκ ἂν ἐλεύθεροι γένοιντο ἄσμενοι. καὶ μὴν εἴ τις ὑμῶν ταῦτα μὲν οὕτως ἔχειν ἡγεῖται, οἴεται δὲ βίᾳ καθέξειν αὐτὸν τὰ πράγματα, τῷ τὰ χωρία, καὶ λιμένας, καὶ τὰ τοιαῦτα προειληφέναι, οὐκ ὀρθῶς οἴεται. ὅταν μὲν γὰρ ὑπ' εὐνοίας τὰ πράγματα συστῇ, καὶ πᾶσι ταὐτὰ συμφέρῃ τοῖς μετέχουσι τοῦ πολέμου, καὶ συμπονεῖν καὶ φέρειν τὰς συμφορὰς, καὶ μένειν ἐθέλουσιν οἱ ἄνθρωποι. ὅταν δ' ἐκ πλεονεξίας, καὶ πονηρίας τις ὥσπερ οὗτος ἰσχύσῃ, ἡ

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.7.30

πρώτη πρόφασις καὶ μικρὸν πταῖσμα, ἅπαντα ἀνεχαίτισε, καὶ διέλυσεν. οὐ γάρ ἐστιν, οὐκ ἔστιν ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ἀδικοῦντα, καὶ ἐπιορκοῦντα, καὶ ψευδόμενον, δύναμιν βεβαίαν κτήσασθαι, ἀλλὰ τὰ τοιαῦτα εἰς μὲν ἅπαξ, καὶ βραχὺν χρόνον ἀντέχει· καὶ σφόδρα γε ἤνθησεν ἐπὶ ταῖς ἐλπίσιν ἂν τύχῃ, τῷ χρόνῳ δὲ φωρᾶται, καὶ περὶ αὑτὰ καταρρεῖ. ὥσπερ γὰρ οἰκίας οἶμαι, καὶ πλοίου, καὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων, τὰ κάτωθεν ἰσχυρότατα εἶναι δεῖ, οὕτω καὶ τῶν πράξεων τὰς ἀρχὰς, καὶ τὰς ὑποθέσεις, ἀληθεῖς, καὶ δικαίας εἶναι προσήκει. τοῦτο δ' οὐκ ἔνι νῦν ἐν τοῖς πεπραγμένοις φιλίππῳ. φημὶ δὴ δεῖν ἡμᾶς ἅμα, τοῖς μὲν ὀλυνθίοις βοηθεῖν, καὶ ὅπως τις λέγει κάλλιστα, καὶ τάχιστα, οὕτως ἀρέσκει μοι. πρὸς δὲ θετταλοὺς, πρεσβείαν πέμπειν, ἣ τοὺς μὲν διδάξει ταῦτα, τοὺς δὲ, παροξυνεῖ. καὶ γὰρ νῦν εἰσιν ἐψηφισμένοι παγασὰς ἀπαιτεῖν, καὶ περὶ μαγνησίας λόγους ποιεῖσθαι. σκοπεῖσθε μέντοι τοῦτο ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ὅπως μὴ λόγους ἐροῦσι μόνον οἱ παρ' ἡμῶν πρέσβεις, ἀλλὰ καὶ ἔργον τι δεικνύειν ἕξουσιν, ἐξεληλυθότων ὑμῶν ἀξίως τῆς πόλεως, καὶ ὄντων ἐπὶ τοῖς πράγμασιν. ὡς ἅπας μὲν λόγος ἂν ἀπῇ τὰ πράγματα, μάταιόν τι φαίνεται καὶ κενόν, μάλιστα δὲ ὁ παρὰ τῆς ἡμετέρας πόλεως. ὅσῳ γὰρ ἑτοιμότατ' αὐτῷ δοκοῦμεν χρῆσθαι, τοσούτῳ μᾶλλον ἀπιστοῦσι πάντες αὐτῷ. πολλὴν δὴ τὴν μετάστασιν, καὶ μεγάλην δεικτέον τὴν μεταβολὴν, εἰσφέροντας, ἐξιόντας, ἅπαντα ποιοῦντας ἑτοίμως, εἴπερ τις ὑμῖν προσέξει τὸν νοῦν. κἂν ταῦτα ἐθελήσητε ὡς προσήκει καὶ δεῖ* περαίνειν, οὐ μόνον ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι τὰ συμμαχικὰ ἀσθενῶς, καὶ ἀπίστως ἔχοντα φανήσεται φιλίππῳ, ἀλλὰ καὶ τὰ τῆς οἰκείας ἀρχῆς καὶ δυνάμεως, κακῶς ἔχοντα ἐξελεγχθήσεται. ὅλως μὲν γὰρ ἡ μακεδονικὴ δύναμις καὶ ἀρχὴ, ἐν μὲν προσθήκης μέρει, ἐστί τις οὐ σμικρά, οἷον ὑπῆρξέ ποθ' ὑμῖν ἐπὶ τιμοθέου πρὸς ὀλυνθίους. πάλιν αὖ, πρὸς ποτίδαιαν ὀλυνθίοις ἐφάνη τι τοῦτο συναμφότερον. νυνὶ δὲ θετταλοῖς νοσοῦσι, καὶ στασιάζουσι, καὶ τεταραγμένοις, ἐπὶ τὴν τυραννικὴν οἰκίαν ἐβοήθησεν. καὶ ὅποι τις ἂν οἶμαι προσθῇ, κἂν μικρὰν δύναμιν, πάντ' ὠφελεῖ. αὐτὴ δὲ καθ' αὑτὴν, ἀσθενὴς καὶ πολλῶν κακῶν ἐστι μεστή. καὶ γὰρ οὗτος ἅπασι τούτοις, οἷς ἄν τις μέγαν αὐτὸν ἡγήσαιτο, τοῖς πολέμοις, καὶ ταῖς στρατείαις, ἔτ' ἐπισφαλεστέραν αὐτὴν, ἢ ὑπῆρχε φύσει, κατεσκεύακεν ἑαυτῷ. μὴ γὰρ οἴεσθε ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι τοῖς αὐτοῖς φίλιππόν τε χαίρειν, καὶ τοὺς ἀρχομένους, ἀλλ' ὁ μὲν δόξης ἐπιθυμεῖ, καὶ τοῦτο ἐζήλωκε, καὶ προῄρηται, πράττων καὶ κινδυνεύων, ἂν συμβῇ τι παθεῖν, τὴν τοῦ διαπράξασθαι ταῦτα, ἃ μηδεὶς πώποτε ἄλλος μακεδόνων βασιλεὺς δόξαν ἀντὶ τοῦ ζῆν ἀσφαλῶς ᾑρημένος. τοῖς δὲ, τῆς μὲν φιλοτιμίας τῆς ἀπὸ τούτων, οὐ μέτεστι. κοπτόμενοι δ' ἀεὶ ταῖς στρατείαις ταύταις ταῖς ἄνω καὶ κάτω, λυποῦνται καὶ συνεχῶς ταλαιπωροῦσιν. οὔτ' ἐπὶ τοῖς ἔργοις, οὔτ' ἐπὶ τοῖς αὑτῶν ἰδίοις ἐώμενοι διατρίβειν, οὔθ' ὅσ' ἂν ποιήσωσιν οὕτως, ὅπως ἂν δύνωνται ταῦτ' ἔχοντες διαθέσθαι, κεκλεισμένων τῶν ἐμπορίων τῶν ἐν τῇ χώρᾳ διὰ τὸν πόλεμον. οἱ μὲν οὖν πολλοὶ μακεδόνων πῶς ἔχουσι φιλίππῳ, ἐκ τούτων ἄν τις σκέψαιτο οὐ χαλεπῶς. οἱ δὲ δὴ περὶ αὐτὸν ὄντες ξένοι, καὶ πεζέταιροι, δόξαν μὲν ἔχουσιν ὡς εἰσὶ θαυμαστοὶ, καὶ συγκεκροτημένοι τὰ τοῦ πολέμου. ὡς δ' ἐγὼ τῶν ἐν αὐτῇ τῇ χώρᾳ γεγενημένων τινὸς ἤκουον, ἀνδρὸς οὐδαμῶς οἵου τε ψεύδεσθαι, οὐδένων εἰσὶ βελτίους. εἰ μὲν γάρ τις ἀνήρ ἐστιν ἐν αὐτοῖς οἷος ἔμπειρος πολέμου καὶ ἀγώνων, τούτους μὲν φιλοτιμίᾳ πάντας ἀπωθεῖν αὐτὸν ἔφη, βουλόμενον πάντα αὑτοῦ δοκεῖν εἶναι τὰ ἔργα. πρὸς γὰρ αὖ τοῖς ἄλλοις, καὶ τὴν φιλοτιμίαν τἀνδρὸς, ἀνυπέρβλητον εἶναι. εἰ δέ τις σώφρων, ἢ δίκαιος ἄλλως, τὴν καθ' ἡμέραν ἀκρασίαν τοῦ βίου, καὶ μέθην, καὶ κορδακισμοὺς οὐ δυνάμενος φέρειν, *παρεῶσθαι, καὶ ἐν οὐδενὸς εἶναι μέρει τὸν τοιοῦτον. λοιποὺς δὴ περὶ αὐτὸν εἶναι

λῃστὰς

λῃστὰς καὶ κόλακας, καὶ τοιούτους ἀνθρώπους, οἵους μεθυσθέντας ὀρχεῖσθαι τοιαῦτα οἷα ἐγὼ νῦν ὀκνῶ πρὸς ὑμᾶς ὀνομάσαι. δῆλον δ' ὅτι ταῦτ' ἐστὶν ἀληθῆ. καὶ γὰρ οὓς ἐνθένδε πάντες ἀπήλαυνον ὡς πολὺ τῶν θαυματοποιῶν ἀσελγεστέρους ὄντας, καλλίαν ἐκεῖνον τὸν δημόσιον, καὶ τοιούτους ἀνθρώπους μίμους γελοίων, καὶ ποιητὰς αἰσχρῶν ᾀσμάτων, ὧν εἰς τοὺς συνόντας ποιοῦσιν ἕνεκα τοῦ γελασθῆναι, τούτους ἀγαπᾷ, καὶ περὶ αὐτὸν ἔχει. καίτοι ταῦτα εἰ καὶ μικρά τις ἡγεῖται, μεγάλα ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι δείγματα τῆς ἐκείνου γνώμης, καὶ κακοδαιμονίας ἐστὶ τοῖς εὖ φρονοῦσιν. ἀλλ' οἶμαι νῦν μὲν ἐπισκοτεῖ τούτοις τὸ κατορθοῦν. αἱ γὰρ εὐπραξίαι δειναὶ συγκρύψαι, καὶ συσκιάσαι τὰ τοιαῦτα ὀνείδη. εἰ δέ τι πταίσει, τότε ἀκριβῶς αὐτοῦ *ταῦτ' ἐξετασθήσεται. δοκεῖ δ' ἔμοιγε ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, δείξειν οὐκ εἰς μακράν, ἂν οἵ τε θεοὶ θέλωσι, καὶ ὑμεῖς βούλησθε. ὥσπερ γὰρ ἐν τοῖς σώμασιν ἡμῶν* ἕως μὲν ἂν ἐρρωμένος ᾖ τις, οὐδὲν ἐπαισθάνεται τῶν καθ' ἕκαστα σαθρῶν, ἐπὰν δὲ ἀρρώστημά τι συμβῇ, πάντα κινεῖται, κἂν ῥῆγμα, κἂν στρέμμα, κἂν ἄλλο τι τῶν ὑπαρχόντων σαθρὸν ᾖ, οὕτω καὶ τῶν πόλεων, καὶ τῶν τυράννων. ἕως μὲν ἂν ἔξω πολεμῶσιν, ἀφανῆ τὰ κακὰ τοῖς πολλοῖς ἐστίν. ἐπειδὰν δὲ ὅμορος πόλεμος συμπλακῇ, πάντα ἐποίησεν ἔκδηλα. εἰ δέ τις ὑμῶν ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι τὸν φίλιππον εὐτυχοῦντα ὁρῶν ταύτῃ φοβερὸν προσπολεμῆσαι νομίζει, σώφρονος μὲν ἀνθρώπου λογισμῷ χρῆται. μεγάλη γὰρ ῥοπή, μᾶλλον δὲ ὅλον, ἡ τύχη παρὰ πάντ' ἐστὶ τὰ τῶν ἀνθρώπων πράγματα. οὐ μὴν ἀλλ' ἔγωγε, εἴ τις αἵρεσίν μοι δοίη, τὴν τῆς ἡμετέρας πόλεως τύχην ἂν ἑλοίμην, ἐθελόντων ἃ προσήκει ποιεῖν *ἡμῶν αὐτῶν, καὶ κατὰ μικρόν, ἢ τὴν ἐκείνου. πολὺ γὰρ πλείους ἀφορμὰς εἰς τὸ τὴν παρὰ τῶν θεῶν εὔνοιαν ἔχειν ὁρῶ ὑμῖν ἐνούσας, ἢ ἐκείνῳ. ἀλλ' οἶμαι καθήμεθα, οὐδὲν ποιοῦντες. οὐκ ἔνι δ' αὐτὸν ἀργοῦντα, οὐδὲ φίλοις ἐπιτάττειν ὑπὲρ αὑτοῦ τι ποιεῖν, μήτι γε δὴ τοῖς θεοῖς. οὐ δὴ θαυμαστόν ἐστιν εἰ στρατευόμενος, καὶ πονῶν ἐκεῖνος αὐτὸς, καὶ παρὼν ἐφ' ἅπασι, καὶ μηδένα καιρὸν μηδ' ὥραν παραλείπων, ὑμῶν μελλόντων, καὶ ψηφιζομένων, καὶ πυνθανομένων περιγίγνεται. οὐδὲ θαυμάζω τοῦτ' ἐγώ. τοὐναντίον γὰρ ἂν ἦν θαυμαστόν, εἰ μηδὲν ποιοῦντες ἡμεῖς ὧν τοῖς πολεμοῦσι προσήκει, τοῦ πάντα ποιοῦντος ἃ δεῖ, περιῆμεν. ἀλλ' ἐκεῖνο θαυμάζω, εἰ λακεδαιμονίοις μέν ποτε ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ὑπὲρ τῶν ἑλληνικῶν δικαίων ἀντήρατε, καὶ πολλὰ ἴδια πλεονεκτῆσαι πολλάκις ὑμῖν ἐξὸν, οὐκ ἠθελήσατε, ἀλλ' ἵνα οἱ ἄλλοι τύχωσι τῶν δικαίων, τὰ ὑμέτερα αὐτῶν ἀνηλίσκετε εἰσφέροντες, καὶ προεκινδυνεύετε στρατευόμενοι. νυνὶ δ' ὀκνεῖτε ἐξιέναι, καὶ μέλλετε εἰσφέρειν ὑπὲρ τῶν ὑμετέρων αὐτῶν κτημάτων. καὶ τοὺς μὲν ἄλλους σεσώκατε πολλάκις πάντας, καὶ καθ' ἕνα αὐτῶν ἕκαστον ἐν μέρει. τὰ δ' ὑμέτερα αὐτῶν ἀπολωλεκότες κάθησθε, ταῦτα θαυμάζω. καὶ ἔτι πρὸς τούτοις, εἰ μηδεὶς ὑμῶν ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι δύναται λογίσασθαι, πόσον πολεμεῖτε χρόνον φιλίππῳ, καὶ τί ποιούντων ὑμῶν, ἅπας ὁ χρόνος διελήλυθεν οὗτος. ἴστε γὰρ δήπου τοῦθ' ὅτι μελλόντων ὑμῶν, ἑτέρους τινὰς ἐλπιζόντων πράξειν, αἰτιωμένων ἀλλήλους, κρινόντων, πάλιν ἐλπιζόντων, σχεδὸν ταῦτα ἅπερ νυνὶ ποιούντων, ὁ χρόνος ἅπας διελήλυθεν. εἶτα οὕτως ἀγνωμόνως ἔχετε ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ὥστε δι' ὧν ἐκ χρηστῶν, φαῦλα τὰ πράγματα γέγονε τῆς πόλεως, διὰ τῶν αὐτῶν τούτων ἐλπίζετε πράξεων, ἐκ φαύλων αὐτὰ χρηστὰ γενήσεσθαι; ἀλλ' οὔτ' εὔλογον, οὔτ' ἔχον ἐστὶ φύσιν τοῦτό γε. πολὺ γὰρ ῥᾷον ἔχοντας φυλάττειν, ἢ κτήσασθαι πάντα πέφυκε. νυνὶ δὲ ὅτι μὲν φυλάξομεν, οὐδέν ἐστιν ὑπὸ τοῦ πολέμου λοιπὸν τῶν πρότερον. κτήσασθαι δὲ δεῖ. αὐτῶν οὖν ὑμῶν τοῦτ' ἔργον ἤδη. φημὶ δὴ δεῖν εἰσφέρειν χρήματα. αὐτοὺς ἐξιέναι προθύμως. μηδέν' αἰτιᾶσθαι,

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.7.30

πρὶν ἂν τῶν πραγμάτων κρατήσητε· τηνικαῦτα δὲ ἀπ' αὐτῶν τῶν ἔργων κρίναντας, τοὺς μὲν ἀξίους ἐπαίνου, τιμᾶν, τοὺς δὲ ἀδικοῦντας, κολάζειν· τὰς προφάσεις δ' ἀφελεῖν, καὶ τὰ καθ' ὑμᾶς ἐλλείμματα· οὐ γάρ ἐστι πικρῶς ἐξετάσαι, τί πέπρακται τοῖς ἄλλοις, ἂν μὴ παρ' ὑμῶν αὐτῶν πρῶτον ὑπάρξῃ τὰ δέοντα. τίνος γὰρ ἕνεκα ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι νομίζετε, τοῦτον μὲν φεύγειν τὸν πόλεμον πάντας ὅσους ἂν ἐκπέμψητε στρατηγούς, *ἰδίους δ' εὑρίσκειν πολέμους, εἰ δεῖ τι τῶν ὄντων καὶ περὶ τῶν στρατηγῶν εἰπεῖν· ὅτι ἐνταῦθα μὲν ἐστι τὰ ἆθλα ὑπὲρ ὧν ἐστὶν ὁ πόλεμος, ὑμέτερα· ἀμφίπολις κἂν ληφθῇ, παραχρῆμα αὐτὴν ὑμεῖς κομιεῖσθε· οἱ δὲ κίνδυνοι, τῶν ἐφεστηκότων ἴδιοι· μισθὸς δ' οὐκ ἔστιν. ἐκεῖ δὲ κίνδυνοι μὲν ἐλάττους· τὰ δὲ λήμματα, τῶν ἐφεστηκότων καὶ τῶν στρατιωτῶν· λάμψακος, σίγειον, τὰ πλοῖα ἃ συλῶσιν. ἐπὶ οὖν τὸ λυσιτελοῦν αὐτοῖς, ἕκαστοι χωροῦσιν. ὑμεῖς δὲ ὅταν μὲν εἰς τὰ πράγματα ἀποβλέψητε φαύλως ἔχοντα, τοὺς ἐφεστηκότας κρίνετε· ὅταν δὲ δόντες λόγον τὰς ἀνάγκας ἀκούσητε, *ταῦτα ἀφίετε. περίεστι τοίνυν *ὑμῖν ἀλλήλοις ἐρίζειν καὶ διεστάναι· τοῖς μὲν, ταῦτα πεπεισμένοις· τοῖς δὲ, ταῦτα. τὰ κοινὰ δὲ, ἔχειν φαύλως. πρότερον μὲν γὰρ ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, εἰσεφέρετε κατὰ συμμορίας· νυνὶ δὲ, πολιτεύεσθε κατὰ συμμορίας. ῥήτωρ ἡγεμὼν ἑκατέρων, καὶ στρατηγὸς ὑπὸ τούτῳ· καὶ οἱ βοησόμενοι, τριακόσιοι. οἱ δὲ ἄλλοι, προσνενέμησθε· οἱ μὲν, ὡς τούτους· οἱ δὲ, ὡς ἐκείνους. δεῖ δὴ ταῦτα ἐπανέντας, καὶ ὑμῶν αὐτῶν ἔτι καὶ νῦν γενομένους, κοινὸν καὶ τὸ λέγειν, καὶ τὸ βουλεύεσθαι, καὶ τὸ πράττειν ποιῆσαι. εἰ δὲ τοῖς μὲν, ὥσπερ ἐκ τυραννίδος ὑμῶν ἐπιτάττειν ἀποδώσετε, τοῖς δὲ, ἀναγκάζεσθαι τριηραρχεῖν, εἰσφέρειν, στρατεύεσθαι· τοῖς δὲ, ψηφίζεσθαι κατὰ τούτων μόνον, ἄλλο δὲ μηδ' ὁτιοῦν συμπονεῖν, οὐχὶ γενήσεται τῶν δεόντων ὑμῖν οὐδὲν ἐν καιρῷ· τὸ γὰρ ἠδικημένον ἀεὶ μέρος ἐλλείψει· εἶθ' ὑμῖν τούτους κολάζειν ἀντὶ τῶν ἐχθρῶν *περιέσται. λέγω δὴ κεφάλαιον, πάντας εἰσφέρειν ἀφ' ὧν ἕκαστος ἔχει τὸ ἴσον, πάντας ἐξιέναι κατὰ μέρος, ἕως ἂν ἅπαντες στρατεύσησθε. πᾶσι τοῖς παριοῦσι, λόγον διδόναι, καὶ τὰ βέλτιστα ὧν ἂν ἀκούσητε, αἱρεῖσθαι· μὴ ἃ ἂν ὁ δεῖνα ἢ ὁ δεῖνα εἴπῃ. κἂν ταῦτα ποιῆτε, οὐ τὸν εἰπόντα μόνον παραχρῆμα ἐπαινέσεσθε, ἀλλὰ καὶ ὑμᾶς αὐτοὺς ὕστερον, πολλῷ βέλτιον τῶν ὅλων πραγμάτων ὑμῖν ἐχόντων.

Ὑπόθεσις, λόγου ὀλυνθιακοῦ τρίτου.

Πέμψαν βοήθειαν τοῖς ὀλυνθίοις οἱ ἀθηναῖοι. καί τι κατορθοῦν ἔδοξαν δι' αὐτῆς. καὶ ταῦτα αὐτοῖς ἀπηγγέλλετο. ὁ δὲ δῆμος περιχαρής, οἵ τε ῥήτορες παρακαλοῦντες ἐπὶ τιμωρίᾳ φιλίππου. ὁ δὲ δημοσθένης δεδοικώς, μὴ θαρσήσαντες ὡς τὰ πάντα νενικηκότες, καὶ ἱκανὴν βοήθειαν πεπομφότες τοῖς ὀλυνθίοις, τῶν λοιπῶν ὀλιγωρήσωσι, διὰ τοῦτο παρελθὼν, ἐπισκώπτει τὴν ἀλαζονείαν αὐτῶν, καὶ πρὸς εὐλάβειαν σώφρονα τὴν γνώμην μεθίστησι. λέγων, οὐ περὶ τῆς φιλίππου τιμωρίας νῦν αὐτοῖς εἶναι τὸν λόγον, ἀλλὰ περὶ τῆς τῶν συμμάχων σωτηρίας. οἶδε γὰρ ὅτι καὶ ἀθηναῖοι, καὶ ἄλλοι πού τινες, τὸ μὲν μὴ τὰ οἰκεῖα προέσθαι, περὶ πλείονος ποιοῦνται φροντίδος. περὶ δὲ τὸ τιμωρεῖσθαι τοὺς ἐναντίους, ἧττον σπουδάζουσιν. ἐν δὲ τούτῳ τῷ λόγῳ, καὶ τὴν περὶ τῶν θεωρικῶν χρημάτων συμβουλὴν, φανερώτερον ἀποδύεται, καὶ ἀξιοῖ λυθῆναι τοὺς νόμους, τοὺς ἐπιτεθέντας ζημίαν τοῖς γράφουσιν αὐτὰ γενέσθαι στρατιωτικά, ἵνα δεχθῇ τὸ συμβουλεύειν τὰ βέλτιστα. παραινεῖ δὲ ὅλως πρὸς τὸν τῶν προγόνων ζῆλον ἀναστῆναι, καὶ στρατεύεσθαι σώμασιν οἰκείοις. καὶ ἐπιτιμήσει πολλῇ κέχρηται κατὰ τοῦ δήμου, πῶς ἐκλελυμένου. καὶ τῶν δημαγωγῶν, ὡς οὐκ ὀρθῶς προϊσταμένων τῆς πόλεως.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ, ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΣ ΤΡΙΤΟΣ.

Ουχὶ ταυτὰ παρίσταταί μοι γινώσκειν ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ὅταν τε εἰς τὰ πράγματα ἀποβλέψω, καὶ ὅταν εἰς τοὺς λόγους οὓς ἀκούω. τοὺς μὲν γὰρ λόγους, περὶ τοῦ τιμωρήσασθαι φίλιππον ὁρῶ γινομένους. τὰ δὲ πράγματα, εἰς τοῦτο προήκοντα, ὥστε ὅπως μὴ πεισόμεθα αὐτοὶ πρότερον κακῶς, σκέψασθαι δέον. οὐδὲν οὖν ἄλλο μοι δοκοῦσιν οἱ τὰ τοιαῦτα λέγοντες, ἢ τὴν ὑπόθεσιν περὶ ἧς βουλεύεσθε, οὐχὶ τὴν οὖσαν παριστάντες ὑμῖν ἁμαρτάνειν. ἐγὼ δὲ ὅτι μέν ποτε ἐξῆν τῇ πόλει, καὶ τὰ αὑτῆς ἔχειν ἀσφαλῶς, καὶ φίλιππον τιμωρήσασθαι, καὶ μάλα ἀκριβῶς οἶδα. ἐπ' ἐμοῦ γὰρ οὐχὶ πάλαι γέγονε ταῦτα ἀμφότερα. νῦν μέντοι πέπεισμαι, τοῦθ' ἱκανὸν προλαβεῖν * ἡμῖν εἶναι τὴν πρώτην, ὅπως τοὺς συμμάχους σώσωμεν. ἐὰν γὰρ τοῦτο βεβαίως ὑπάρξῃ, * τότε καὶ περὶ τοῦ, τίνα τρόπον τιμωρήσεταί τις ἐκεῖνον ἐξέσται σκοπεῖν. πρὶν δὲ τὴν ἀρχὴν ὀρθῶς ὑποθέσθαι, μάταιον ἡγοῦμαι περὶ τῆς τελευτῆς ὁντινοῦν ποιεῖσθαι λόγον. ὁ μὲν οὖν παρὼν καιρὸς ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, εἴπερ ποτὲ καὶ νῦν πολλῆς φροντίδος καὶ βουλῆς δεῖται. ἐγὼ δὲ, οὐχ ὅτι χρὴ περὶ τῶν παρόντων συμβουλεῦσαι, χαλεπώτατον ἡγοῦμαι, ἀλλ' ἐκεῖνο ἀπορῶ τίνα χρὴ τρόπον ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, πρὸς ὑμᾶς περὶ αὐτῶν εἰπεῖν. πέπεισμαι γὰρ ἐξ ὧν παρὼν καὶ ἀκούων σύνοιδα, τὰ πλείω τῶν πραγμάτων ὑμᾶς ἐκπεφευγέναι, τῷ μὴ βούλεσθαι τὰ δέοντα ποιεῖν, ἢ τῷ μὴ συνιέναι. ἀξιῶ δὲ ὑμᾶς, ἂν μετὰ παρρησίας ποιῶμαι τοὺς λόγους, ὑπομένειν. τοῦτο θεωροῦντας εἰ τἀληθῆ λέγω, καὶ διὰ τοῦτο ἵνα τὰ λοιπὰ βελτίω γένηται. ὁρᾶτε γὰρ ὡς ἐκ τοῦ πρὸς χάριν δημηγορεῖν ἐνίους, εἰς πᾶν προελήλυθε μοχθηρίας τὰ παρόντα πράγματα. ἀναγκαῖον δὲ ὑπολαμβάνω, μικρὰ τῶν γεγενημένων πρῶτον ὑμᾶς ὑπομνῆσαι. μέμνησθε ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ὅτ' ἀπηγγέλθη φίλιππος ὑμῖν ἐν θρᾴκῃ, τρίτον ἢ τέταρτον ἔτος τουτὶ, ἡραῖον τεῖχος πολιορκῶν. τότε τοίνυν, μὴν μὲν ἦν μαιμακτηριών. πολλῶν δὲ λόγων καὶ θορύβου γιγνομένου παρ' ὑμῖν, ἐψηφίσασθε τετταράκοντα τριήρεις καθέλκειν, καὶ τοὺς μέχρι πέντε καὶ τετταράκοντα ἐτῶν, αὐτοὺς ἐμβαίνειν. καὶ τάλαντα ἑξήκοντα εἰσφέρειν. καὶ μετὰ ταῦτα διελθόντος τοῦ ἐνιαυτοῦ τούτου, ἑκατομβαιών, μεταγειτνιών, βοηδρομιών, τούτου τοῦ μηνὸς μόλις μετὰ τὰ μυστήρια, δέκα ναῦς ἀπεστείλατε, ἔχοντα χαρίδημον κενὰς, καὶ πέντε τάλαντα ἀργυρίου. ὡς γὰρ ἠγγέλθη φίλιππος ἀσθενῶν ἢ τεθνεώς, ἦλθε γὰρ ἀμφότερα, οὐκέτι καιρὸν οὐδένα τοῦ βοηθεῖν νομίσαντες, ἀφήκατε ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι τὸν ἀπόστολον. ἦν δ' οὗτος ὁ καιρὸς αὐτός. εἰ γὰρ τότε ἐκεῖσε ἐβοηθήσαμεν ὥσπερ ἐψηφισάμεθα προθύμως, οὐκ ἂν ἠνώχλει νῦν ἡμῖν ὁ φίλιππος τότε σωθείς. τὰ μὲν δὴ τότε πραχθέντα, οὐκ ἂν ἄλλως ἔχοι. νῦν δ' ἑτέρου πολέμου καιρὸς ἥκει. τίς οὗτος, δι' ὃν καὶ περὶ τούτων ἐμνήσθην, ἵνα μὴ ταὐτὰ πάθητε. τί δὴ χρησόμεθα ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι τούτῳ. εἰ γὰρ μὴ βοηθήσετε παντὶ σθένει κατὰ τὸ δυνατὸν, θεάσασθε ὃν τρόπον ὑμεῖς ἐστρατηγηκότες πάντα ἔσεσθε ὑπὲρ φιλίππου. ὑπῆρχον ὀλύνθιοι δύναμίν τινα κεκτημένοι, καὶ διέκειθ' οὕτω τὰ πράγματα, οὔτε φίλιππος ἐθάρρει τούτοις, οὔθ' οὗτοι φίλιππον. ἐπράξαμεν ἡμεῖς, κἀκεῖνοι πρὸς ἡμᾶς εἰρήνην, ἦν τοῦτο ὥσπερ ἐμπόδισμά τι τῷ φιλίππῳ. καὶ δυσχερὲς, πόλιν μεγάλην ἐφορμεῖν τοῖς ἑαυτοῦ καιροῖς διηλλαγμένην πρὸς ἡμᾶς, ἐκπολεμῶσαι δεῖν ᾠόμεθα τοὺς ἀνθρώπους

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.7.30

ἐκ παντὸς τρόπου. καὶ ὃ πάντες ἐθρύλλουν τέως, τοῦτο πέπρακται νῦν ὁπωσδήποτε. τί οὖν ὑπόλοιπον ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, πλὴν βοηθεῖν ἐῤῥωμένως καὶ προθύμως, ἐγὼ μὲν οὐχ ὁρῶ. χωρὶς γὰρ τῆς περιστάσης ἂν ἡμᾶς αἰσχύνης, εἰ καθυφείμεθά τι τῶν πραγμάτων, οὐδὲ τὸν φόβον ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, μικρὸν ὁρῶ τὸν τῶν μετὰ ταῦτα, ἐχόντων μὲν ὡς ἔχουσι θηβαίων *ὑμῖν, ἀπειρηκότων δὲ χρήμασι φωκέων, μηδενὸς δ' ἐμποδὼν ὄντος φιλίππῳ, τὰ παρόντα καταστρεψαμένῳ, πρὸς ταῦτα ἐπικλῖναι τὰ πράγματα. ἀλλὰ μὴν εἴ τις ὑμῶν εἰς τοῦτο ἀναβάλλεται ποιήσειν τὰ δέοντα, ἰδεῖν ἐγγύθεν βούλεται τὰ δεινά, ἐξὸν ἀκούειν ἄλλοθι γιγνόμενα. καὶ βοηθοὺς αὑτῷ ζητεῖν, ἐξὸν νῦν ἑτέροις αὐτὸν βοηθεῖν. ὅτι μὲν γὰρ εἰς τοῦτο περιστήσεται τὰ πράγματα, ἐὰν τὰ παρόντα προώμεθα, σχεδὸν ἴσμεν ἅπαντες δήπου. ἀλλ' ὅτι μὲν δὴ δεῖ βοηθεῖν, εἴποι τις ἄν, πάντες ἐγνώκαμεν καὶ βοηθήσομεν. τὸ δὲ ὅπως, τοῦτο λέγε. μὴ τοίνυν ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι θαυμάσητε, ἂν παράδοξον εἴπω τι τοῖς πολλοῖς. νομοθέτας καθίσατε. ἐν δὲ τούτοις τοῖς νομοθέταις, μὴ θῆσθε νόμον μηδένα. εἰσὶ γὰρ ὑμῖν ἱκανοί, ἀλλὰ τοὺς εἰς τὸ παρὸν βλάπτοντας ὑμᾶς, λύσατε. λέγω δὲ τοὺς περὶ τῶν θεωρικῶν σαφῶς οὑτωσί, καὶ τοὺς περὶ τῶν στρατευομένων ἐνίους. ὧν οἱ μὲν τὰ στρατιωτικὰ τοῖς οἴκοι μένουσι διανέμουσι θεωρικά. οἱ δὲ, τοὺς ἀτακτοῦντας, ἀθῴους καθιστᾶσιν. εἶτα καὶ τοὺς τὰ δέοντα ποιεῖν βουλομένους, ἀθυμοτέρους ποιοῦσιν. ἐπειδὰν δὲ ταῦτα λύσητε, καὶ τὴν τοῦ τὰ βέλτιστα λέγειν ὁδὸν παράσχητε ἀσφαλῆ, τηνικαῦτα τὸν γράψοντα ἃ πάντες ἴστε, ὅτι συμφέρει ζητεῖτε. πρὶν δὲ ταῦτα πρᾶξαι, μὴ σκοπεῖτε τίς εἰπὼν τὰ βέλτιστα ὑπὲρ ὑμῶν, ὑφ' ὑμῶν ἀπολέσθαι βουλήσεται. οὐ γὰρ εὑρήσετε. ἄλλως τε καὶ τούτου μόνου περιγίγνεσθαι μέλλοντος, τὸ παθεῖν ἀδίκως τί κακὸν, τὸν ταῦτ' εἰπόντα καὶ γράψαντα, μηδὲν δ' ὠφελῆσαι τὰ πράγματα, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ λοιπὸν μᾶλλον ἔτι ἢ νῦν, τὸ τὰ βέλτιστα λέγειν φοβερώτερον ποιῆσαι. καὶ λύειν γε ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι τοὺς νόμους δεῖ τούτους αὐτοὺς ἀξιοῦν, οἵπερ καὶ τεθείκασιν. οὐ γάρ ἐστι δίκαιον τὴν μὲν χάριν, ἣ πᾶσαν ἔβλαπτε τὴν πόλιν τοῖς τότε θεῖσιν ὑπάρχειν, τὴν δ' ἀπέχθειαν δι' ἧς ἂν ἅπαντες ἄμεινον πράξαιμεν, τῷ νῦν τὰ βέλτιστα εἰπόντι ζημίαν γενέσθαι. πρὶν δὲ ταῦτα εὐτρεπίσαι, μηδαμῶς ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, μηδένα ἀξιοῦτε τηλικοῦτον εἶναι παρ' *ὑμῖν, ὥστε τοὺς νόμους τούτους παραβάντα μὴ δοῦναι δίκην, μηδ' οὕτως ἀνόητον, ὥστε εἰς προῦπτον κακὸν αὑτὸν ἐμβαλεῖν. οὐ μὴν οὐδ' ἐκεῖνό γ' ὑμᾶς ἀγνοεῖν δεῖ ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ὅτι ψήφισμα οὐδενός ἐστιν ἄξιον, ἂν μὴ προσγένηται τὸ ποιεῖν ἐθέλειν, τά γε δόξαντα προθύμως ὑμᾶς. εἰ γὰρ αὐτάρκη τὰ ψηφίσματα ἦν, ἢ ὑμᾶς ἀναγκάζειν ἃ προσήκει πράττειν, ἢ περὶ ὧν γραφεῖ διαπράξασθαι, οὔτ' ἂν ὑμεῖς πολλὰ ψηφιζόμενοι, μικρὰ μᾶλλον δ' οὐδὲν ἐπράττετε τούτων, οὔτε φίλιππος τοσοῦτον ὑβρίκει χρόνον. πάλαι γὰρ ἂν ἕνεκά γε ψηφισμάτων ἐδεδώκει δίκην, ἀλλ' οὐχ οὕτω ταῦτ' ἔχει. τὸ γὰρ πράττειν, τοῦ λέγειν καὶ χειροτονεῖν ὕστερον ὂν τῇ τάξει, πρότερον τῇ δυνάμει καὶ κρεῖττόν ἐστι. τοῦτ' οὖν δεῖ προσεῖναι, τὰ δ' ἄλλα ὑπάρχει. καὶ γὰρ εἰπεῖν τὰ δέοντα παρ' ὑμῖν εἰσιν ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, δυνάμενοι. καὶ γνῶναι πάντων ὑμεῖς ὀξύτατοι τὰ ῥηθέντα, καὶ πρᾶξαι δὲ δυνήσεσθε νῦν, ἐὰν ὀρθῶς ποιῆτε. τίνα γὰρ χρόνον, ἢ τίνα καιρὸν ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τοῦ παρόντος βελτίω ζητεῖτε; ἢ πότε ἃ δεῖ πράξετε, εἰ μὴ νῦν; οὐχ ἅπαντα μὲν ἡμῶν τὰ χωρία προείληφεν ἄνθρωπος; εἰ δὲ καὶ ταύτης κύριος τῆς χώρας γενήσεται, πάντων αἴσχιστα πεισόμεθα. οὐχ οὓς εἰ πολεμήσαιμεν, ἑτοίμως σώσειν ὑπισχνούμεθα, οὗτοι νῦν πολεμοῦνται; οὐκ ἐχθρός; οὐκ ἔχων τὰ ὑμέτερα;

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.7.30

ὁ βάρβαρος; οὐχ ὅ, τι ἂν εἴποι τις; ἀλλὰ πρὸς θεῶν ἅπαντα ταῦτα ἐάσαντες, καὶ μόνον οὐχὶ συγκατασκευάσαντες αὐτῷ, τότε τοὺς αἰτίους οἵτινές εἰσι τούτων ζητήσομεν; οὐ γὰρ αὐτοί γ' αἴτιοι φήσομεν εἶναι. σαφῶς οἶδα τοῦτ' ἐγώ. οὐδὲ γὰρ ἐν τοῖς τοῦ πολέμου κινδύνοις, τῶν φυγόντων οὐδεὶς ἑαυτοῦ κατηγορεῖ. ἀλλὰ καὶ τοῦ στρατηγοῦ, καὶ τῶν πλησίον, καὶ πάντων μᾶλλον. ἥττηνται δ' ὅμως διὰ πάντας τοὺς φυγόντας δή που. μένειν γὰρ ἐξῆν, τῷ κατηγοροῦντι τῶν ἄλλων. εἰ δὲ τοῦτ' ἐποίει ἕκαστος, ἐνίκων ἄν. καὶ νῦν οὐ λέγει τις τὰ βέλτιστα, ἀναστὰς ἄλλος εἰπάτω. μὴ τοῦτον αἰτιάσθω. ἕτερος λέγει τις βελτίω, ταῦτα ποιεῖτε ἀγαθῇ τύχῃ. ἀλλ' οὐχ ἡδέα ταῦτα; οὐκέτι τοῦθ' ὁ λέγων ἀδικεῖ. πλὴν εἰ δέον εὔξασθαι, παραλείπει. εὔξασθαι μὲν γὰρ ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ῥᾴδιον εἰς ταὐτὸ πάνθ' ὅσα βούλεταί τις ἀθροίσαντα ἐν ὀλίγῳ. ἑλέσθαι δὲ ὅταν περὶ πραγμάτων προτεθῇ σκοπεῖν, οὐκέθ' ὁμοίως εὔπορον, ἀλλὰ δεῖ τὰ βέλτιστα ἀντὶ τῶν ἡδέων, ἂν μὴ ἀμφότερα ἐξῇ λαμβάνειν. εἰ δέ τις ὑμῖν ἔχοι τὰ θεωρικὰ ἐᾶν, καὶ πόρους ἑτέρους λέγειν στρατιωτικούς, οὐχ οὗτος κρείττων εἴποι τις ἄν; φημὶ ἔγωγε, εἴπερ ἐστὶν ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι. ἀλλὰ θαυμάζω εἴ τῳ ποτὲ ἀνθρώπων, ἢ γέγονεν, ἢ γενήσεται, ἂν τὰ παρόντα ἀναλώσῃ πρὸς ἃ μὴ δεῖ, τῶν ἀπόντων εὐπορῆσαι πρὸς ἃ δεῖ. ἀλλ' οἶμαι μέγα τοῖς τοιούτοις ὑπάρχει λόγοις, ἡ παρ' ἑκάστου βούλησις. διόπερ *ῥᾷστον ἁπάντων ἐστὶν αὐτὸν ἐξαπατῆσαι. ὃ γὰρ βούλεται, τοῦθ' ἕκαστος καὶ οἴεται. τὰ δὲ πράγματα πολλάκις, οὐχ οὕτω πέφυκεν. ὁρᾶτε οὖν ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι ταῦθ' οὕτως, ὅπως καὶ τὰ πράγματα ἐνδέχεται, καὶ δυνήσεσθε ἐξιέναι, καὶ *μισθοὺς ἕξετε. οὔτοι σωφρόνων, οὐδὲ γενναίων ἐστὶν ἀνθρώπων, ἐλλείποντάς τι δι' ἔνδειαν χρημάτων τοῦ πολέμου, εὐχερῶς τὰ τοιαῦτα ὀνείδη φέρειν. οὐδ' ἐπὶ μὲν κορινθίους, καὶ μεγαρέας ἁρπάσαντας τὰ ὅπλα πορεύεσθαι, φίλιππον δ' ἐᾶν πόλεις ἑλληνίδας ἀνδραποδίζεσθαι, δι' ἀπορίαν ἐφοδίων τοῖς στρατευομένοις. καὶ ταῦτ' οὐχ ἵν' ἀπέχθωμαί τισιν ὑμῶν, τὴν ἄλλως προῄρημαι λέγειν. οὐ γὰρ οὕτως ἄφρων οὐδ' ἀτυχής εἰμι ἐγὼ, ὥστε ἀπεχθάνεσθαι βούλεσθαι, μηδὲν ὠφελεῖν νομίζων, ἀλλὰ δικαίου πολίτου κρίνω τὴν τῶν πραγμάτων σωτηρίαν, ἀντὶ τῆς ἐν τῷ λέγειν χάριτος αἱρεῖσθαι. καὶ γὰρ τοὺς ἐπὶ τῶν προγόνων ἡμῶν λέγοντας ἀκούω, ὥσπερ ἴσως καὶ ὑμεῖς, οὓς ἐπαινοῦσι μὲν οἱ παριόντες ἅπαντες, μιμοῦνται δ' οὐ πάνυ, τούτῳ τῷ τρόπῳ καὶ τῷ ἔθει τῆς πολιτείας χρῆσθαι, τὸν ἀριστείδην ἐκεῖνον, τὸν νικίαν. τὸν ὁμώνυμον ἐμαυτῷ. τὸν περικλέα. ἐξ οὗ δ' οἱ διερωτῶντες ὑμᾶς οὗτοι πεφήνασι ῥήτορες, τί βούλεσθε, τί γράψω, τί ὑμῖν χαρίσωμαι, προπέποται τῆς παραυτίκα ἡδονῆς καὶ χάριτος, τὰ τῆς πόλεως πράγματα. καὶ τοιαυτὶ συμβαίνει. καὶ τὰ μὲν τούτων πάντα καλῶς ἔχει, τὰ δ' ὑμέτερα αἰσχρῶς. καίτοι σκέψασθε ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι ἅ τις ἂν κεφάλαια εἰπεῖν ἔχοι, τῶν ἐπὶ τῶν προγόνων ἔργων, καὶ τῶν ἐφ' ὑμῶν. ἔσται δὲ βραχὺς καὶ γνώριμος ὑμῖν ὁ λόγος. οὐ γὰρ ἀλλοτρίοις ὑμῖν χρωμένοις παραδείγμασιν, ἀλλ' οἰκείοις ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, εὐδαίμοσιν ἔξεστι γενέσθαι. ἐκεῖνοι τοίνυν οἷς οὐκ ἐχαρίζονθ' οἱ λέγοντες, οὐδ' ἐφίλουν αὐτοὺς ὥσπερ ὑμᾶς οὗτοι νῦν, πέντε μὲν καὶ τετταράκοντα ἔτη τῶν ἑλλήνων ἦρξαν ἑκόντων, πλείω δ' ἢ μύρια τάλαντα εἰς τὴν ἀκρόπολιν συνήγαγον. ὑπήκουε δὲ ὁ ταύτην ἔχων τὴν χώραν αὐτοῖς βασιλεὺς, ὥσπερ ἐστὶ προσῆκον βάρβαρον ἕλλησι. πολλὰ δὲ καὶ καλὰ καὶ πεζῇ καὶ ναυμαχοῦντες ἔστησαν τρόπαια, αὐτοὶ στρατευόμενοι. μόνοι δὲ ἀνθρώπων κρείττω τὴν ἐπὶ τοῖς ἔργοις δόξαν τῶν φθονούντων κατέλιπον. ἐπὶ μὲν δὴ τῶν ἑλληνικῶν ἦσαν τοιοῦτοι. ἐν δὲ τοῖς κατὰ τὴν πόλιν αὐτὴν, θεάσασθε ὁποῖοι, ἔν τε τοῖς κοινοῖς, καὶ τοῖς ἰδίοις. δημοσίᾳ μὲν

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.7.30

τοίνυν οἰκοδομήματα καὶ κάλλη τοιαῦτα καὶ τοσαῦτα κατεσκεύασαν ἡμῖν ἱερῶν καὶ τῶν ἐν τούτοις ἀναθημάτων, ὥστε μηδενὶ τῶν ἐπιγιγνομένων ὑπερβολὴν λελεῖφθαι. ἰδίᾳ δ' οὕτω σώφρονες ἦσαν καὶ σφόδρα ἐν τῷ τῆς πολιτείας ἤθει μένοντες, ὥστε τὴν ἀριστείδου, καὶ τὴν μιλτιάδου, καὶ τῶν τότε λαμπρῶν οἰκίαν εἴ τις ἄρα οἶδεν ὑμῶν ὁποία ποτ' ἐστίν, ὁρᾷ τῆς τοῦ γείτονος οὐδὲν σεμνοτέραν οὖσαν. οὐ γὰρ εἰς περιουσίαν ἐπράττετ' αὐτοῖς τὰ τῆς πόλεως, ἀλλὰ τὸ κοινὸν αὔξειν ἕκαστος ᾤετο δεῖν. ἐκ δὲ τοῦ τὰ μὲν ἑλληνικὰ πιστῶς, τὰ δὲ πρὸς τοὺς θεοὺς εὐσεβῶς, τὰ δ' ἐν αὑτοῖς ἴσως διοικεῖν, μεγάλην εἰκότως ἐκτήσαντ' εὐδαιμονίαν. τότε μὲν δή, τοῦτον τὸν τρόπον εἶχε τὰ πράγματα, ἐκείνοις χρωμένοις, οἷς εἶπον προστάταις. νυνὶ δὲ πῶς ὑμῖν ὑπὸ τῶν χρηστῶν τῶν νῦν τὰ πράγματα ἔχει; ἆρά γε ὁμοίως καὶ παραπλησίως; *καὶ τὰ μὲν ἄλλα σιωπῶ, πόλλ' ἂν ἔχων εἰπεῖν. ἀλλ' ὅσης ἅπαντες ὁρᾶτε ἐρημίας ἐπειλημμένοι. καὶ λακεδαιμονίων μὲν ἀπολωλότων, θηβαίων δὲ ἀσχόλων ὄντων, τῶν δ' ἄλλων οὐδενὸς ὄντος ἀξιόχρεω περὶ τῶν πρωτείων ἡμῖν ἀντιτάξασθαι. ἐξὸν δ' ἡμῖν καὶ τὰ ἡμέτερα αὐτῶν ἀσφαλῶς ἔχειν, καὶ τὰ τῶν ἄλλων δίκαια βραβεύειν, ἀπεστερήμεθα μὲν χώρας οἰκείας. πλείω δ' ἢ χίλια καὶ πεντακόσια τάλαντα ἀνηλώκαμεν, εἰς οὐδὲν δέον. οὓς δ' ἐν τῷ πολέμῳ συμμάχους ἐκτησάμεθα, εἰρήνης οὔσης, ἀπολωλέκασιν οὗτοι. ἐχθρὸν δ' ἐφ' ἡμᾶς αὐτοὺς τηλικοῦτον ἠσκήκαμεν. ἢ φρασάτω τίς ἐμοὶ παρελθών, πόθεν ἄλλοθεν ἰσχυρὸς γέγονεν, ἢ παρ' ἡμῶν αὐτῶν φίλιππος; ἀλλ' ὦ τᾶν, εἰ ταῦτα φαύλως, τά γ' ἐν αὐτῇ τῇ πόλει, νῦν ἄμεινον ἔχει; καὶ τί ἄν τις εἰπεῖν ἔχοι; τὰς ἐπάλξεις ἃς κονιῶμεν; καὶ τὰς ὁδοὺς ἃς ἐπισκευάζομεν, καὶ κρήνας, καὶ λήρους; ἀποβλέψατε δή, πρὸς τοὺς ταῦτα πολιτευομένους, ὧν οἱ μὲν ἐκ πτωχῶν πλούσιοι γεγόνασιν. οἱ δ' ἐξ ἀδόξων, ἔντιμοι. ἔνιοι δὲ τὰς ἰδίας οἰκίας, τῶν δημοσίων οἰκοδομημάτων σεμνοτέρας εἰσὶ κατεσκευασμένοι. ὅσῳ δὲ τὰ τῆς πόλεως ἐλάττω γέγονε, τοσούτῳ τὰ τούτων ηὔξηται. τί δὴ τὸ πάντων αἴτιον τούτων, καὶ τί δή ποτε ἅπαντ' εἶχε καλῶς τότε, καὶ νῦν οὐκ ὀρθῶς; ὅτι τὸ μὲν πρῶτον καὶ στρατεύεσθαι τολμῶν αὐτὸς ὁ δῆμος, δεσπότης τῶν πολιτευομένων ἦν, καὶ κύριος αὐτὸς ἁπάντων τῶν ἀγαθῶν. καὶ ἀγαπητὸν ἦν παρὰ τοῦ δήμου τῶν ἄλλων ἑκάστῳ, καὶ τιμῆς, καὶ ἀρχῆς, καὶ ἀγαθοῦ τινος μεταλαβεῖν. νῦν δὲ τοὐναντίον. κύριοι μὲν τῶν ἀγαθῶν, οἱ πολιτευόμενοι, καὶ διὰ τούτων ἅπαντα πράττεται. ὑμεῖς δὲ ὁ δῆμος ἐκνενευρισμένοι, καὶ περιῃρημένοι χρήματα συμμάχους, ἐν ὑπηρέτου καὶ προσθήκης μέρει γεγένησθε, ἀγαπῶντες ἐὰν μεταδιδῶσι θεωρικῶν ὑμῖν, *ἢ βοηδρόμια πέμψωσιν οὗτοι. καὶ τὸ πάντων ἀνανδρότατον, τῶν ὑμετέρων αὐτῶν χάριν προσοφείλετε. οἱ δ' ἐν αὐτῇ τῇ πόλει καθείρξαντες *ὑμᾶς, ὑπάγουσιν ἐπὶ ταῦτα, καὶ τιθασεύουσι χειροήθεις αὑτοῖς ποιοῦντες. ἔστι δ' οὐδέποτ' οἶμαι μέγα καὶ νεανικὸν φρόνημα λαβεῖν, μικρὰ καὶ φαῦλα πράττοντας. ὁποῖ' ἄττα γὰρ ἄν, τὰ ἐπιτηδεύματα τῶν ἀνθρώπων ᾖ, τοιοῦτον ἀνάγκη καὶ τὸ φρόνημα ἔχειν. ταῦτα μὰ τὴν δήμητρα οὐκ ἂν θαυμάσαιμι, εἰ μείζων εἰπόντι ἐμοί, γένοιτο παρ' ὑμῶν βλάβη, τῶν πεποιηκότων αὐτὰ γενέσθαι. οὐδὲ γὰρ παρρησία περὶ πάντων ἀεὶ παρ' ὑμῖν ἐστιν. ἀλλ' ἔγωγε ὅτι καὶ νῦν γέγονε θαυμάζω. ἐὰν οὖν, ἀλλὰ νῦν γ' ἔτι ἀπαλλαγέντες τούτων τῶν ἐθῶν, ἐθελήσητε στρατεύεσθαί τε καὶ πράττειν ἀξίως ὑμῶν αὐτῶν, καὶ ταῖς περιουσίαις ταῖς οἴκοι ταύταις, ἀφορμαῖς ἐπὶ τὰ ἔξω τῶν ἀγαθῶν χρήσησθε, ἴσως ἄν, ἴσως ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τέλειόν τι καὶ μέγα κτήσαισθε ἀγαθόν, καὶ τῶν τοιούτων λημμάτων ἀπαλλαγείητε, ἃ τοῖς ἀσθενοῦσι παρὰ τῶν ἰατρῶν σιτίοις διδομένοις ἔοικε. καὶ γὰρ οὔτε

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Ald.1.7.30

ἰσχὺν ἐκεῖνα ἀντίθησιν, ὅτ' ἀποθνήσκειν ἐᾷ. καὶ ταῦτα ἃ νέμεσθε νῦν ὑμεῖς, οὔτε τοσαῦτά ἐστιν, ὥστε ὠφέλειαν ἔχειν τινὰ διαρκῆ, οὔτ' ἀπογνόντας, ἄλλο τι πράττειν ἐᾷ, ἀλλ' ἔστι ταῦτα τὴν ἑκάστου ῥᾳθυμίαν ὑμῶν ἐπαυξάνοντα. οὐκοῦν σὺ μισθοφορὰν λέγεις φήσει τίς; καὶ παραχρῆμά γε τὴν αὐτὴν σύνταξιν ἁπάντων ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἵνα τῶν κοινῶν ἕκαστος τὸ μέρος λαμβάνων, ὅτου δέοιτο ἡ πόλις, εἰς τοῦθ' ἕτοιμος χρήσιμον ἑαυτὸν παρέχοι, ἔξεστιν ἄγειν ἡσυχίαν, οἴκοι μένων ἐστὶ βελτίων τοῦ δι' ἔνδειαν ἀνάγκῃ τι ποιεῖν αἰσχρὸν ἀπηλλαγμένος, συμβαίνει τι τοιοῦτον, οἷον καὶ τὰ νῦν; στρατιώτης αὐτὸς ὑπάρχων ἀπὸ τῶν αὐτῶν τούτων λημμάτων ὥσπερ ἐστὶ δίκαιον ὑπὲρ τῆς πατρίδος. ἔστι τις ἔξω τῆς ἡλικίας ὑμῶν, ὅσα οὗτος ἀτάκτως νῦν λαμβάνων οὐκ ὠφελεῖ, ταῦτ' ἐν ἴσῃ τάξει λαμβανέτω. πάντ' ἐφορῶν καὶ διοικῶν ἃ χρὴ πράττεσθαι. ὅλως δὲ οὔτ' ἀφελών, οὔτε προσθεὶς πλὴν μικρῶν, τὴν ἀταξίαν ἀνελών, εἰς τάξιν ἤγαγον τὴν πόλιν τὴν αὐτήν· τοῦ λαβεῖν, τοῦ στρατεύεσθαι, τοῦ δικάζειν, τοῦ ποιεῖν τοῦθ' ὅ, τι καθ' ἡλικίαν ἕκαστος ἔχει, καὶ ὅτου καιρὸς εἴη τάξιν ποιήσας, οὐκ ἔστιν ὅπου τοῖς μηδὲν ἐγὼ ποιοῦσι τὰ τῶν ποιησόντων εἶπον, ὡς δεῖ νέμειν, οὐδ' αὐτοὺς μὲν ἀργεῖν, καὶ σχολάζειν, καὶ ἀπορεῖν. ὅτι δὲ οἱ τοῦ δεῖνος νικῶσι ξένοι ταῦτα πυνθάνεσθαι. ταῦτα γὰρ νυνὶ γίνεται, καὶ οὐχὶ μέμφομαι τὸν ποιοῦντά τι τῶν δεόντων ὑπὲρ ὑμῶν, ἀλλὰ καὶ ὑμᾶς αὐτοὺς ὑπὲρ ὑμῶν αὐτῶν, ἀξιῶ πράττειν ταῦτα, ἐφ' οἷς ἑτέρους τιμᾶτε, καὶ μὴ παραχωρεῖν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τῆς τάξεως, ἣν ἡμῖν οἱ πρόγονοι τῆς ἀρετῆς, μετὰ πολλῶν καὶ καλῶν κινδύνων κτησάμενοι κατέλιπον. σχεδὸν εἴρηκα ἃ νομίζω συμφέρειν. ὑμεῖς δὲ, ἕλοισθε ὅ, τι καὶ τῇ πόλει καὶ ἅπασιν ὑμῖν συνοίσειν μέλλει.

Λιβανίου ὑπόθεσις, τοῦ κατὰ Φιλίππου πρώτου λόγου.

κ Ακῶς ἐν τῷ πολέμῳ τῷ πρὸς Φίλιππον οἱ Ἀθηναῖοι φερόμενοι, συνεληλύθασιν εἰς ἐκκλησίαν ἀθυμοῦντες. ὁ τοίνυν ῥήτωρ τήν τε ἀθυμίαν πειρᾶται παύειν, λέγων οὐδὲν εἶναι θαυμαστὸν, εἰ ῥᾳθυμοῦντες κεκράτηνται. καὶ εἰσηγεῖται, πῶς ἂν ἄριστα τῷ πολέμῳ προσενεχθεῖεν. κελεύει δὲ δυνάμεις παρασκευάσασθαι, μίαν μὲν μείζω πολιτικήν. ἥ τις οἴκοι μένουσα, πρὸς τὰς τῶν ἐπικαίρων χρείας ἕτοιμος ὑπάρξει. ἑτέραν δὲ ἐλάττονα, ξένων ὄντων τῶν στρατευομένων, παραμεμιγμένων δέ. καὶ κελεύει τὴν δύναμιν μὴ Ἀθήνησι μένειν, μὴ δὲ ἐκ τῆς πόλεως ποιεῖσθαι τὰς βοηθείας, ἀλλὰ περὶ τὴν Μακεδονίαν ἀναστρέφεσθαι, πολεμοῦσαν ἀδιαλείπτως. ἵνα μὴ τοὺς ἐτησίας πνέοντας ἐπιτηρήσας ὁ Φίλιππος, ἢ καὶ τὸν χειμῶνα, ἡνίκα Ἀθήνηθεν εἰς Μακεδονίαν πλεῖν οὐ δυνατὸν, ἐπιχειρῇ τοῖς πράγμασι. καὶ παρὰ τὴν ἀπουσίαν τὴν τῶν Ἀθηναίων ἁπάντων κρατῇ. ἀλλ' εὐθὺς ἡ πρὸς αὐτὸν ἀντιταξομένη δύναμις, πρὸς αὐτὸν ὑπάρχῃ.